هفته‌نامه سراسری دیدگاه – فرهنگی، هنری، اجتماعی، اقتصادی
سال ششم، دوره جدید – شماره ۶۴ سه‌شنبه ۲۰ تیر ۱۳۹۱

تاریخچه پست بانک

پست بانک ایران پس از تصویب اساسنامه توسط هیأت محترم وزیران، از دی‌ماه سال ۱۳۷۵ فعالیت خود را به طور رسمی آغاز کرد و در حال حاضر با دارا بودن صدها شعبه، دفتر و مرکز در سراسر کشور انواع خدمات بانکی و مالی را به هموطنان عزیز ارائه می‌دهد.

سال ۱۳۶۲
پیشنهاد ایجاد پست مالی و ارائه خدمات بانکی از طریق شبکه وسیع پستی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به هیأت محترم وزیران

سال ۱۳۶۵
تهیه و ارائه مقدمات تشکیل پست مالی

سال ۱۳۶۶
تأسیس پست مالی

سال ۱۳۷۴
جداسازی وظایف پست مالی از شرکت و تأسیس شرکت پست بانک به موجب مصوبه مجلس شورای اسلامی

سال ۱۳۷۵
تصویب اساسنامه پست بانک توسط هیأت محترم وزیران

سال ۱۳۷۸
لحاظ نمودن عملیات بانکی بخش در مستندات قانون برنامه سوم

سال ۱۳۸۱
تصویب اصلاحیه اساسنامه پست بانک با نظر بانک مرکزی

سال ۱۳۸۲
تصویب اصلاحیه اساسنامه پست بانک توسط هیأت دولت و شورای نگهبان

سال ۱۳۸۵
پست بانک رسماً به عنوان یازدهمین بانک دولتی با مجوز بانک مرکزی مشغول ادامه خدمات شد

آشنایی با خدمات پست بانک

- انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری، کوتاه‌مدت، بلندمدت و سپرده بلندمدت طلایی
- پست بانک کارت
- دستگاه خودپرداز ATM
- انتقال وجه از طریق سامانه‌های ساتنا، سحاب و پایا
- سامانه بانکداری همراه (ارائه انواع خدمات بانکداری تلفن همراه یا موبایل بانکینگ)
- چک بین بانکی
- خدمات بانکداری اینترنتی
- SMS بانک (۱۰۰۰۱۵۵۲)
- سامانه تلفنبانک (۹۶۰۴)
- اعطاء انواع تسهیلات در قالب عقود اسلامی
- فروش گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری عام
- قبول نمایندگی فروش محصولات تولیدی
- ضمانت‌نامه‌های ریالی
- پرداخت حقوق
- قبول و دریافت وجوه قبوض مصرفی
- خدمات ارزی
- حواله بین‌المللی

آمار کلی پست بانک کردستان

تعداد شعبات استان	۱۰
تعداد دفاتر ICT روستایی	۱۹۳
تعداد دفاتر پیشخوان دولت	۱۸۷
تعداد POS نصب شده	۳۶۵
تعداد ATM نصب شده بخش خصوصی	۵۷
تعداد حساب‌های خانوار جهت دریافت یارانه (قانون هدفمندی یارانه‌ها)	۵۵۰۰۰۰ خانوار
تعداد قبوض وصولی طی ۳ماهه اول سال جاری توسط دفاتر ICT روستایی و پیشخوان شهری	۱۳۵۰۰۰۰ فقره
تعداد حساب‌های افتتاح شده توسط دفاتر ICT روستایی و شهری	قریب ۱۰۲/۰۰۰ فقره
پرداخت تسهیلات مسکن روستایی از طریق دفاتر ICT روستایی	قریب ۲۰ میلیارد ریال

استاندار کردستان:

ایجاد شعب و دفاتر پست بانک در کردستان ضروری است

استاندار کردستان در ادامه‌ی نشست مشترک با قائم مقام پست بانک ایران گفت: به منظور ارائه خدمت بانکی در روستاها و مناطق محروم، ایجاد شعب جدید پست بانک در شهرها و همچنین دفاتر خدمات بانکی در بخش‌ها و روستاهای استان کردستان بسیار ضروری است.

مهندس علیرضا شهیازی استاندار کردستان در این نشست ضمن تأکید این موضوع گفت: پست بانک خدمات بسیار ارزنده‌ای را در سطح استان به هموطنان به ویژه در مناطق محروم و دورافتاده ارائه می‌کند که بایستی با اطلاع‌رسانی مناسب و معرفی بیش‌تر و همچنین آموزش کارگزاران دفاتر، دامنه‌ی فعالیت خود را گسترش داده تا اقشار بیش‌تری از خدمات آن بهره‌مند شوند.

وی افزود: به تمامی فرمانداری‌های استان تأکید شده از برنامه‌ها و فعالیت‌های پست بانک حمایت جدی داشته و حساب‌های عمده بانکی به ویژه دهیاری‌ها را به دفاتر خدمات بانکی روستایی منتقل کنند.

استاندار کردستان تصریح نمود: بایستی با رعایت شاخص صرفه و مصارف بانکی هر منطقه، سپرده‌های هموطنان نیز در راستای رونق و شکوفایی همان مناطق صرف شود. مهندس علیرضا شهیازی در پایان حمایت همه‌جانبه و همکاری استانداری را جهت توسعه خدمات پست بانک در مناطق محروم استان اعلام کرد.

هدایت سرمایه داخلی برای افزایش تولید ملی

گفت‌وگو با فاتح ملایی سرپرست پست بانک استان کردستان:

پست بانک در توسعه‌ی خدمات بانکی در روستاها، بانکی پیشرو است

● آقای ملایی با سلام، هدف سفر مهندس مرتضی دستجانی فراهانی قائم مقام و عضو هیأت مدیره پست بانک کشور به کردستان و نتایج نشست مشترک ایشان با استاندار کردستان را بفرمایید؟

- هدف از حضور آقای فراهانی و هیأت همراه به استان کردستان، معرفی سرپرست جدید پست بانک استان و تودیع مدیر قبلی جناب آقای فرشید تولایی‌مقدم بود که در این راستا و قبل از شروع جلسه دیداری با استاندار محترم استان کردستان جناب آقای مهندس شهیازی انجام و گزارشی در خصوص عملکرد و خدمات پست بانک، تعداد شعب و نقاط دسترسی پست بانک ارائه گردید. آقای استاندار ضمن حمایت از خدمات پست بانک در خصوص راه‌اندازی شعب جدید پست بانک در استان‌های سرواباد و دهگلان در همان جلسه با اداره نظارت بر بانک‌های بانک مرکزی تماس و قول مساعد و همکاری را اخذ نمودند؛ همچنین در خصوص انتقال حساب دهیاری‌ها به پست بانک با این رویکرد که منابع مالی روستاها در خود روستاها سرمایه‌گذاری شود گفت‌وگو و قول حمایت و مساعدت لازم را دادند.

● دستاوردهای پست بانک کردستان تا به حال و عملکرد همکاران و خانواده‌ی پست بانک در استان را چگونه می‌بینید؟ مدیریت پیشین پست بانک کردستان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

- در حال حاضر پست بانک کلیه‌ی خدمات بانکی را در ۱۹۳ دفتر روستایی و ۱۸۷ دفتر شهری فعال نموده است و بستر مناسبی را برای مردم کردستان جهت استفاده از خدمات بانکی در نزدیک‌ترین نقطه به آنان فراهم نموده است و افتتاح قریب ۵۵۰۰۰ هزار حساب یارانه که از این تعداد نزدیک به ۵۰ هزار حساب آن مربوط به حساب یارانه در روستاها می‌باشد، می‌طلبد که اقشار مختلف جامعه به این باور نسبت به پست بانک برسند که فقط یک بانک جهت دریافت و پرداخت یارانه‌ها و پرداخت قبوض نیست؛ بلکه پست بانک یک بانک همراه و همیشه در دسترس می‌باشد که مشتریان می‌توانند نسبت به افتتاح انواع حساب‌های (جاری، پس‌انداز، کوتاه‌مدت و بلندمدت) استفاده از سرویس‌های الکترونیکی دستگاه POS، ATM و... دریافت انواع تسهیلات با توجه به منابع بانک و دفتر و همچنین به نقل و انتقال سریع وجوه در حساب خود اقدام نمایند. مدیریت قبلی از مدیرهای متعهد، مجرب و با اخلاق بود که در مدت تصدی مدیریت استان هدفش تلاش و خدمت صادقانه به مردم بود و همه‌ی همکاران استان از این لحاظ از ایشان سپاسگزار هستند و آرزوی موفقیت و سربلندی را در مراحل بعدی کاری برای ایشان دارند.

● آقای ملایی برنامه‌ها و راهکارهای جدید خودتان را برای فعالیت در دوره‌ی جدید مدیریت پست بانک کردستان تشریح کنید؟

- مهم‌ترین برنامه‌ها در بخش مدیریت و توسعه منابع انسانی، تأمین کسری نیرو براساس چارت سازمانی مصوب، تحلیل و بررسی وضعیت موجود آموزش کارکنان و شناسایی نیازهای آموزشی، تأمین رضایت شغلی و فراهم آوردن فرصت ارتقاء شغلی برای کارکنان مستعد، همچنین در بخش بهره‌وری اجرای نظام پیشنهادات، انجام به موقع کارها از طریق ایجاد تعهد در کارمند و افزایش کیفیت خدمات به مشتریان از طریق الکترونیکی کردن خدمات می‌باشد. در بخش توسعه خدمات خرده‌بانکداری و توسعه‌ی بانکداری الکترونیک می‌توان به امکان صدور کارت به صورت آنی در کلیه‌ی شعب، نصب دستگاه نوبت‌دهی و کیوسک بانکینگ در شعب و نیز راه‌اندازی سیستم اطلاع‌رسانی (سامانه اس‌ام‌اس) به هنگام برداشت از حساب مشتریان و اعلام سررسید تسهیلات دریافتی اشاره کرد.

● بانکداری الکترونیک چه نقشی در بالا بردن کیفیت ارائه خدمات پست بانک دارد و نقش پست بانک در راستای برنامه‌ی پنجم توسعه و دستیابی به دولت الکترونیک تا چه اندازه بوده است؟

- به طور کلی صنعت بانکداری چهار دوره را پشت سر گذاشته است؛ استفاده از مسکوکات، سیستم‌های پرداخت کاغذی نظیر چک، سیستم‌های پرداخت الکترونیکی نظیر کارت‌ها و نهایتاً پایگاه‌های اطلاعاتی تحت شبکه اینترنت که امروزه اکثر کشورها در دوره‌ی سوم و چهارم به سر می‌برند. انواع بانکداری الکترونیکی را می‌توان در ۱- بانکداری خانگی؛ یعنی انجام عملیات بانکی از طریق رایانه‌ی شخصی و یا استفاده از مودم و یک خط تلفن و اتصال به اطلاعات رایانه مرکزی بانک‌ها یا اینترنت. ۲- بانکداری از راه دور؛ قابلیت اتصال تلفن‌های همراه به اینترنت موجب گردید تا مشتریان از هر نقطه‌ی اتصال، امکان دسترسی به حساب خود را داشته باشند و بتوانند عملیات بانکی خود را انجام دهند. ۳- بانکداری اینترنتی؛ انجام عملیات بانکی از طریق وب‌سایت ایجاد شده توسط بانک در اینترنت. ۴- تلفن‌بانک؛ امکان پاسخگویی خودکار به مشتریان و دریافت اطلاعات حساب و سایر راه‌ها نظیر استفاده از دستگاه‌های ATM و POS. بانکداری الکترونیک موجب کاهش فاصله جغرافیایی و زمان بین بانک و مشتری، کاهش هزینه‌ها، ارائه خدمات بانکی و بالا بردن کیفیت خدمات خواهد شد. در حال حاضر پست بانک آمادگی ارائه خدمات از همه راه‌های عنوان شده می‌باشد و در تمام روستاها آن‌چه مهم است اینکه مردم باید به این باور و دانش برسند و سعی و تلاش آن‌ها در استفاده از راه‌های مذکور باشد به طوری که جهت پرداخت قبوض مصرفی خود از طریق مذکور اقدام نمایند.

● از آنجا که پست بانک در دومین دهه فعالیت خویش است آیا صحت دارد که پست بانک بیش‌ترین نقاط تماس با مردم در سطح کردستان را دارا می‌باشد؟ سهم و نقش پست بانک در توسعه‌ی روستاها و خدمت‌رسانی به مردم مناطق محروم و روستایی و شهرهای استان کردستان چگونه است؟

- بله، پست بانک ایران با ارائه‌ی خدمات متنوع و نوین بانکی در روستاها و اقصی نقاط کشور به ویژه مناطق محروم، ۳۲ درصد از مجموع کل ۳۵ درصد سهم روستاها از خدمات بانکی را به خود اختصاص داده است. همزمان با توسعه‌ی کمی دفاتر، این بانک با استقرار سامانه‌ی نرم‌افزار جامع بانکی (سیمبا) به توسعه‌ی کیفی خدمات نیز پرداخته است. در حال حاضر ۳ میلیون و ۵۳ هزار حساب در دفاتر روستایی پست بانک ایران افتتاح گردیده که حدود ۱٫۵ میلیون فقره از این حساب‌ها مربوط به پرداخت یارانه‌ی سرپرستان خانوار است که رتبه‌ی پنجم در نظام بانکی را به خود اختصاص داده که از این تعداد حدود ۵۳ هزار آن در دفاتر روستایی پست بانک استان کردستان انجام گردیده است. پست بانک ایران به عنوان بانک پیشرو در توسعه‌ی خدمات بانکی در روستاها عمل می‌کند و مقرر است مطابق برنامه‌ی پنجم توسعه کشور، تعداد ۶ هزار دفتر خدمات بانکی روستایی نیز ایجاد گردد که با تحقق آن، تعداد نقاط تماس پست بانک در روستاها به ۱۶ هزار دفتر افزایش می‌یابد که حداقل معادل همین رقم، اشتغال ایجاد خواهد شد. تعداد کل روستاهای بالای ۵۰ خانوار کشور ۳۴ هزار و ۸۰۰ روستایی بوده که ۱۱ هزار و ۵۹ شعبه و باجه خدمات بانکی در آن‌ها ایجاد گردیده که سهم پست بانک از این تعداد ۱۰ هزار دفتر و باجه می‌باشد.

● در راستای اجرای سیاست کاستن از تصدی‌گری دولت چه فعالیت‌ها و تلاش‌هایی از طرف پست بانک صورت گرفته است و پست بانک در استفاده از ظرفیت و توان بخش خصوصی در راستای اشتغال‌زایی در استان کردستان تا چه اندازه پیشرفت داشته است؟

- با توجه به رسالت پست بانک ایران که ایجاد و راه‌اندازی دفاتر پیشخوان دولت می‌باشد؛ در حال حاضر تعداد ۱۹۳ دفتر روستایی و تعداد ۱۸۷ دفتر شهری در استان مشغول به ارائه‌ی خدمات به مردم کردستان هستند که حداقل معادل همین آمار، اشتغال ایجاد شده است و در صورت همکاری سایر ادارات در واگذاری خدمات خود به این دفاتر، اشتغال‌زایی بیشتری ایجاد خواهد شد.

● آیا کردستان ظرفیت سرمایه‌گذاری و توسعه بیشتر و ظرفیت سرعت دادن به جذب سرمایه و منابع مالی را دارد؟

- انباشت سرمایه به لحاظ نظری یکی از پیش‌نیازهای اساسی فرآیند رشد اقتصادی به شمار می‌رود و اقتصاددانان، موتور رشد اقتصادی را سرمایه می‌دانند. تأمین مالی و تشکیل سرمایه از دو طریق منابع داخلی (پس‌اندازها و منابع دولتی) و منابع مالی خارجی (جذب سرمایه‌های خارجی) امکان‌پذیر است. استان کردستان به دلیل دارا بودن منابع طبیعی فراوان، شرایط جغرافیایی مناسب و بازار مصرف انبوه داخلی و خارجی به لحاظ همسایگی با کشور عراق، ظرفیت بالقوه‌ی زیادی در جذب سرمایه‌گذاری به خصوص خارجی در حوزه‌های مختلف صنعتی، کشاورزی و حتی منابع معدنی دارد.

● وضعیت حال حاضر پست بانک استان کردستان میان سایر بانک‌های استان چگونه است و چشم‌انداز پست بانک به استان و اهداف کلان پست بانک را در کردستان تشریح کنید.

- پست بانک کردستان در میان سایر بانک‌های استان دارای بیشترین نقاط دسترسی و تماس می‌باشد؛ با توجه به این که پست بانک یک بانک خدمات‌رسان می‌باشد و دفاتر تحت‌نظر این بانک در کلیه‌ی ساعات شبانه‌روز آماده‌ی ارائه‌ی خدمات می‌باشند. قطعاً از لحاظ خدمات‌دهی نسبت به سایر بانک‌ها پیشرو می‌باشد و از اهداف پست بانک در استان کردستان می‌توان به حضور مؤثر در مناطق روستایی، الکترونیکی کردن کلیه‌ی خدمات مالی و بانکی در روستاها و راه‌اندازی بخش ارزی در شعبه مرکزی می‌توان اشاره کرد.

● مسؤولین استانی، سازمان‌ها و نهادهای موجود در استان در راستای رشد و توانمندسازی دفاتر چه کمکی می‌توانند انجام بدهند؟

- کلیه‌ی سازمان‌ها و نهادهای استان سعی و تلاش نمایند در واگذاری خدمات خود به دفاتر پیشخوان دولت موانع موجود را سریعاً مرتفع نمایند و به این امر توجه داشته باشند که در این دفاتر یک بانک دولتی به نام پست بانک آماده‌ی ارائه‌ی کلیه‌ی امورات بانکی آن‌ها می‌باشد که تسریع این امر موجب اشتغال‌زایی بیشتر، کاهش رفت‌وآمد به شهرها، صرفه‌جویی در هزینه‌ها، مدیریت بهینه‌ی زمان و تکریم ارباب رجوع و رضایت مشتریان را به دنبال خواهد داشت.

قائم مقام و عضو هیأت مدیره پست بانک:

هدف از ایجاد دفاتر پست بانک توسعه عدالت اجتماعی در سطح کشور است

قائم مقام و عضو هیأت مدیره پست بانک ایران در دیدار با استاندار کردستان گفت: هدف از ایجاد دفاتر خدمات بانکی پست بانک ایران در دور افتاده‌ترین نقاط کشور، توسعه عدالت اجتماعی و خدمت جهادی است که در حال حاضر به نحو احسن انجام می‌شود. مهندس مرتضی دستجانی فراهانی در دیدار با استاندار کردستان ضمن بیان این مطلب و تبریک روز جانباز و پاسدار گفت: پست بانک حرکت انقلابی و نگرش حمایتی به مناطق روستایی و محروم کشور دارد و بسترهای لازم را برای گسترش دولت الکترونیک در این مناطق فراهم نموده و خدمت‌رسانی را سرلوحه کار خود قرار داده است. قائم مقام پست بانک افزود: حمایت همه‌جانبه مسئولان و همکاری دستگاه‌های اجرائی با دفاتر پست بانک موجب گسترش خدمات عمومی در روستاها و مناطق محروم می‌شود، چون این بانک یک مجموعه‌ی دمخنگرا است که همواره به دنبال کمک‌رسانی و ایجاد اشتغال در این مناطق است.

وی تصریح کرد: پست بانک می‌تواند با ایجاد دفاتر خدمات بانکی در مناطق مختلف کشور، وجوه راکد و سرگردان هموطنان را به سمت تولید و سرمایه‌گذاری ارزشمند در جهت عمران و آبادانی کشور هدایت کند.

مرتضی دستجانی فراهانی همچنین در جلسه شورای اداری پست بانک استان کردستان اظهار داشت: مسئولیت‌ها زودگذر است و باید از فرصت‌ها استفاده کرده و کارهای ماندگار و پایدار انجام دهیم و همواره منافع ملی را بر منافع شخصی ترجیح دهیم.

این عضو هیأت مدیره با اشاره به تقویت نظارت و بازرسی‌ها و ترویج فرهنگ بانکداری اسلامی عنوان کرد: پرورش تخصصی نیروی انسانی به ویژه در سطح مدیریت جزو وظایف همه است و باید تلاش کنیم حمایت از نیازمندان را به عنوان کار فرهنگی در اولویت قرار دهیم.

قائم مقام و عضو هیأت مدیره پست بانک خاطرنشان ساخت: رعایت عدالت و امانت از رسالت‌های مهم انقلاب اسلامی از جمله پست بانک است و این مهم باید در تکتک مدیران و کارکنان نهادینه شود، چون اگر امانتداری از بانک گرفته شود سرمایه‌گذاری مردم در آن معنا و مفهومی نخواهد داشت.

وی هم‌چنین ضمن تأکید بر انجام بهینه وظایف محوله توسط تکتک کارکنان گفت: داشتن اخلاق نیکو، حکومت بر قلب‌ها، سعه‌ی صدر، اعتماد سازی، همدلی، محبت، تقویت نقاط قوت و رفع نقاط ضعف و استفاده از خرد جمعی از مهم‌ترین شاخص‌های یک مدیر است که باید به نحو احسن از آن استفاده کند.

استاندار کردستان:

ایجاد شعب و دفاتر پست بانک در کردستان ضروری است

استاندار کردستان در ادامه‌ی نشست مشترک با قائم مقام پست بانک ایران گفت: به منظور ارائه خدمت بانکی در روستاها و مناطق محروم، ایجاد شعب جدید پست بانک در شهرها و همچنین دفاتر خدمات بانکی در بخش‌ها و روستاهای استان کردستان بسیار ضروری است.

مهندس علیرضا شهیازی استاندار کردستان در این نشست ضمن تأکید این موضوع گفت: پست بانک خدمات بسیار ارزنده‌ای را در سطح استان به هموطنان به ویژه در مناطق محروم و دورافتاده ارائه می‌کند که بایستی با اطلاع‌رسانی مناسب و معرفی بیش‌تر و همچنین آموزش کارگزاران دفاتر، دامنه‌ی فعالیت خود را گسترش داده تا اقشار بیش‌تری از خدمات آن بهره‌مند شوند.

وی افزود: به تمامی فرمانداری‌های استان تأکید شده از برنامه‌ها و فعالیت‌های پست بانک حمایت جدی داشته و حساب‌های عمده بانکی به ویژه دهیاری‌ها را به دفاتر خدمات بانکی روستایی منتقل کنند.

استاندار کردستان تصریح نمود: بایستی با رعایت شاخص صرفه و مصارف بانکی هر منطقه، سپرده‌های هموطنان نیز در راستای رونق و شکوفایی همان مناطق صرف شود. مهندس علیرضا شهیازی در پایان حمایت همه‌جانبه و همکاری استانداری را جهت توسعه خدمات پست بانک در مناطق محروم استان اعلام کرد.

http://pbkordestan.blogfa.com

پست بانک ایران
سود طلایی با سپرده‌های طلایی
سپرده کوتاه مدت طلایی

عنوان سپرده	سه ماهه	شش ماهه	نه ماهه	یک ساله	دو ساله	سه ساله
سپرده کوتاه مدت طلایی سه ماهه	۱۰	۱۰٫۵۵	–	–	–	۱۰٫۵۵
سپرده کوتاه مدت طلایی شش ماهه	۱۲	۱۲٫۱۲	۱۲٫۳۰	–	–	۱۲٫۳۰
سپرده کوتاه مدت طلایی نه ماهه	۱۵	–	–	۱۵٫۷۷	۱۵٫۷۷	۱۵٫۷۷

سپرده بلند مدت طلایی

عنوان سپرده	سه ماهه	شش ماهه	نه ماهه	یک ساله	دو ساله	سه ساله
سپرده بلندمدت طلایی یکساله	۱۲	۱۲٫۱۲	۱۲٫۲۲	۱۲٫۶۱	۱۸٫۳۹	۱۸٫۳۹
سپرده بلندمدت طلایی دوساله	۱۸	۱۸٫۱۲	۱۸٫۲۲	۱۸٫۶۹	۱۹٫۵۶	۱۲۲٫۹۵
سپرده بلندمدت طلایی سه‌ساله	۱۹	۱۹٫۱۵	۱۹٫۳۰	۱۹٫۷۷	۲۰٫۷۵	۷۳٫۰۴
سپرده بلندمدت طلایی چهارساله	۱۹٫۵	۱۹٫۶۶	۱۹٫۸۲	۲۰٫۳۱	۲۱٫۳۳	۱۱۶٫۲۸
سپرده بلندمدت طلایی پنج‌ساله	۲۰	۲۰٫۱۷	۲۰٫۳۴	۲۰٫۸۵	۲۱٫۹۲	۱۴۹٫۶۰

تبصره: تاریخ سررسید
به صورت روز شمار محاسبه و در مقاطع زمانی ماهانه، دوماهه و سه ماهه و... (به شرح جداول فوق) واریز می‌گردد.
www.postbank.ir
تلفنبانک ۹۶۰۴

دیدگاه
نخستین هفته‌نامه سراسری فارسی – کردی در ایران
۶۴
۱۶ صفحه – تک‌شماره ۴۰۰ تومان
هفته‌نامه فرهنگی هنری اجتماعی اقتصادی دیدگاه – سال ششم، دوره‌ی جدید، شماره ۶۴– سه‌شنبه ۲۰ تیرماه ۱۳۹۱
صاحب‌امتیاز: فدراسیون فرهنگی، هنری و ادبی کوه‌ملایری، تابلوروزی و دیدگاه – آدرس: ملایر، خیابان امام خمینی، نبش سه‌راه ۲۰ متری پروتوشهری ۱۳۹۱
Didgah online: http://www.didnews.com Email: info@didnews.com

مسعود الماسی

اولین داور آسیایی کاراته در استان کردستان

۶

گفتگوی ویژه با
یحیی خان صادق‌وزیری
قاضی، دادستان، وزیر دادگستری پیش از انقلاب

یک قرن نیکنامی

تاریخ معاصر ایران و کردستان به روایت یحیی خان صادق‌وزیری

۱۲

پست بانک در توسعه‌ی خدمات بانکی در روستاها، بانکی پیشرو است ۱۶
کردستان، آیینه دستاوردهای ارزشمند نظام ۱۱
عاقبت سهمیه‌ی لیگ برتر کاراته چه می‌شود؟ ۶
بیرون جهیدن از صف مردگان ۱۱

در اجلاس ۶+۵ از سوی استاندار کردستان عنوان شد:

نقش فعال استان کردستان در توسعه روابط ایران و عراق

گزارش ویژه ص ۹

به‌شی گوردی له‌م ژماره‌یه‌دا:

■ به‌که‌مین خه‌لاتی ئه‌ده‌بی مه‌وله‌وی کورد
■ له دوو که‌سایه‌تی پایه‌به‌رزی ناوچه‌ی هه‌ورامان ریژ گیرا
■ خوداکان خولقینه‌ری مۆسیقا
■ شاعیرانیک هه‌ن عه‌شق به براوه ئه‌زانن
■ کوردستان ولاتی خۆشه‌ویستی
■ گه‌ورەترین په‌یکه‌ری ئێران له کوردستان
■ لقی فیرکاری زمان و ئه‌ده‌بی کوردی له زانکۆی قاهیره ده‌کرێته‌وه
■ جاوخشاندنێک به سه‌ر «حوجره» له ڕابردوو و ئێستادا
■ له هه‌ڵه‌بجه بووین... ۷

حوادث

■ کشف ۲۱ فقره کلاهبرداری در کردستان
■ کاهش ۱۹ درصدی تعداد کشته‌های تصادفات کردستان
■ طرح کنترل سرعت غیرمجاز و استفاده از تلفن همراه
■ او را دق‌مرگ کردم
■ چگونه هکرها را ناامید کنیم؟
■ عوامل اثرگذار بر درک و فهم ترافیکی راننده

زریبار، دریاچه‌ای با دو نجات غریق

۳ ۲

شماره‌های جدید ارتباط با هفته‌نامه دیدگاه

تلفن:	فکس:	پیامک:
۲۲۲ ۴۴ ۲۲	۲۲۲ ۴۴ ۱۱	۱۰۰۰ ۲۲۲ ۴۴ ۲۲

یادداشت هفته

دیدگاه، تغییر برای بودن

تغییراتی بزرگ برای هفته‌نامه دیدگاه در راه است. این تغییرات ناگزیر بود. ناگزیر از این که یا باید ماند گذشته در حد یک نشریه محلی می‌ماندیم و روزگار می‌گذراندیم یا این که حرکتی در راستای تقویت و توسعه آن بر می‌داشتیم که دیدگاه پتانسیل و توان چنین حرکتی را پس از چند سال تجربه و رصد وضعیت و نیروهای فکری منطقه داشت. خوشبختانه شرایط این حرکت با همت تیم دیدگاه فراهم آمد و تغییراتی که با دست خالی و بدون هیچ گونه پشتوانه‌ای به عمل آمد ما را به ادامه راه دلگرم کرد:

یکم:
هفته‌نامه سراسری دیدگاه علاوه بر نشریه برتر استان کردستان در نخستین جشنواره مطبوعات این استان، در اردیبهشت سال جاری در میان صدها نشریه منطقه غرب ایران به عنوان نشریه برتر شناخته شد. البته پیش از آن، برتری و افتخار ما وجود خوانندگان و یارانی اهل فکر و نخبگانی گرانمایه است که همواره مشوق و یاور دیدگاه بوده و این نشریه متکی به حمایت و یاری آنان است. پس از وقفه‌ای کوتاه برای انتشار مجدد و پربارتر نشریه، با تکیه بر حمایت و پشتیبانی همین عزیزان، دیدگاه را قویتر و منسجمتر و منظمتر از گذشته منتشر خواهیم نمود.

دوم:
تلاش کرده‌ایم در شرایطی که اکثر نشریات محلی تیرازی بین هزار تا حداکثر ۳ هزار نسخه بیشتر ندارند، تیراژ هفته‌نامه دیدگاه را سیار بالاتر از نشریات محلی و به شمارگان چند برابر برسانیم که در منطقه غرب یکی از پرتیراژترین نشریات محسوب می‌شود که البته با گسترده‌تر کردن توزیع سراسری و پذیرش نمایندگان از دیگر شهرهای ایران این میزان را باز هم افزایش خواهیم داد. گستره توزیع فعلی در حال حاضر علاوه بر تهران، استان‌های غربی کشور و بخش‌های معمودی از عراق می‌باشد. ضمن این که گستره توزیع را به روستاها و مناطق دورافتاده که از مطبوعات محرومند خواهیم رساند.

سوم:
شورای نویسندگان دیدگاه پرتوان‌تر از گذشته شده و تعداد بیشتری از دوستان صاحب‌نظر و اهل فرهنگ و استادان دانشگاه ما را یاری می‌کنند. تلاش کرده‌ایم با یاری دوستان صاحب اندیشه و اهل فرهنگ و هنر، مطالب دیدگاه را قویتر و تحلیلی‌تر منتشر کنیم. در شماره‌های نخست از دوره جدید، مطمئناً ضعف‌ها و کاستی‌هایی مشهود خواهد بود که تلاش می‌کنیم با بهره‌گیری از پیشنهادها و نظرات و یاری خوانندگان وصاحب‌نظران آنها را مرتفع کنیم و دیدگاه را با ارتقای کیفیت مطالب شایسته یک نشریه سراسری نماییم.

چهارم:
طرح‌های جانبی نظیر «سایقه سالانه عکاسی دیدگاه» و «جایزه ادبی دیدگاه در بخش کردی» و مسابقات خاصی برای خوانندگان خواهیم داشت که در حال مشورت و ارزیابی نحوه اجرای آن هستیم.

پنجم:
ابزارهای دسترسی از هر لحاظ برای ارتباط با دیدگاه فراهم است. علاوه بر دفاتر نمایندگان که در حال توسعه آن هستیم، دفتر جدید مرکزی ما، خطوط تلفن و فکس، وبسایت و ای‌میل، خط ارسال پیام کوتاه، پیامگیر و هر ابزار ارتباطی لازم همگی نقاط اتصالی برای ارتباط بیشتر نشریه با خوانندگان و رساندن پیام آنهاست. برای رساندن پیام خود با ما همراه شوید.

۵۰۰۰۰۰۰ تومان مژدگانی

یک دستگاه کامیون به مشخصات زیر در تاریخ ۹۱/۴/۱۷ در منطقه موجش از توابع شهرستان کامیاران در استان کردستان به سرقت رفته است:

نوع خودرو: بنز کمپرسی تک، مدل ۸۴
شماره پلاک: ایران ۴۸ / ۸۵۳ ع ۱۳
شماره بدنه: ۳۷۴۳۳۳۱۶۵۹۴۲۸۵
شماره موتور: ۳۳۵۹۳۲۱۰۰۹۴۵۲۴
رنگ: نارنجی روغنی و رنگ اتاق سبز

به هر کسی که ماشین مذکور را با این مشخصات در حال تردد مشاهده کرده یا از مکان آن اطلاع دارد و منجر به پیدا شدن آن گردد: مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال معادل پنج میلیون تومان مژدگانی پرداخت خواهد شد.

شماره‌های تماس:
۰۹۱۷۱۷۱۲۹۵۴–۰۹۱۸۳۷۲۵۹۱۶–۰۹۱۷۳۷۴۸۲۲۷

سپاس

هفته‌نامه دیدگاه مراتب تشکر و قدردانی خود را از آقایان حاج سلیمان‌الله مرادی رییس محترم خانه مطبوعات استان کردستان، جناب آقای صلاح‌الدین قریشی مدیرعامل محترم شرکت سبک سازان غرب، آقایان حامد رنجبر و بهزاد قربانی مدیرعامل و مدیر فروش محترم شرکت تولیدی عقیق سنگ آبیدر (کردآستون) و جناب آقای مهندس کاظم ایمان‌زاده مدیرعامل محترم شرکت هوزان شارکه هموار یاران دلسوز فرهنگ کردستان و مطبوعات بودند بابت فرهنگ و الاو انسانی‌شان و مساعدت در انتشار مجدد هفته‌نامه دیدگاه و تجهیز دفتر جدید آن اعلام می‌دارد.

شماره پیام کوتاه دیدگاه

۱۰۰۰ ۲۲۲۴۴۲۲

این شماره را در گوشی همراه خود ذخیره کنید

فرصتی برای بیان مشکلات و مسائل اجتماعی و فرهنگی و ارتباط مردم با مسوولان

کافیست گوشی همراه خود را بردارید و به اول شماره تلفن دفتر دیدگاه عدد ۱۰۰۰ را اضافه کنید. پیام‌های خود در زمینه مسائل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و مسائل و مشکلات شهر و روستای خود را برای ما بفرستید. از شماره آینده پیام شما را در ستونی تحت عنوان «دیدگاه مردم» چاپ خواهیم نمود. در صورتی که تمایل دارید تا پیام به نام شما منتشر شود نام خود را در انتهای آن بنویسید وگرنه چند رقم آخر شماره موبایل شما منتشر خواهد شد.

نشانی و شماره‌های جدید دفتر هفته‌نامه دیدگاه:
سنندج – خیابان امام خمینی (استانداری) – جنب بیمه البرز – پلاک ۱۲۷
کد پستی: ۶۶۱۴۶۸۵۵۸۱
تلفن: ۲۲۲۴۴۲۲
فکس: ۲۲۲۴۴۱۱

یادداشت

پیشنهاد تاسیس دفتر جنبش تغییر (گوران) در تهران

دیدگاه در جریان سفر رهبر جنبش تغییر به ایران مقرر شده است این جنبش دفتر خود را در تهران دایر کند. به گزارش کوردپس به نقل از کردستان نیوز، یکی از منابع نزدیک به جنبش تغییر خبر داد: در جریان سفر نوشیروان مصطفی به تهران مقامات ایران به وی پیشنهاد کرده‌اند این جنبش برای ارتباط بیشتر و گسترش همکاریها دفتر خود را در تهران ایجاد کند. به گفته این منبع، مقامات جنبش گوران به مقامات ایرانی گفته اند: این موضوع را در دفتر روابط دیپلماتیک جنبش تغییر مورد بررسی خواهند داد. نوشیروان مصطفی، رهبر جنبش تغییر (گوران) از احزاب اصلی اپوزسیون در اقلیم کردستان روز جمعه ۹ تیر ماه به دعوت حسن دانایی فر، سفیر ایران در عراق به تهران آمد و در سفر چهار روزه خود در ایران با مقامات ایرانی از جمله، علی لاریجانی، رئیس مجلس، علی اکبر صالحی، وزیر امور خارجه و سعید جلیلی دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران دیدار و گفتگو کرد. شاهو سعید، سخنگوی جنبش تغییر در گفتگو با خبرگزاری کوردپس هدف از سفر نوشیروان مصطفی به ایران را تبادل نظر دو طرف در مورد اقلیم کردستان، عراق و منطقه عنوان کرد.

امیر الهی خبر داد:

حمام تاریخی شیشه سنندج مرمت شد

دیدگاه سرپرست میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان گفت: کار مرمت حمام شیشه سنندج به پایان رسیده و هم‌اکنون این مکان آماده بازدید علاقمندان است.

به گزارش خبرگزاری مهر امیر الهی اظهار داشت: حمام شیشه سنندج در سال ۸۸ به صورت کامل مرمت شد و مورد بازدید علاقمندان به آثار تاریخی قرار گرفت اما به علت عبور فاضلاب شهری سنندج و خطر تخریب به مدت یک سال بسته شد. وی افزود: در حال حاضر تأسیسات فاضلاب، دیوارها و گل و گچبری‌های این حمام تاریخی با اعتبار ۱۰۰ میلیون ریال دوباره مرمت و آماده بازدید علاقمندان است.

سرپرست میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری ادامه داد: این حمام یکی از بناهای عمومی و قدیمی شهر سنندج به شمار می‌رود که با ۲۰۰ سال قدمت مربوط به دوره قاجاریه است. امیر الهی بیان کرد: این حمام قدیمی تا چند سال پیش در تملک خانواده بابان و با کاربری خدماتی و بهداشتی مورد استفاده عموم مردم قرار می‌گرفت ولی هم‌اکنون به تملک میراث فرهنگی استان درآمده است. وی یادآور شد: وجه تسمیه حمام به در و پنجره و شیشه‌های رنگی آن بازمی‌گردد و از دیگر ویژگی‌های این بنا تزئینات آهکبری شامل نقش‌های مختلف گیاهی و حیوانی است.

سرپرست میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری گفت: در حال حاضر هزار و ۴۴۵ مورد اثر تاریخی، فرهنگی و طبیعی در کردستان شناسایی شده است که ۲۳۳ مورد آن ثبت ملی شده است. الهی ادامه داد: این حمام دارای فضاهای ورودی، هشتی، سربینه و حمام گرم با ستون‌های سنگی است که سکوها، آبنمای گرم و سرد، خزینه و حلوتی بسیار زیبا دارد. وی در پایان افزود: این بنا با شماره ۲۸۳۹ در فهرست آثار ملی کشور در سال ۷۹ به ثبت رسیده است.

در حاشیه نمایشگاه کتاب کردستان برگزار شد:

روز فرهنگ اردلان در نمایشگاه کتاب کردستان

دیدگاه روز فرهنگ اردلان از سری برنامه‌های جنبی پنجمین نمایشگاه بزرگ کتاب کردستان در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی استان در سنندج برگزار شد.

روز فرهنگ اردلان که در روزشمار برگزاری پنجمین نمایشگاه کتاب کردستان تعریف شده بود با استقبال باشکوه مردم روبه‌رو بود. رئیس فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان سنندج، در این ویژه برنامه فرهنگی به فعالیت‌های فرهنگی، هنری این اداره در سال‌جاری اشاره کرد و گفت: هنرمندان، نویسندگان و روزنامه‌نگاران سنندجی سهم به سزایی را در اجرای کیفی فعالیت‌های فرهنگی، هنری و رسانه‌ای مرکز استان فرهنگی کردستان ایفا می‌کنند.

حمیدرضا گوهری افزود: وجود مفاخر فرهنگی، هنری نامداری چون ضیاءالدینی‌ها، کامکارها و عندلیبی‌ها در این شهر نشان از ظرفیت والای تولیدات فرهنگی، هنری و آثار فاخر در این حوزه دارد. به گفته وی، در سال مزین به عنوان تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی نیاز است تا به هنرمند به عنوان یکی از سرمایه‌های ایرانی توجه بیشتری شود. این مقام مسئول با تأکید بر اهمیت ثبت و نگهداری از آثار هویتی نخبگان و فرهیختگان جامعه، خاطرنشان کرد: وجود شخصیت‌های بزرگ مذهبی، علمی، هنری و شهدای والامقام، سرمایه غنی و عظیم فرهنگی کشور هستند که نقشی بی‌بدیل در انتقال فرهنگ نابه و اصیل اسلامی ایرانی به نسل جدید دارند.

هفته‌نامه سراسری دیدگاه
فرهنگی، هنری، اجتماعی، اقتصادی
صاحب امتیاز و مدیر مسوول: ناصر خالدیان
سردبیر: مادح نظری
بخش کردی: عماد کریمیان، کمال طاهرنژاد
بهزاد احمدی
بخش اجتماعی: صلاح‌الدین کریمی
بخش ورزشی: بهروز وفایی
گزارش و خبر: شیوا گنجی، ناهید نقشبندی
مدیر داخلی و روابط عمومی: نسرین وکیلی
امور کردستان عراق: نینا کریمی
امور نمایندگان: اردشیر اردلان
دفتر تهران: مهران اسعدی
چاپ و لیتوگرافی: پیام رسانه همدان
سازمان آگهی‌ها: سیدمحمدلطیف حسینی‌نسب
سرویس حوادث: روناک کنعانیان
جدول و معلومات عمومی: بیژن باغبانی
صفحه‌ارا: آرزو عبدی
حروفچینی: ندا زارع، شریفه سلیمی
تصویرساز و گرافیست: نگین وکیلی
دفتر مرکزی: سنندج، خیابان امام خمینی، جنب بیمه البرز پلاک ۱۲۷
کدپستی: ۶۶۱۶۷۱۶۵۱۱
تلفن: ۰۸۷۱۲۲۲۴۲۲۳ فکس: ۰۸۷۱۲۲۲۴۲۱۱
ارسال پیامک: ۳۰۰۰۲۲۲۴۲۲۳
نشانی‌های ما:
website: http://www.didnews.com
email: info@didnews.com

دیدگاه نشریه‌ای است که مقامی جایش خالی بشود و یکی از آن‌ها جایش را بگیرند و رئیس یا فرماندار یا... بشوند. گفتند: نخیر، این جزو اسرار پرونده است.
گفتند: آقا بنویسید. چون وزیر دادگستری این حق را دارد که بنویسید فلان قاضی تخلف انجام داده است و من آن را به دادگاه انتظامی کل ارسال می‌کنم یا خودتان مستقیم به دادگاه انتظامی قضات.
گفت: می‌خواهی برایم پرونده درست کنی؟ من جواب حضرت امیر را چه بدهم؟
گفتم: جواب حضرت امیر با خودم، چون با جناب علم سابقه داشتم.
در سالی که با کابینه حکیمی وزیر کشور من در آن تاریخ سابقه داشتم؛ بعداً هم علم با رسول پرویزی ارتباط داشت و رسول پرویزی از دوستان من بود، بنابراین حتی منزل علم هم رفته بودم. او هم که گاهی کاری داشت با من تماس می‌گرفت و گفتم: این نظر من است و اگر شما هم بنویسید، من اظهارنظر نمی‌کنم و به دادگاه انتظامی قضات می‌فرستم و وقتی دادگاه انتظامی قضات رسیدگی کند، دادیار من اظهارنظر می‌کند که این اسرار نیست و تخلف نکرده است.
و این‌طوری از هم جدا شدیم و دو روز بعد با من تماس گرفت. من رفتم و گفت: در مورد تصویب‌نامه‌ها چه نظری داری؟
گفتم: من نمی‌توانم نامه را تصویب کنم چون وقتی وکیل دادگستری بیاید و شکایت بکند باید آن‌وقت اظهارنظر بکنم.
گفتم: من برای تأمین حقوق قضات این تصویب‌نامه را گذراندم، همین که عوارض در سال بشود دو و نیم برابر، در سال تفاوتش چقدر است؟ حقوق قضات به همین شکل و غیرقانونی تأمین می‌شود. دیوان عالی کشور گفته که باید حقوقی به این شکل تصویب بشود، قبول نداریم. قضات به این شکل اظهارنظر می‌کردند.
گفت: بعضی از قضات پیش من آمده‌اند و می‌گویند که این تصویب‌نامه را قابل اجرا می‌دانیم، منتها از صادق‌وزیری می‌ترسیم.
گفتم: مگر صادق‌وزیری چکاره است؟ قانون به دست صادق‌وزیری شخص خوش نیست؛ وقتی شکایتی می‌شود باید آن را با قانون تطبیق بدهد و بگوید که آیا تخلف است یا نه.
گفتم: آن قاضی که می‌آید و پیش شما می‌گوید من از صادق‌وزیری می‌ترسم، دلیلش این است که من جز خدا از چیزی نمی‌ترسم، از شاه هم نمی‌ترسم.
و این‌طوری از هم جدا شدیم که گفت: شاه به من دستور داده هر مانعی که وجود دارد رفع کنم. گفتم: یکی از این موانع من هستم. من هیچ علاقه‌ای ندارم که پشت میز بنشینم و فرمانبر اوامر شاه باشم، من کارم قضاوت است تا زمانی که مربوط به قضاوت باشد، کارم را درنهایت دقت انجام می‌دهم و از کسی باکی ندارم. و بعد از هم جدا شدیم و به فاصله دو ساعت من مشغول نهار خوردن بودم، ابلاغی برایم آوردند از دادستانی دادسرای انتظامی قضات به سمت بازرس قضایی منصوب شدم. بازرس قضایی پایه پنج را داشت در تشکیلات دادگستری ولی دادسرای دادگستری انتظامی قضات، پایه هشت را داشت. رؤسای شعبه عالی کشور هم پایه هشت داشت و پایه نُه، فقط سه نفر بودند؛ رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل، رئیس محکمه انتظامی. بلافاصله گفتم: این ابلاغ را به این صورت قبول ندارم. و دیگر اصلاً به دادگستری نرفتم تا سال ۱۳۵۱. تفاوتِ وزیر دادگستری تشابهی با اسم من داشت، اسمش «صادق احمدی» بود و اهل کرمانشاه.
البته بردرمشه به شهر تبدیل شده، در ضلع غربی زربیار و سه روستای کولان، سیب سفلی و محمده در ضلع شرقی است. وی همچنین گفت: شبکه تمامی روستاها با انشعابات تا پایان سال مالی ۹۰ به اتمام می‌رسد. انتقال فاضلاب از طریق خط اصلی (کلکتور) هم در ضلع غربی و هم در ضلع شرقی به عهده فاضلاب شهری می‌باشد که قسمتی از آن اجرا شده است و باید به تصفیه‌خانه شهر مریوان انتقال یابد. مهندس رحیمی در خصوص اعتبارات تخصیص‌یافته گفت: اعتبارات سال جاری تخصیص‌یافته به روستاهای حاشیه زربیار ۱۲ میلیارد و ۳۳۰ میلیون ریال بوده است. رحیمی در جواب سؤال ما در خصوص خطرات ورود فاضلاب به دریاچه گفت: در تحقیقات انجام شده به دلیل جذب بیشتر فاضلاب در بالادست زربیار و تجزیه سریع فاضلاب انسانی، خطرات آن کمتر از ورود آب‌های آلوده‌کننده است؛ ولی در هر صورت بر حسب نیاز، جمع‌آوری و انتقال را به تصفیه‌خانه می‌طلبد، ولی به هر حال برای ما قابل قبول نیست. البته آلودگی فرق نمی‌کند؛ وجود فاضلاب در آب چه انسانی چه حیوانی قابل قبول نیست و این مشکلات و خطرات، نقاط هدف و مکان‌های گردشگری ما را به خطر می‌اندازد.
ضرورت داشتن ایده و فکر زیبا در جهت ساماندهی و رفع مشکلات
در برنامه چهارم و پنجم توسعه کردستانِ ایران، به امر گردشگری و توسعه مکان‌های گردشگری اهمیت خاص داده شده است. ذکر این همه مسائل برای یادآوری این مسئله است که ما از مناطق گردشگری خاصی برخورداریم، اگر مسؤولین با دقت نظر و توجه خاص به این امر مهم بپردازند، سالانه درآمدهای کلان این مناطق را می‌توان در سطح شهرهای استان استفاده نمود. صرف به کارگیری نیروی انسانی و تخصیص اعتبارات کلان، مدنظر نیست که روزی به عنوان گزارش کار و عملکرد ارائه گردد بلکه داشتن ایده و فکر زیبا در جهت ساماندهی و رفع مشکلات می‌تواند استان را به جایی برساند که حرفی برای گفتن داشته باشد. این بدان معنا نیست که زحمات مسؤولین ارشد استان زیر سؤال برود؛ بلکه این نکته مدنظر است که توجه خود را بیشتر از قبل، متمرکز این مهم نمایند؛ روزی نیاید که همه آهی از سر حسرت بکشیم و دریاچه زربیار سرنوشت دریاچه ارومیه را پیدا کند.

تکرار کابوس دریاچه ارومیه این بار در کردستان؛

زریبار، دریاچه‌ای با دو نجات غریق

روناک کنعانیان

اشاره: زیبایی زربیار را نمی‌توان وصف کرد وقتی خداوند این همه زیبایی را اینجا در یک جا جمع کرده است. وجود نیزارها که چون حلقه‌ای سبز، اطراف دریاچه را در برگرفته و در بعضی جاها همچون جزیره‌های کوچکی پخش شده‌اند و چشم هر بیننده‌ای را نوازش می‌دهند. پرواز گروهی پرندگان در پایی، آسمان و دریاچه را زیبا کرده است. شنای ماهی‌های بزرگ و کوچک که بدون لحظه‌ای توقف در دریاچه را دور می‌زنند، حضور قایق‌های پایی و موتوری در میان دریاچه از زیبایی وصف‌ناشدنی خبر می‌دهند. ماهیگیرانی که اطراف دریاچه در گوشه و کنار قلاب بر آب انداخته‌اند و منتظرند که کباب‌ماهی یک روز دیگر جور شود. درباره خطرات و کمبودهایی که دریاچه زربار مریوان را تهدید می‌کند و همچنین به فرصت‌هایی که متوجه این جاذبه‌ی گردشگری در استان کردستان است اشاره‌هایی شده است که در پی می‌آید.

گردشگری، مهم‌ترین رکن توسعه

وقتی خوب فکر کنیم وجود چنین مکان‌های گردشگری طبیعی و زیبایی، کمک بسیاری به توسعه و آبادانی استان می‌کند. با توجه به اینکه مهم‌ترین رکن توسعه، گردشگری است؛ تقویت و بازسازی مکان‌های گردشگری همیشه در هر برنامه‌ای باید در سرلوحه قرار گیرد. بحث مورد نظر که بسیار مهم است و می‌خواهم به آن بپردازم زربیار است؛ دریاچه‌ای بسیار زیبا که در ۸ کیلومتری غرب شهرستان مریوان قرار دارد. تالاب آب شیرین زربیار در استان کردستان از مکان‌های دیدنی و گردشگری این منطقه است. آب این تالاب از تعدادی چشمه کف‌جوش و بارشی تأمین می‌شود. وسعت تالاب در بیشتر فصول مختلف متغیر است. زربیار یکی از منحصر به فردترین دریاچه‌های آب شیرین در جهان به شمار می‌رود که کلیه‌ی شرایط جامع یک تالاب بین‌المللی را داراست. زیبایی فصل‌های مختلف در این دریاچه دیدنی است؛ چنان که در فصل زمستان تا عمق چند متری برای قلاب‌گیران محدود شود و برای دریافت مجوز شرایط خاصی را دارا باشند. همین‌طور در بحث پاکسازی زباله ماهی‌ها و زباله‌های انسانی، هر ماه یک بار تعاونی صیادان همراه اداره حفاظت محیط زیست در پاکسازی این محوطه‌ها کمک می‌کنند. البته به گفته مهندس پناهی کارشناس محیط زیست مریوان، پاکسازی یک نوبت در ماه راضی‌کننده نیست. وی گفت: یک نوبت در ماه بسیار کم است اما به دلیل کمبود نیرو، بیشتر از این امکان‌پذیر نیست و این از مشکلات عدیده‌ی اداره حفاظت محیط زیست مریوان است. وی در خصوص شنای غیرقانونی افراد در دریاچه گفت: شنا کردن در دریاچه غیرقانونی و ممنوع است اما متأسفانه در این خصوص رعایت نمی‌شود؛ چرا که همه به دلیل دیر رسیدن امداد آتش‌نشانی، آتش مهار نمی‌شود و قسمت اعظم نیزارها از بین می‌رود.

پاکسازی یک نوبت در ماه کافی نیست

در بحث مجوزها محیط زیست تصمیم بر آن دارد که صدور مجوزها را به حداقل برساند؛ یعنی تعداد مجوزهای صادره برای قلاب‌گیران محدود شود و برای دریافت مجوز شرایط خاصی را دارا باشند. همین‌طور در بحث پاکسازی زباله ماهی‌ها و زباله‌های انسانی، هر ماه یک بار تعاونی صیادان همراه اداره حفاظت محیط زیست در پاکسازی این محوطه‌ها کمک می‌کنند البته به گفته مهندس پناهی کارشناس محیط زیست مریوان، پاکسازی یک نوبت در ماه راضی‌کننده نیست. وی گفت: یک نوبت در ماه بسیار کم است اما به دلیل کمبود نیرو، بیشتر از این امکان‌پذیر نیست و این از مشکلات عدیده‌ی اداره حفاظت محیط زیست مریوان است. وی در خصوص شنای غیرقانونی افراد در دریاچه گفت: شنا کردن در دریاچه غیرقانونی و ممنوع است اما متأسفانه در این خصوص رعایت نمی‌شود؛ چرا که برای دریاچه‌ای به این وسعت، فقط دو نفر نجات غریق وجود دارد که قایقران نیز هستند و در هنگام بروز سانحه‌ای ناگوار (غرق شدن)، این دو نفر تا به محل برسند بسیار دیر شده است.

شیرکو کیانی نجات غریق دریاچه زربار گفت: ما دو نفر تنها نجات غریق‌های اسکله هستیم و حتی از بیمه هم برخوردار نیستیم؛ این امر به عهده‌ی شهرداری است که متأسفانه تا به حال اهمیتی به این موضوع داده نشده است.

وجود فاضلاب در آب، گردشگری ما را به خطر می‌اندازد

در موضوع مهم فاضلاب روستایی مهندس رحمن رحیمی رئیس آب و فاضلاب روستایی استان کردستان در خصوص ساماندهی سیستم تخلیه و دفع فاضلاب روستاهای اطراف زربار گفت: تخلیه فاضلاب روستاهای اطراف زربار مصوبه سفر اول هیأت دولت بود؛ براساس توافق آب و فاضلاب شهری و روستایی، جمع‌آوری و اجرای شبکه داخل روستاها جمعاً ۱۱ روستا، نی، کانی‌سانان، پیر صفا، برده سفید، انگیخته، درتفه و بردرمش که منتظر آن هستند که مقامی جایش خالی بشود و یکی از آن‌ها جایش را بگیرند و رئیس یا فرماندار یا... بشوند. گفتند: نخیر، این جزو اسرار پرونده است.

گفتند: آقا بنویسید. چون وزیر دادگستری این حق را دارد که بنویسید فلان قاضی تخلف انجام داده است و من آن را به دادگاه انتظامی کل ارسال می‌کنم یا خودتان مستقیم به دادگاه انتظامی قضات.

گفت: می‌خواهی برایم پرونده درست کنی؟ من جواب حضرت امیر را چه بدهم؟

گفتم: جواب حضرت امیر با خودم، چون با جناب علم سابقه داشتم.

در سالی که با کابینه حکیمی وزیر کشور من در آن تاریخ سابقه داشتم؛ بعداً هم علم با رسول پرویزی ارتباط داشت و رسول پرویزی از دوستان من بود، بنابراین حتی منزل علم هم رفته بودم. او هم که گاهی کاری داشت با من تماس می‌گرفت و گفتم: این نظر من است و اگر شما هم بنویسید، من اظهارنظر نمی‌کنم و به دادگاه انتظامی قضات می‌فرستم و وقتی دادگاه انتظامی قضات رسیدگی کند، دادیار من اظهارنظر می‌کند که این اسرار نیست و تخلف نکرده است.

و این‌طوری از هم جدا شدیم و دو روز بعد با من تماس گرفت. من رفتم و گفت: در مورد تصویب‌نامه‌ها چه نظری داری؟

گفتم: من نمی‌توانم نامه را تصویب کنم چون وقتی وکیل دادگستری بیاید و شکایت بکند باید آن‌وقت اظهارنظر بکنم.

گفتم: من برای تأمین حقوق قضات این تصویب‌نامه را گذراندم، همین که عوارض در سال بشود دو و نیم برابر، در سال تفاوتش چقدر است؟ حقوق قضات به همین شکل و غیرقانونی تأمین می‌شود. دیوان عالی کشور گفته که باید حقوقی به این شکل تصویب بشود، قبول نداریم. قضات به این شکل اظهارنظر می‌کردند.

گفت: بعضی از قضات پیش من آمده‌اند و می‌گویند که این تصویب‌نامه را قابل اجرا می‌دانیم، منتها از صادق‌وزیری می‌ترسیم.

گفتم: مگر صادق‌وزیری چکاره است؟ قانون به دست صادق‌وزیری شخص خوش نیست؛ وقتی شکایتی می‌شود باید آن را با قانون تطبیق بدهد و بگوید که آیا تخلف است یا نه.

گفتم: آن قاضی که می‌آید و پیش شما می‌گوید من از صادق‌وزیری می‌ترسم، دلیلش این است که من جز خدا از چیزی نمی‌ترسم، از شاه هم نمی‌ترسم.

و این‌طوری از هم جدا شدیم که گفت: شاه به من دستور داده هر مانعی که وجود دارد رفع کنم. گفتم: یکی از این موانع من هستم. من هیچ علاقه‌ای ندارم که پشت میز بنشینم و فرمانبر اوامر شاه باشم، من کارم قضاوت است تا زمانی که مربوط به قضاوت باشد، کارم را درنهایت دقت انجام می‌دهم و از کسی باکی ندارم. و بعد از هم جدا شدیم و به فاصله دو ساعت من مشغول نهار خوردن بودم، ابلاغی برایم آوردند از دادستانی دادسرای انتظامی قضات به سمت بازرس قضایی منصوب شدم. بازرس قضایی پایه پنج را داشت در تشکیلات دادگستری ولی دادسرای دادگستری انتظامی قضات، پایه هشت را داشت. رؤسای شعبه عالی کشور هم پایه هشت داشت و پایه نُه، فقط سه نفر بودند؛ رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل، رئیس محکمه انتظامی. بلافاصله گفتم: این ابلاغ را به این صورت قبول ندارم. و دیگر اصلاً به دادگستری نرفتم تا سال ۱۳۵۱. تفاوتِ وزیر دادگستری تشابهی با اسم من داشت، اسمش «صادق احمدی» بود و اهل کرمانشاه.

خبر

قباد میمنت‌آبادی:

جشنواره جایزه کتاب برتر کردستان برگزار می‌شود

دیدگاه مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کردستان گفت: جشنواره جایزه کتاب برتر کردستان طی سال جاری در شهرستان کامیاران برگزار می‌شود. قباد میمنت‌آبادی در جمع اصحاب رسانه در حاشیه‌ی برگزاری نمایشگاه کتاب استانی کردستان با اشاره به محدودیت گذشته و پاسخگو نبودن فعالیت موجود در استان در حوزه‌های مختلف فرهنگی اظهار داشت: ارتقاء توسعه کمی و کیفی برنامه‌ها و رشد امکانات یک نیاز مبرم برای کردستان بود که گام‌های جدی در حوزه فرهنگی و کتابخوانی برداشته شده است. مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کردستان بیان کرد: خوشبختانه با برگزاری جشنواره‌ها و فعالیت‌های فرهنگی مرتبط با کتاب در راستای ترویج و فرهنگ‌سازی در بین آحاد مختلف گام‌های مؤثری برداشته شد. میمنت‌آبادی برگزاری نمایشگاه کتاب در استان را به عنوان رویدادی مهم در عرصه توسعه فرهنگی کتاب و کتابخوانی در این خطه از ایران اسلامی دانست. وی یادآور شد: یکی از سیاست‌های وزارت فرهنگ و ارشاد ورود به عرصه نوین فرهنگی است و این امر بدون همت و تلاش مسؤولان و مردم فهیم استان کردستان مهیا نمی‌شود. مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی کردستان ادامه داد: طی چند سال اخیر متأسفانه جای نویسندگان و ناشران استان در عرصه‌های کشوری و ملی خالی بوده است و انتظار می‌رود با توجه به اهمیت این حوزه و برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی شاهد درخشش نویسندگان و قلم به دستان حوزه‌های مختلف فرهنگی باشیم.

میمنت‌آبادی با اشاره به نشست نویسندگان استان با معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: خوشبختانه دیگر محدودیت خاصی برای قلمزنی و نشر کتاب در حوزه‌های مختلف در استان وجود ندارد. دبیر جشنواره جایزه برتر استان کردستان نیز در این نشست طی سخنان اظهار داشت: جایزه کتاب برتر شامل کتاب‌های می‌شود که طی یک سال گذشته و توسط ناشران کردستانی در استان نشر و منتشر شده باشد. جلال قلعه‌شاخانی بیان کرد: در کنار جشنواره جایزه کتاب که در شهرستان کامیاران برگزار می‌شود برنامه‌های جنبی از جمله دومین جشنواره جلوه‌های تو در پنج رشته فیلم کوتاه، عکس، شعر، نقاشی و خوشنویسی برگزار می‌شود. وی ادامه داد: دومین جشنواره فرهنگ کردی، جشنواره موسیقی کردی، سوگواره‌های عاشورا و جشنواره تئاتر نیز از دیگر برنامه ارشاد اسلامی شهرستان کامیاران در طول سال جاری است.

علیرضا شهبازی خبرداد:

راه‌اندازی واحدهای بزرگ صنعتی در استان کردستان

دیدگاه استاندار کردستان گفت: در آینده نزدیک و پس از طی مراحل قانونی اخذ تسهیلات بانکی، چندین واحد صنعتی تولیدی بزرگ در کردستان راه‌اندازی می‌شود.

علیرضا شهبازی استاندار کردستان در همایش مشترک تجلیل از فعالان صنعت و معدن و اصناف و بازاریان استان در سنندج که با حضور عباس قبادی معاون وزیر صنعت معدن و تجارت و رییس هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران برگزار شد با بیان اینکه در آینده نزدیک و پس از طی مراحل قانونی اخذ تسهیلات بانکی، چند واحد صنعتی تولیدی بزرگ در استان راه‌اندازی می‌شود اظهار داشت: در این راستا نیازمند کمک و مساعدت نمایندگان مردم شریف کردستان در مجلس شورای اسلامی هستیم. وی افزود: خوشبختانه مردم فهیم کردستان در نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی با انتخاب افرادی شایسته و لایق که دغدغه پیگیری مشکلات منطقه را دارند، زمینه تلاش حداکثری در جهت عمران و آبادانی استان را فراهم کردند. استاندار کردستان در بخش دیگری از سخنان خود دعوت بسیاری از واحدهای بزرگ صنعتی کشور به استان و تشویق آنان به سرمایه‌گذاری را از جمله مهم‌ترین اقدامات مدیریت اجرایی استان در یکسال اخیر عنوان کرد و گفت: هر چند در مقطع کنونی و به دلیل پارمی از مشکلات، اینجانب که باید و شاید نتوانسته‌ایم انتظارات فعالان عرصه تولید و صنعت استان و همچنین مردم قدرشناس کردستان را برآورده کنیم اما به یاری خدا و با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته در آینده نزدیک بسیاری از مشکلات کنونی مرتفع خواهد شد.

آگهی ثبت انجمن صنفی کارگری راهنمایان گردشگری استان کردستان

به استناد ماده ۱۳۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه مصوب دی‌ماه ۸۹ هیأت محترم وزیران و به موجب صورتجلسه‌های مورخ ۹۰/۱۲/۱۵ مجمع عمومی و ۹۱/۰۱/۱۵ هیأت‌مدیره و سایر مدارک تشکیلی اساسی و ثبت هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیات‌مدیره انجمن صنفی کارگری راهنمایان گردشگری استان کردستان که از تاریخ ۹۱/۰۱/۱۳ به مدت سه سال و بازرسان که از تاریخ یاد شده به مدت یک سال انتخاب شده‌اند به شرح زیر گواهی می‌نماید.

- **کاوه یدیدار** (رییس هیأت‌مدیره) - **کیهان مشیربناهی** (خزانه‌دار)
- **جیا یدیدار** (نایب رییس) - **بهاره فدوی** (عضو علی‌البدل هیأت‌مدیره- دبیر)
- **همین جوانمیری** (عضو علی‌البدل هیأت‌مدیره) - **رئوف جوانمرد** (بازرس اصلی)
- **فتح‌الله کرمی** (بازرس علی‌البدل)

ضمناً مطابق مفاد ماده ۲۳ اساسنامه مصوب مجمع انجمن، کلیه اسناد و اوراق مالی، بهادار و تعهدآور مربوطه با امضای رییس هیأت‌مدیره یا دبیر به اتفاق خزانه‌دار و ممهور به مهر انجمن معتبر خواهد بود.

اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان کردستان

آگهی مزایده اموال منقول (نوبت اول)

به موجب دادنامه شماره ۹۰۰۹۹۷۷۷۱۰۴۰۰۳۸۴ و پرونده اجرایی کلاسه ۹۱۰۰۳۴ شعبه سوم دادگاه حقوقی شهرستان سنندج، آقای ارش شعبانی‌فر فرزند عباس، محکوم است به پرداخت ۵۰۰۰۰۰۰ ریال هنگام ثبت طلاق و در تاریخ ۹۰/۱۲/۲۵ مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال و از تاریخ ۹۱/۱/۳۰ نیز مبلغ یکصد میلیون ریال را به صورت قسطی هر ماه مبلغ دو میلیون ریال به محکوم‌لها پرداخت نماید و همچنین مبلغ ۱۵۰۰۰۰ ریال هزینه نیم عشر در حق صندوق دولت با توجه به اینکه محکوم‌علیه در خصوص پرداخت محکوم به اقدامی ننموده، لذا اموال مشروحه ذیل که در مالکیت محکوم‌علیه می‌باشد با خصوصیات و شرایط زیر که توسط کارشناس رسمی قیمت‌گذاری شده است در روز سه‌شنبه مورخ ۹۱/۵/۱۰ از ساعت ۹ الی ۱۰:۳۰ در محل دفتر اجرای احکام حقوقی سنندج واقع در مجتمع شهید بهشتی سنندج با حضور نماینده دادسرای عمومی و دادیاری دادگستری به مزایده گذاشته می‌شود تا اگر نتوانند پنج روز قبل از روز مزایده با کسب مجوز از شعبه مربوطه از مال مورد مزایده بازدید به عمل آورند و پیشنهاد خود را به صورت کتبی و بدون خط‌خوردگی در روز مزایده تسلیم نمایند. برنده مزایده کسی خواهد بود که بالاترین قیمت را روز برگزاری مزایده بپردازد و فی‌المجلس مبلغ ۱۰ درصد قیمت پیشنهادی را به حساب سپرده دادگستری واریز نماید و حداکثر ظرف یک ماه آینده ترتیب مابقی قیمت را بدهد. مشخصات ملک مورد مزایده به شرح ذیل می‌باشد:

۱- تعداد ۱۰۰ جفت کفش صندل مردانه و پسرانه چینی در انواع مختلف و سایزهای ۳۶ تا ۴۴ به ارزش پایه هر جفت ۵۰۰۰ ریال جمعاً ۵۰۰۰۰۰۰ ریال ۲- تعداد ۳۰۰ جفت پوتین زنانه انواعات چینی در سایزهای ۳۱ تا ۴۱ به ارزش پایه هر جفت ۸۵۰۰۰ ریال جمعاً ۲۵۵۰۰۰۰۰ ریال ۳- تعداد ۱۰۰ جفت پوتین چرمی مردانه چینی به مارک کلانگاسید به ارزش پایه هر جفت ۱۰۰۰۰۰ ریال جمعاً ۱۰۰۰۰۰۰ ریال ۴- تعداد ۳۰۰ جفت کفش صندل مردانه و پسرانه چینی در انواع مختلف و سایزهای ۳۶ تا ۴۴ به ارزش پایه هر جفت ۶۵۰۰۰ ریال جمعاً ۱۳۰۰۰۰۰۰ ریال ۵- تعداد ۲۰۰ جفت کفش چینی تک سایز بچگانه پسرانه، مردانه، زنانه و دخترانه در انواع مختلف با قیمت پایه میانگین هر جفت ۴۵۰۰ ریال جمعاً ۱۸۰۰۰۰۰۰ ریال (ضمناً آدرس اموال فوق به شرح ذیل است: سنندج، خیابان صلاح‌الدین ایوبی، کوچه حیدر، پلاک ۱۱، ارش شعبانی‌فر) جمع کل سه قلم کالا: ۷۳۰۰۰۰۰۰ ریال (هفتاد و سه میلیون ریال) (ده الف ۱۶۹۲)

دفتر اجرای احکام شعبه سوم حقوقی شهرستان سنندج

آگهی مناقصه

اداره کل زندان‌های استان کردستان در نظر دارد خدمات درمان نگهدارنده با متادون زندان مرکزی سنندج و مجتمع حرفه‌آموزی و کاردرمانی کامیاران را از طریق مناقصه به بخش خصوصی واگذار نماید. واجدین شرایط می‌توانند از تاریخ ۹۱/۴/۲۰ لغایت ۹۱/۴/۲۵ جهت دریافت مدارک مناقصه به آدرس سنندج، خیابان پاسداران، اداره کل زندان‌های استان کردستان، واحد بهداشت و درمان مراجعه نمایند.

اداره کل زندان‌های استان کردستان

همدان پیام

جناب آقایان نصرت‌الله و یدالله طاقتی احسن
و همکاران محترم روزنامه همدان پیام

موفقیت شما در ششمین جشنواره مطبوعات غرب کشور و کسب بیشترین تعداد جایزه این جشنواره موجب مسرت ما گردید. برای شما و همکاران محترم روزنامه وزین و حرفه‌ای همدان پیام که برای ما الگویی از کار حرفه‌ای رسانه‌ای است، موفقیت و سعادت آرزومندیم.

هفته‌نامه دیدگاه و جمعی از خبرنگاران و روزنامه‌نگاران استان کردستان

**شاه هیچ گونه علاقه‌ای به اعدام قاضی نداشت. از دفتر شاه در تهران تلگرافی می‌رسد که نباید قاضی محمد اعدام شود. شبی که قرار بود قاضی و یارانش اعدام شوند، تلگرافی از دربار به دست سرتیپ همایونی می‌رسد که قاضی نباید اعدام شود او که دست‌نشانده‌ی رزم‌آرا بود، تلفن‌ها را قطع می‌کند که با تهران هیچ ارتباطی نباشد. تلگراف را ضبط می‌کنند بدون این‌که آن را اعلام بکند؛ به این صورت بود که قا

گفتم: اعلیحضرت تمام مملکت متعلق به شخص شماست، منتها چون شما مقام غیرمسوول هستید نمی‌شود در کارها دخالت کنید! گفت: یعنی چه؟ گفتم: در کارهای اجرائی دخالت کردن ایجاد مسوولیت می‌کند، در صورتی که شما غیرمسوول هستید. مسوول وزرا، کابینه، ادارت و متصدی مقامات دولتی هستند.

آقای «باهری» به محض ورود پشت تریبون رفتند صحبت کنند. اولین جمله‌اش این بود: وقتی حضرت امیر (علم) به اعلیحضرت توضیح دادند و ایشان تصویب کردند، من ذوق‌زده شدم. من نیز به محض شنیدن این حرف گفتم: ای داد بی داد! خدا به این دادگستری رحم کند که با این ذوق‌زدگی‌شان چه می‌کند.

صادق خان اعزازالملک

که این‌ها ستوان دوم می‌شوند. ده روز مانده بود که یک سال خدمتمان تمام شود گفتند که مدت خدمت دو سال شده است. من نمی‌دانستم که این قانون تصویب شده و قابل اجرا می‌باشد. روز ۲۸ و ۲۹ مرداد رفتم پیش «سرلشکر مقدم» و گفتم: قربان اجازه می‌فرمایید من دیگر خدمتم تمام می‌شود، باید برگردم آذربایجان؛ شما اگر در تبریز یا آذربایجان اجری دارید بفرمایید اطاعت می‌کنم. خندید و گفت: صادق‌وزیری خود را به فراموشی زدی! مگر نمی‌دانی «رضا شاه» در تاریخ ۲۵ این ماه چه خرف‌هایی را زد؟

گفتم: نخیر ما هنوز در خدمت هستیم.

وقتی بار اول افسر وظیفه شدم به من گفت: برو و ریاست امور مالی گردان مهندسی را به عهده بگیر.

من هم گفتم: تیمسار من هیچ چیزی در مورد امور مالی نمی‌دانم. درست است که من در دبیرستان و در دانشگاه لیسانس رشته ریاضی هستم. در آن زمان ادبی و ریاضی بودم ولی من هیچ چیزی در مورد امور مالی نمی‌دانم. گفت: قلانی من می‌دانم چون شما تحصیلات دارید و این گردان مهندسی هم خیلی بزرگ نیست؛ سه گروهان دارد و در حدود پانصد نفر سرباز دارد. رئیس امور مالی قبلی که در حال حاضر تغییر سمت داده است گفته که چند روز یا دو تا کار کند تا کارها را یاد بگیری. وقتی رفتیم نزد «رضا شاه» گفت که از وظیفه‌ها که دارای لیسانس هستند صنف امور مالی تشکیل شود. شما جوان هستید و کاملاً وارد اجتماع نشده‌اید و فساد اجتماعی در شما اثر نکرده است و خودش گفت این افسرهای قدیمی پدر سوخته دزد هستند. شما لیسانسیه‌اید بروید و صف مالی را ببینید و امور مالی واحدهای نظامی را اداره بکنید. ملاقات دوم من با «رضا شاه» این‌طور برگزار شد.

◀ جناب آقای صادق‌وزیری پست‌های دولتی شما در دادگستری چه بودند؟

◁ تا زمانی که خدمت می‌کردم قاضی بودم تا سال ۱۳۴۲ در تهران که ۷ سال آن مدت در خارج از تهران بودم؛ در شهرهای تبریز، کرمانشاه و سنندج در سنندج بنده از دی‌ماه سال ۱۳۲۲ تا تیر ۱۳۲۵ دادستان سنندج بودم.

◀ در این مدتی که شما دادستان سنندج بودید جریان «قاضی محمد» پیش آمد؛ چرا سنندجی‌ها علاقه‌ای به شراکت در این موضوع نداشتند؟ جریان «جمهوری مهاباد» در اصل چه بود؟

◁ ماجرای مهاباد به پشتیبانی روس‌ها بود. چیزی نیست که بنده آن را لایوشانی کنم، انگلیسی‌ها در سنندج حضور نظامی داشتند؛ انگلیسی‌ها مخالف جریان مهاباد بودند و اجازه نمی‌دادند که کارهایی را انجام بدهند و مرحوم فرج‌الله‌خان سردارمعظم در آن زمان اختیاردار کردستان بودند آنها به او اجازه‌ی ارتباط نمی‌دادند.

◀ آیا فقط همکاری نمی‌کردند یا حرکتی مخالف آنها انجام می‌دادند؟

◁ خیر، اصلاً مخالف جریان قاضی و مهاباد نبودند بلکه امکان همکاری نداشتند. البته در عین حال با «قاضی» هم ارتباط داشتند؛ تأیید می‌کردند ولی همکاری خیر. در سال ۱۳۲۵ که حکومت آذربایجان و کردستان سقوط کرد، و پیشوا قاضی محمد دستگیر شد. سردار معظم در زمان نخست‌وزیری قوام‌السلطنه در تهران حضور داشتند. بنده خدمتشان رفتم و گفتم که ارتش می‌گوید قاضی محمد را دستگیر کرده است و محاکمه‌اش می‌کنند. فرمود که می‌دانم. با قوام‌السلطنه هم صحبت کردم؛ قوام‌السلطنه قول داده که نگذارد قاضی و یارانش اعدام شوند.

◀ شما در زمان جمهوری مهاباد در بدنه‌ی دادگستری بودید به نظر شما اعدام قاضی به ارادهی چه کسی بود؟ اعدام قاضی محمد ارادهی شاه یا ارادهی انگلیسی‌ها بود؟

◁ پایه و اساس اعدام قاضی محمد به ارادهی انگلیسی‌ها بود.

◀ آیا این گفته صحت دارد که شاه هیچ علاقه‌ای به اعدام قاضی نداشت؟

◁ بله، شاه هیچ‌گونه علاقه‌ای به اعدام قاضی نداشت. از دفتر شاه در تهران تلگرافی می‌رسد که نباید قاضی محمد اعدام شود. شبی که قرار بود قاضی و یارانش اعدام شوند، تلگرافی از دربار به دست سرتیپ همایونی می‌رسد که قاضی نباید اعدام شود او که دست‌نشانده‌ی رزم‌آرا بود، تلفن‌ها را قطع می‌کند که با تهران هیچ ارتباطی نباشد. تلگراف را ضبط می‌کنند بدون این‌که آن را اعلام بکند؛ به این صورت بود که قاضی اعدام شد.

◀ اگر بخواهیم دنبال این تلگراف برویم کجا می‌توانیم آن را پیدا کنیم؟ آیا جزو اسناد ملی است؟

◁ شاید محتوای تلگراف را در تاریخ نوشته باشند، وگرنه باید مکتوب شده‌ی آن در لشکر مهاباد و یا اسناد دربار می‌بود.

◀ آقای صادق‌وزیری شما این موضوع را از کجا شنیدید؟ و منبع این خبر چه کسی است؟ چون این موضوع منبعی کلیدی است. البته سوءتفاهم پیش نیاید به صداقت گفتار شما تردید ندارم، ولی دوست دارم منبع اصلی را بدانم؟

◁ کسی که این‌ها را گفته بنده اسمش را نمی‌دانم؛ از افسران ارتش بوده که در آن جریان حضور داشته است. ردی‌ی افسر هم جزو دادیارهای دادگاه قاضی بوده است. طبق گفتارهایی که گفته شده، من هم شنیده‌ام که تلگراف به این صورت ضبط شده است. نیم‌هشب یا دو ساعت بعد از صبح حکومت نظامی بود و زمانی که هیچ‌کس در مهاباد حق بیرون آمدن را نداشته این سه نفر را اعدام کردند؛ «قاضی محمد»، «صدر قاضی» و «محمدحسین‌خان سیف قاضی».

◀ منطقی به نظر می‌رسد چرا که بعد از مرگ قاضی، شاه لطف خاصی را به خانواده‌ی ایشان داشت و پسر قاضی مورد لطف خاص شاه قرار گرفت. به دوران خدمت شما در دادگستری برگردیم.

◁ در سال ۱۳۴۲ به مناسبت سابقه‌ای که شاه در ۱۳۳۴ با من وقتی بازپرس تهران بودم داشت، معاون دادگستری به من زنگ زد و گفت: بیا بالا، باهات کار دارم. عرض کردم که در آن تاریخ بازپرس تهران بودم و وقتی رفتم بالا دیدم دو نفر دیگر از قضات نشسته‌اند و معاون و وزارت دادگستری گفت: الان از طرف وزیر دفتر شاهنشاه شما سه نفر را به اسم خواسته که بروید پیش شاهنشاه. ما نیز هر سه به دربار رفتیم و ما را به «اسپهبد جهانشاهی» معرفی کردند و ایشان در آن تاریخ، رئیس دفتر نظامی شاه بودند و جهانشاهی ما را پیش شاه برد و شاه نیز پشت میز مشاوره نشسته بود و چهار نفر از اجودان‌های نظامی در اطراف و پشت سرش بودند و ما نیز تعظیم کردیم و جلو رفتیم. وقتی که ما خودمان را معرفی کردیم دفترچه‌ای را بلند کرد و گفت: یک شخص در این دفترچه مطالبی را علیه مدیرکل گمرکات ایران نوشته، شما از طرف من بازرس هستید بروید و بازرسی بکنید و گزارش کنید به من. یک دقیقه به سکوت گذشت و من گفتم: شاهنشاه اگر اجازه بدهید من دو کلمه حرف بزنم. گفت: اسمت چیست؟ قبلاً هم من را معرفی کرده بودند دوباره گفتم: «صادق‌وزیری».

پرسید: می‌خواهی چه بگویی؟

گفتم: اعلیحضرت تمام مملکت متعلق به شخص شماست، منتها چون شما مقام غیرمسوول هستید نمی‌شود در کارها دخالت کنید!

گفت: یعنی چه؟

گفتم: در کارهای اجرائی دخالت کردن ایجاد مسئولیت می‌کند، در صورتی که شما غیرمسوول هستید. مسئول وزرا، کابینه، ادارات و متصدی مقامات دولتی هستند.

گفت: پس چه کار کنیم؟

گفتم: اگر اجازه می‌دهید ما برمی‌گردیم به وزارت دادگستری و به معاون وزیر دادگستری. چون در آن زمان وزیر دادگستری به سازمان ملل در آمریکا رفته بود. می‌گوییم به بازرسی کل کشور ابلاغ کند و چون قبلاً هم گفتم ما به عنوان بازرسی مخصوص شاهنشاه برویم یک هفته، یک ماه، یک سال بیش‌تر یا کم‌تر بازرسی کنیم و گزارش تهیه کنیم. باید به دادگستری بفرستیم تا رسیدگی شود و این به بازپرسی در دادسرای تهران داده می‌شود یا در جاهای دیگر؛ البته آن وقت است مربوط به مقامات دولتی نیز در تهران بررسی می‌شود و این گزارش ما نسخه دوم این شکایت‌نامه است و مستند نیست بازپرس ما را احضار می‌کند و می‌گویند چه دلیلی دارید؟ ولی اگر به نام بازرسی کل کشور برویم و گزارش تهیه کنیم و بدهیم، دیگر احتیاجی نیست که به ما مراجعه شود و این نیز با هم مستند است و می‌روند و از اطراف آن تحقیق می‌کنند؛ از دو طرف از وزارتخانه‌ای یا از شخصی شکایت کرده است یا علیه‌اش شکایت کرده است.

گفت: پس من چه کاره هستم؟

گفتم: عرض کردم تمام مملکت متعلق به شماست.

گفت: پس شما چطور یک نسخه از این گزارش را به ما می‌دهید؟

گفتم: ما نیز همچین اجازه‌ای را نداریم به اعلیحضرت بدهیم، چون ما مستقیم با اعلیحضرت ارتباطی نداریم و شما نیز می‌توانید شفاهاً از وزیر دادگستری استعلام کنید. وزیر دادگستری شفاهاً به شما توضیحاتی می‌دهد، اگر اصرار به کتبی بودن آن دارید خلاصه‌ای از موارد این گزارش را به عرض شما می‌رساند.

دوباره از من سؤال کرد: اسمت چیست؟

برای بار سوم گفتم: عرض کردم، صادق‌وزیری!

گفت: باشه، برو.

این اوایل دوران شاه بود که هنوز به دوران استبدادی و اقتدار نرسیده بود و گذشت تا سال ۱۳۴۲. هشت سال گذشت؛ «امیر اسدالله‌خان علم» نخست وزیر و «دکتر نصرت‌الله باهری» اهل شیراز و جزء هیئت‌مدیره حزب کشاورزان استان فارس بوده که «رسول پرویزی» جزو آنها بود که این‌ها در سال ۱۳۴۶ از عضویت «حزب دمکرات» استعفا می‌دهند که «حزب توده» بود «باهری» قبلاً مشاور شرکت تلفن بود که «رسول پرویزی» در زمان وزیر «امیر اسدالله‌خان علم» رئیس هیئت‌مدیره بود. تقریباً دو سال گذشت؛ چون «دکتر امینی» استعفا کرد و «علم» نخست‌وزیر شد، «باهری» بعد از چند روز از هیأت قضات تهران دعوت به عمل آورد و بخشنامه‌هایی را در استان‌ها به تصویب رساند و دو یا سه تا از آنها مربوط به دادگستری بود که یکی از آنها اختیارات وزیر دادگستری برای تشکیلات بود، یکی مربوط به حق تمیز و عوارض دادگستری بود. حق تمیز در آن زمان پنج در هزار بود، یعنی ادعایی که می‌کردند پنج در هزار به دفتر دادگستری داده می‌شود و هر کسی تا آن تاریخ، هر نوع مراجعه‌ای که به مقامات دادگستری داشت یا شفاهاً می‌آمد یا این‌که چیزی می‌نوشت و تحویل می‌داد که بدون تمیز بود و اگر لازم بود که قاضی این برگه را ببیند، باید به دادستان مراجعه می‌کردند. در آن تاریخ در سال ۱۳۴۲ پنج قران می‌گرفتند، دیوان عالی کشور هیئت عمومی‌اش حاضر شدند و نظر دادند که این تصویب‌نامه قانونی نمی‌باشد، چون دولت حق ندارد در غیاب مجلس، مالیات یا عوارض تصویب کند، پس غیرقانونی است، چون در آن زمان مجلس هم وجود نداشت. در آن تاریخ من دادستان دادگاه عالی قضایی بودم (دادگاه عالی قضایی به تخلفات قضایی رسیدگی می‌کرد) ما نیز شنبه‌ها مأمور داشتیم در حدود سی الی سی و پنج نفر، بنده به عنوان معاون و دادیار همکاری می‌کردم و این‌ها جمع قاضی بودند. جمع می‌شدیم و مشاوره می‌کردیم اگر مشکلی پیش می‌آمد یا پرونده‌ای تشکیل می‌شد یا قاضی می‌آمد پرسشی می‌کرد یا نظر ما را می‌خواست، مطرح می‌کردیم. در آن جلسه و آنها نیز نظر می‌دادند و در آخر رأی اکثریت را ملاک قرار می‌دادیم. من نیز گفتم نمی‌شود. در این موقع ما اعلام نظر بکنیم چون اگر اعلام نظر بکنیم بعداً اگر وکیلی بیاید و شکایت بکند و بگوید من این تصویب‌نامه را چون قانونی ندانسته، حق تمیز را مطابق سنت سابق الان بهم اخطار شده و رئیس دفتر آن را رد کرده است الان شکایت کرده و به دادگاه شهر، استان... رفته و این قاضی این را تصویب کرده است. مثلاً وقتی وکیل ما هم شکایت می‌کرد باید در جلسه‌های روز پنج‌شنبه اظهارنظر می‌کردیم. یک هفته بیشتر از وزارت آقای «باهری» نگذشته بود که از مقام قضات دعوت کرد که همگی در اتاقی که مخصوص جلسات عمومی در مراسمات و جشن‌ها بود جمع شویم که من مرد و درمان دادگستری هستم و رفتیم نشستیم. رئیس دیوان عالی کشور، «آقای سروری» دادستان کل دیوان عالی، آقای «عبدالحسین علی‌آبادی» دادستان کل، با من که دادستان دادسرای انتظامی قضات بودم حضور داشتند این سه نفر به ردیف نشسته بودند. آقای «باهری» به محض ورود پشت تریبون رفتند صحبت کنند. اولین جمله‌اش این بود: وقتی حضرت امیر (علم) به اعلیحضرت توضیح دادند و ایشان تصویب کردند، من ذوق‌زده شدم. من نیز به محض شنیدن این حرف گفتم: ای داد بی داد! خدا به این دادگستری رحم کند که با این ذوق‌زدگی‌شان چه می‌کند. جلسه گذشت و بعد از چند روز آقای «باهری» با من تماس گرفتند و گفتند: بعد از اتمام کارت چند دقیقه بیا پیش من باهات کار دارم.

رفتم و گفت: در روزنامه اطلاعات و کیهان نوشته شده فرماندار همدان بازپرس دیوان کشور احضارش کرده است.

فرماندار همدان در آن زمان «محمدرضا قوام‌شیرازی» بود که بعداً استاندار کردستان شد مردی آرام، متین و درستکاری بود، منتها راجع به جریانی که در موقعیت شهرداری در اصفهان پیش آمده بود، بازپرس پرونده به این جریانی دسترسی پیدا کرده بود. (جناب آقای محمدرضا قوام شیرازی در اصل برادر همسر آقای علم بودند) گفتند: حتماً این ماجرا را دنبال کنید.

من گفتم: آقا این احضار...

گفت: چون اسرار پرونده محرمانه را افشا کرده، احضاریه باید به بازپرس داد یا به منشی دستور بدهد که این شخص را احضار کنند. احضاریه‌ای که فرستاده می‌شود به دایره اجرائیات دارای بیست نفر عضو می‌باشد. رئیس دایره اجرا، احضاریه و رئیس دفتر آن می‌بینند و ارجاع می‌کند به یکی از بازرس‌ها دایره اجرائیات و بازرس این وسایلیت هرگز و تحت شعیع شرایطی صاحبان سرویس‌دهنده از شما پسورد و بلاگ‌زن را نمی‌خواهند ۴- همیشه سعی کنید همه موارد صفحه لاگین (نوار آدرس و...) را کاملاً چک کرده و بعد نام کاربری و رمز عبور خودتان را وارد نمایید. ۵- سعی کنید از یک پسورد مناسب استفاده کنید ۶- سعی کنید همیشه در بر کردن لیست اسپوئیسی برای وبلاگ ایمیل یا ای دی که در آن استفاده می‌نمایید تفاوت داشته باشد. با استفاده و مدنظر گرفتن موارد بالا درصد هک شدن وبلاگ خود را تا حد زیادی کاهش دادهاید.

فیشینگ و راه‌های مقابله با آن

فیشینگ کلمه‌ای است که این روزها زیاد شنیده می‌شود. فیشینگ (Phishing) عملی مجرمانه به جهت دسترسی غیرقانونی به اطلاعات حساس و مهم و وسیله‌ای برای سرقت و به دست آوردن اطلاعات شخصی و هویتی افراد می‌باشد. این اطلاعات محرمانه می‌تواند شامل اطلاعاتی نظیر نام کاربری، رمز عبور افراد و جزییات کارت‌های اعتباری و... باشد. فیشینگ به طور معمول از طریق ایمیل و پیام کوتاه صورت می‌گیرد و کاربر را به سویدار کردن اطلاعات در یک پایگاه اینترنتی قلابی سوق می‌دهد. اولین مورد ثبت‌شده‌ی فیشینگ در رابطه با شبکه گروه خبری سایت آمریکاآنلاین در ژانویه‌ی ۱۹۹۶ صورت گرفت. جالب است بدانید (Phishing) نوع دیگر کلمه‌ی (fishing) ماهیگیری است؛ همانند خیلی از کلمات که در علوم رایانه‌ای به شکل مخفف یا دگرگون شده‌ای از کلمات دیگر به کار می‌روند.

سرقت هویت چیست؟

سرقت هویت به معنی استفاده از هویت اشخاص دیگر (اطلاعات حساس و یا شخصی) برای سوءاستفاده مالی و یا سایر اهدف مخرب است. سوءاستفاده یا کلاهبرداری با استفاده از کارت اعتباری دیگران، یک نمونه از سرقت هویت است. در واقع Phishing، روشی است که مهاجمان از آن به منظور سرقت و استفاده می‌نمایند.

فیشینگ چگونه اتفاق می‌افتد؟

اینترنت فضای لازم را برای سارقین فراهم نموده است تا بتوانند در زمانی مطلوب و در گستره‌ای وسیع‌تر به اطلاعات شخصی و مالی کاربران دستیابی نمایند. اینترنت همچنین امکانات مناسبی به منظور فروش و مبادلات تجاری اطلاعات سرقت شده را در اختیار مهاجمان قرار می‌دهد. همچنین در سازمان‌ها افراد متفاوت اطلاعاتی را نزد خود نگهداری می‌نمایند که ممکن است حساس و یا برای سایر افراد و سازمان‌ها حایز اهمیت باشد. در حملات phishing مهاجمان عموماً از روش‌هایی نظیر مهندسی اجتماعی برای دستیابی به اطلاعات حساس و مهم اشخاص و یا سازمان‌ها استفاده نموده و موارد زیر را هدف قرار می‌دهند: اطلاعات بانکی نظیر کارت‌های اعتباری و یا حساب‌هایی نظیر

ترفندهای جلوگیری از هک شدن وبلاگ

چگونه هکرها را ناامید کنیم؟

تهیه و تنظیم: یلیس قنا کردستان

اشاره: همان‌طور که اطلاع دارید به تازگی هک شدن وبلاگ‌ها توسط هکرها رایج شده است. به طوری که هر هکر با گروه هکری، کار هک خود را با هک وبلاگ‌ها آغاز می‌کند. می‌توان گفت وبلاگ‌ها نیز یک سایت رایگان است. اما امنیت این وبلاگ‌ها بر عهده کیست؟ می‌توان به اطمینان گفت ۹۹ درصد امنیت وبلاگ‌ها در دست صاحبان وبلاگ است. در صورتی که مدیریت یک وبلاگ را بر عهده دارید، حتما این مطلب را بخوانید؛ زیرا ترفندهایی بسیار مفید برای امن جلوگیری از هک شدن وبلاگتان به شما معرفی کرده‌ایم.

بخش اول

هکرها چگونه وبلاگ‌های ما را هک می‌کنند؟

۱- هک کردن ایمیل صاحب وبلاگ به طوری که هکر ایمیل صاحب وبلاگ را که کرده بعد برای ورود به وبلاگ به قسمت فراموش کردن پسورد وبلاگ می‌رود. در این قسمت باید ایمیل صاحب وبلاگ زده شود تا پسورد وبلاگ به این ایمیل انتقال پیدا کند، پس هکر با در دست داشتن نام وبلاگ و داشتن پسورد ایمیل می‌تواند خیلی راحت به وبلاگتان دسترسی پیدا کند. ۲- ایمیل جعلی؛ حیله دیگر هکرها فرستادن ایمیل جعلی برای صاحبان وبلاگ است. به گونه‌ای که به دروغ خودشان را صاحب ایاددهنده سرویس وبلاگتان معرفی می‌کنند و می‌خواهند از آن‌ها که پسورد خود را برای آنها ایمیل کنید ۳- استفاده از صفحه‌های تقلبی؛ بعضی مواقع به شما آدرس‌های ناآشنا پیشنهاد می‌شود بعد از بار کردن این آدرس‌ها (ترفندستان) صفحه‌ی شبیه صفحه لاگین (صفحه ورودی به وبلاگ شما که یوزرنیم و پسورد را می‌خواهد) باز می‌شود ولی آیا هر صفحه شبیه به آن صفحه لاگین ما باید مشخصاتمان را وارد نماییم؟ خیر. زیرا امکان دارد این مشخصات ما برای افراد غیرمعتمد فرستاده شود ۴- استفاده از باگ‌ها، گاهی اوقات سرویس‌دهندهای وبلاگ نمی‌توانند آن‌طور که باید امنیتشان را تامین کنند، برای همین با پیدا شدن چند باگ (حفره امنیتی) راه هک کردن را برای هکرها باز می‌کنند. ولی این امر خیلی کم دیده می‌شود و می‌توان گفت امکان چنین اتفاقی خیلی به ندرت دیده می‌شود. با این حال سعی کنید همواره از یک سرویس‌دهنده معروف استفاده کنید.

راه‌های جلوگیری از هک شدن وبلاگ

۱- در مرحله اول سعی کنید وبلاگ خود را از یک سرویس‌دهنده مطمئن و مناسب انتخاب نمایید. ۲- در نظر داشتن ایمیل خود (ترفندستان) توجه داشته باشید. ۳- این را بدانید هرگز و تحت هیچ شرایطی صاحبان سرویس‌دهنده

دبیر سرویس: رونالد کنعنانیان

روی خط خبر

رئیس پلیس راه فرماندهی انتظامی استان کردستان خبرداد:

کاهش ۱۹ درصدی تعداد کشته‌های تصادفات کردستان

رئیس پلیس راه فرماندهی انتظامی استان کردستان از کاهش آمار تصادفات فوتی و تعداد کشته‌های تصادفات رانندگی استان در سه ماه نخست سال جاری خبر داد. سرهنگ نادری رئیس پلیس راه فرماندهی انتظامی استان کردستان بیان داشت: با تلاش‌ها و اقدامات صورت گرفته در سه ماه نخست سال جاری براساس آمار موجود، تعداد کشته‌های تصادفات رانندگی در استان ۱۹ درصد کاهش داشته است. وی در ادامه با اشاره به کاهش ۱۲ درصدی تصادفات فوتی اظهار داشت: ۳۲ درصد حوادث رانندگی در این استان مربوط به تصادفات واژگونی می‌باشد که وضعیت جاده‌های استان در بروز این قضیه بسیار مؤثر است. رئیس پلیس راه فرماندهی انتظامی استان کردستان در پایان در خصوص تصادفات خسارتی بیان داشت: در سه ماه اول امسال، تعداد تصادفات خسارتی در استان ۶ درصد کاهش داشته است.

رئیس دانشگاه آزاد اسلامی کردستان تأکید کرد:

روحانیون و دانشگاهیان دو بازوی توانمند و تأثیرگذار در رویکرد فرهنگی پلیس کردستان

دکتر شاهین فکور رییس دانشگاه آزاد اسلامی کردستان در نشست تعاملی انتظامی کردستان با رؤسای دانشگاه‌ها و ائمه جمعه و جماعات استان گفت: روحانیون و دانشگاهیان دو بازوی توانمند و تأثیرگذار در رویکرد فرهنگی پلیس کردستان می‌باشند. دکتر شاهین فکور در ادامه بیان داشت: از این که امروز شاهد هستیم که رویکرد فعالیت‌های پلیس در استان مبتنی بر آسیب‌شناسی و اقتضائات روز قرار گرفته است خیلی خوشحال هستیم و بر خود می‌بالیم. وی از رویکرد فرهنگی و اجتماعی انتظامی استان کردستان در پیشگیری از جرایم در سطح استان یاد کرد و افزود: روحانیون و دانشگاهیان دو بازوی توانمند و تأثیرگذار در پیشبرد رویکرد فرهنگی پلیس کردستان می‌باشند؛ برقراری پل ارتباطی میان این دو قشر می‌تواند بر تأثیرگذاری و موفقیت این رویکرد مؤثر واقع گردد چرا که دیانت فرهنگی مبتنی بر آموزه‌های دینی علما و روحانیون و ائمه جمعه و جماعات از یک طرف و تعهد، تخصص و مطلع بودن به مسایل روز اصحاب دانشگاه از طرف دیگر بر موفقیت این رویکرد خواهد افزود.

به واسطه اقدامات صورت گرفته در تعطیلات نوروز ۱۳۹۱ صورت گرفت:

تقدیر سردار احمدی‌مقدم از پلیس راهور کردستان

سردار احمدی‌مقدم فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با تقدیم لوحی از خدمات و اقدامات مجموعه‌ی پلیس راهنمایی و رانندگی استان کردستان به واسطه‌ی اقدامات صورت گرفته در تعطیلات نوروز ۱۳۹۱ تقدیر و تشکر کرد. در متن این لوح آمده است: نظر به ارزیابی به عمل آمده پلیس راهور فرماندهی انتظامی استان‌ها در برقراری نظم و امنیت ترافیک و همچنین مهار و کاهش تصادفات در تعطیلات نوروز سال ۱۳۹۱، پلیس راهور آن استان حائز رتبه‌ی برتر در بین استان‌ها شده است؛ لذا لازم می‌دانم به پاس خدمات و اقدامات شایسته‌ی جنابعالی، مراتب قدردانی و تشکر از شما و کلیه مدیران و کارکنان زیرمجموعه ابراز دارم. امید است با تلاش و کوشش بیشتر در سایه عنایات و تأییدات خداوند قادر و سبحان و توجهات حضرت ولی عصر(عج) با پیروی از منویات فرماندهی معظم کل قوا در جهت پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و رسالت ناجا موفق و مؤید باشید.

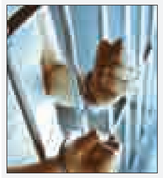

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان:

کاهش ۷۴ درصدی تلفات رانندگی درون شهری

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان گفت: آمار تلفات رانندگی در داخل شهرهای کردستان در ۳ ماه نخست امسال نسبت به سال قبل ۴۷ درصد کاهش یافته است.

سیدعارف قادرزاده در جمع خبرنگاران استان کردستان اظهار داشت: کاهش آمار تلفات بیانگر عملکرد خوب مردم است که باید در سه ماه تابستان و با آغاز مسافرت مردم این نحوه رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی ادامه داشته باشد. وی با بیان اینکه دو اول مسافرت تابستانی مردم آغاز شده است، اعلام کرد: در تیرماه با افزایش تعداد خودروهای در حال تردد، احساس خطر در افزایش تصادفات جاده‌ای وجود دارد.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان بیان کرد: عابران پیاده با حذف شدن از چرخه‌ی ترافیک بیشترین صدمات و تلفات رانندگی را به خود اختصاص داده‌اند. قادرزاده با بیان اینکه آموزش قوانین راهنمایی و رانندگی تنها استفاده از کلاه ایمنی، حرکت موتورسوار در پیاده‌رو و حرکت خلاف جهت درصدد کاهش آمار تصادفات است.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان با بیان اینکه همکاری و انجام برنامه‌ها با کمک رسانه‌ها در پیشبرد کنترل آمار تلفات طرح انتظام بخشی سال ۹۱ و همزمان با آغاز طرح تابستانی اجرا می‌شود، اعلام کرد: راهنمایی و رانندگی با تشدید برخورد با تخلفات رانندگی از جمله تخلفات عدم استفاده از کمربند ایمنی، داشتن سرعت غیرمجاز، سبقت و توقف غیرمجاز، پارک دوبل، دنده عقب در بلوارها و خیابان‌های پرتردد، صحبت با تلفن همراه در حین رانندگی، عدم استفاده از کلاه ایمنی، حرکت موتورسوار در پیاده‌رو و حرکت خلاف جهت درصدد کاهش آمار تصادفات است.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان با بیان اینکه همکاری و انجام برنامه‌ها با کمک رسانه‌ها در پیشبرد اهداف نیروی انتظامی مؤثر است، اعلام کرد: تقویت فرهنگ رانندگی در بین مردم و ایجاد فرهنگ حق تقدم و حق شهروندی، رعایت مقررات توسط خود عابران پیاده و حفظ فاصله طولی و عرضی بین خودروها در ارتقاء جایگاه و فرهنگ رانندگی در بین مردم تأثیرات مهم و ارزنده‌ای به جا می‌گذارد.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی کردستان گفت: اکیپ ویژه نیروهای انتظامی تفهیمی از لباس شخصی و لباس شخصی در کاهش تصادفات و معرفی و تعقیب مزاحمان موتوری با حکم قضایی در محلات برخورد ویژه تاسیسات این اکیپ است. قادرزاده در پایان اعلام کرد: بازگشایی پلور دکتر حسینی در چند ماه آینده ترافیک و تردد خودروها در بلوار دکتر سهروردی را سنگین و تردد را کمی مشکل می‌کند که مردم و رانندگان بومی باید با شناخت بیشتر رانندگان ترانزیتی و ماشین سنگین از مسیر صبوری بیشتری داشته باشند.

تحلیلی بر رفتارهای بزهکارانه؛

او را دق‌مرگ کردم

تهیه و تنظیم: محمد حبیبی، کارشناس روانشناسی

ماجرا: سال‌ها بود که آرزو داشتم درس بخوانم و برای خودم کسی شوم، پول نداشتم. من و دو خواهر دیگرم که به خانه‌ی بخت رفتند من مانده و مادرم؛ اما از همان کودکی به خاطر کمبودهای عاطفی و مادی که داشتم نمی‌توانستم بسیاری از نیازهای خود را تأمین نمایم. کم‌کم با چند نفر از دوستانم شروع کردیم به دزدی، بعد کارهای دیگری مثل خرده‌فروشی مواد انجام می‌دادیم. چندین بار دستگیر شدم اما وقتی که آزاد می‌شدم، دوباره کارم را شروع می‌کردم. تا اینکه بعد از یک اتفاق تصمیم گرفتم که آدم حسابی شوم. برای اینکه تغییر کنم نیاز به پول داشتم. از مادرم کمک خواستم ولی او کمک نکرد، من هم با عصبانیت تمام هر چه جلوی دستم بود بر سر و رویش کوبیدم و بعد هم او را هل دادم. اول فکر کردم که بی‌حال شده، بعد دیدم که نفس نمی‌کشد. بیرون با هزاران جیب و مرض آخرش از دست من دق‌مرگ شد. در حال حاضر از کارهای خود بسیار پشیمان هستم.

تحلیل روانشناختی

جوانی دوره‌ی بحران و زمان شورش است. جوان هر قدر به سمت بیشتر خود و محیطش نایل آید به همان نسبت توقعش بیشتر می‌گردد؛ چون با شناخت بیشتر خود فلسفه زندگی‌اش نیز تغییر می‌کند. روانشناسان و کارشناسان امور تربیتی بر این باورند که خودکشی، خودسوزی و ترک مدرسه در میان نوجوانان و جوانان، بیشتر مربوط به افرادی است که مشکلات عاطفی و رفتاری داشته‌اند و یا از نظر مالی در سطح پایینی بوده‌اند. اگر نوجوان و یا جوان به این نتیجه برسد که خانواده، مدرسه و دوستان به او بی‌توجه هستند، ممکن است واکنش‌های پرخاشگرانه از خود نشان دهند و به جامعه بدبین شده و در زمانی که خود را توانا احساس کند از آن انتقام بگیرد.

علل و عوامل بزهکاری

فقر عاطفی و مادی؛ کودکانی که از احتیاجات عاطفی شدید رنج می‌برند معمولاً در خانواده‌هایی رشد یافته‌اند که حالت‌هایی چون انزواطلبی، افسردگی و اختلالات رفتاری را در کودکان به وجود می‌آورند؛ مانند مورد بالا که دچار فقر عاطفی و مادی شده‌اند و این عوامل روانی و مادی خود بازمی‌ماند در برخی از موارد سعی می‌کند با اتخاذ روش‌ها و شیوه‌های مختلف به تحریک دیگران یا حمله به آن‌ها بپردازد یا با غارتگری و تباه اموال دیگران به یک احساس رضایت موقت دسترسی پیدا کند. مورد بالا نمونه‌ای از یک فرد پرخاشگر می‌باشد.

راهکارها و پیشنهادها

پیشگیری اولیه: ایجاد یک محیط سالم؛ در پیشگیری اولیه به ریشه‌ی مسأله و عوامل خطرزای محیطی توجه می‌شود، این نوع پیشگیری سعی بر آن دارد که امکان درگیر شدن با مسأله طوری پیش برود که هرگز فرصتی برای رشد مسأله وجود نداشته باشد، در این مرحله عمده مسوولیت بر عهده‌ی خانواده و جامعه می‌باشد. **پیشگیری ثانویه:** کاهش عوامل خطرزا؛ در این نوع پیشگیری هدف کلی دور نگهداشتن فرد از فعالیت‌هایی است که خطر برچسب زده را و حرکت را تقویت می‌کند، مثل کنترل خشم و خونسرد. کنترل‌های خانواده بر رفتارهای ضد اجتماعی و دوری از دوستان بزهکار. **پیشگیری ثالثیه:** کنترل موقعیت خطرزا در این مرحله سعی می‌شود که موقعیت را اصلاح یا در آن مداخله شود و هدف آن پیشگیری از تکرار فعالیت‌هایی است که جرم شناخته می‌شود.

منابع:

– جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی، جعفر سخاوت، انتشارات دانشگاه پیام نور (۱۳۸۱).
– آسیب‌شناس

هفتنامه سراسری دیدگاه – فرهنگی، هنری، اجتماعی، اقتصادی
سال ششم، دوره جدید – شماره ۹۶ سه‌شنبه ۲۰ تیر ۱۳۹۱

علیرضا شهبازی عنوان کرد:

نقش فعال استان کردستان در توسعه روابط ایران و عراق

علیرضا شهبازی استاندار کردستان گفت: استان کردستان با رونق فعالیت مرز باشماق در بخش تجاری و مسافری ضمن میزبانی تمامی استان‌های ایران و عراق در جهت توسعه‌ی روابط فی‌مابین، درصدد است با تکمیل پروژه‌های متعدد زیرساختی نقش فعال‌تری در تعمیق روابط ایران و عراق داشته باشد.

علیرضا شهبازی در اولین اجلاس استانداران مرزی دو کشور جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق در کرمانشاه با بیان این که استان کردستان در موقعیت جغرافیایی خاص و ویژه‌ای واقع شده است اظهار داشت: با وجود ۳ بازارچه فعال مرزی در شهرستان‌های مریوان، بانه و سقز و رسمی شدن مرز باشماق مریوان و سیرانبند بانه و هم‌چنین استقرار گمرک، می‌توان به صادرات و واردات کالا از طریق تجار، تولیدکنندگان، پیله‌وران و تعاونی‌های مرزنشینان به کشورهای آسیا و اروپا اقدام نمود.

وی افزود: پتانسیل بالای بازار صدارتی در شمال عراق نیز به عنوان یکی از مزیت‌های نسبی استان حائز اهمیت است.

علیرضا شهبازی تصریح کرد: استان کردستان با رونق فعالیت مرز باشماق در بخش تجاری و مسافری ضمن میزبانی تمامی استان‌های ایران و عراق در جهت تعمیق و توسعه‌ی روابط فی‌مابین، درصدد است با اجرای پروژه‌های متعدد از جمله تجهیز پایانه‌های مرزی، تعریض و احداث جاده‌ها، فرودگاه‌ها، اماکن تفریحی، مذهبی و سایر زیرساخت‌ها نقش فعال‌تری در تعمیق روابط با همسایگان خود داشته باشد.

جایگاه برجسته کردستان از نظر کمیت و کیفیت محصولات کشاورزی و دامی

شهبازی در ادامه خاطرنشان کرد: وجود ۳ میلیون واحد دامی، ۱/۱ میلیون هکتار اراضی قابل کشت، ۱۴ میلیارد مترمکعب نزولات جوی، کسب رتبه اول تولید توت‌فرنگی کشور و منابع قابل توجه آب و خاک و نیروی انسانی مجرب در بخش کشاورزی، جایگاه برجسته‌ای را از نظر کمیت و کیفیت محصولات کشاورزی و دامی برای استان در سطح ملی ایجاد کرده است. استاندار کردستان در بخش دیگری از سخنان خود و با اشاره به پتانسیل‌های بالای کشاورزی استان گفت: برنامه‌ریزی برای ارتقای بهره‌وری این بخش به طرق مختلف و توسعه‌ی فعالیت در حوزه‌ی دامپروری و آبزیان -مجتمع ۱۵۰۰ تنی پرورش ماهیان سردابی سیروان و ۵۴۰ تنی پالنگان، توسعه‌ی باغات در اراضی شیب‌دار و ایجاد مجتمع‌های دامداری و گلخانه‌ای- اقداماتی هستند که برای اقتصادی‌تر کردن فعالیت‌های بخش کشاورزی از سوی مدیریت استان دنبال می‌شود تا بستر لازم برای توسعه‌ی صادرات در این بخش بیش از پیش فراهم گردد.

تبدیل کردستان به قطب استقرار صنایع غذایی و تبدیلی با تکنولوژی مناسب

وی همچنین ظرفیت‌های قابل توجه معدنی استان و وجود ۱۸ بزرگ ماده معدنی و ۲۸۵ معدن فعال نظیر معادن طلا، آهن، منگنز، سنگ‌های تزئینی و کانی‌های غیرفلزی را یادآور شد و گفت: از یک سو استقرار صنایع معدنی به عنوان یک راهبرد مهم در استان مورد توجه قرار گرفته و از سوی دیگر توسعه‌ی صنایع غذایی و تبدیلی در کردستان به نحوی است که می‌تواند استان را به قطب استقرار این صنایع با تکنولوژی مناسب‌تری تبدیل کند.

کردستان نگین جاذبه‌های توریستی ایران و میزبان هزاران گردشگر داخلی و خارجی

شهبازی همچنین وجود آثار تاریخی ارزشمند و جاذبه‌های طبیعی به ویژه دریاچه منحصر به فرد زریوار مریوان، رودخانه‌های خروشان، غار باستانی کرفتو، تپه باستانی زویه با قدمت چندین هزار ساله، پارک جنگلی آبیدر سنندج، قلعه تاریخی قوچقای بیجار، مسجد جامع سنندج، کتیبه تاریخی روستای تنگی‌رو، قران تاریخی نگل و موزه مردم‌شناسی (خانه کرد) را از جمله پتانسیل‌های حوزه‌ی گردشگری استان کردستان عنوان کرد.

اجلاس استانداران مرزی (۶+۵)؛

زمینه‌ای برای توسعه‌ی بیشتر روابط اقتصادی ایران و عراق

وزیر کشور تصریح کرد:

اجلاس ۶+۵؛ گامی بلند برای حرکت ظرفیت‌های بالقوه ایران و عراق

مصطفی محمد نجار وزیر کشور گفت: اینکار نشست ۶+۵ می‌تواند شروعی برای به حرکت درآوردن ظرفیت‌های دو کشور در زمینه‌های بالقوه در تأمین منافع اقتصادی، فرهنگی علمی و انسانی دو کشور ایران و عراق باشد.

وزیر کشور در اجلاس مشترک استانداران استان‌های مرزی ایران و عراق اظهار داشت اجلاس ۶+۵ و خروج آمریکایی‌ها از عراق آینده‌ای روشن و بالنده را برای این کشور نوید می‌دهد. وی ابراز امیدواری کرد: در این شرایط، دولت و ملت عراق در جهت حرکت به سوی همدلی، انسجام ملی و توسعه‌ی همکاری با همسایگان خود بتوانند برای توسعه‌ی ساختارهای سیاسی و اقتصادی خود گام‌های بلندی بردارند و امید نیروهای چپاولگر و متجاوز را برای گسترش حضور در خاک عراق به یأس تبدیل کنند.

آغازگر دور جدیدی از ارتباطات میان مقامات ایران و عراق هستیم

مصطفی محمد نجار افزود: خروج نیروهای آمریکایی و برگزاری چنین اجلاس‌هایی پس از سال‌ها، موفقیت عظیمی برای دولت عراق و پیامی روشن برای جامعه‌ی بین‌المللی است. وی گفت: سفرهای مقامات ایرانی و عراقی به کشورهای یکدیگر توانسته آغازگر دور جدیدی از ارتباطات میان مقامات دولت‌ها باشد و افق روشن و امیدوارکننده‌ای در کلیه‌ی زمینه‌های سیاسی و اقتصادی را نوید دهد. مصطفی محمد نجار تصریح کرد: به منظور تسهیل در مراودات دو جانبه و همکاری‌های برادرانه گام‌های بلندی برداشته شده است که برگزاری اجلاس ۶+۵ در همین راستا است. وزیر کشور خاطر نشان کرد: برنامه‌ریزی برای افزایش اقدامات دو کشور، تسهیل در امور واردات و صادرات و عبور و مرور زوار و مجموعه اقدامات دیگری از این دست، توانسته است همکاری‌های رو به رشد دو کشور را سرعت ببخشد. وی بر ضرورت برگزاری دیدارهای متقابل تأکید کرد و افزود: کنترل دقیق و همکاری بیشتر در مرزهای مشترک برای قاچاق کالا، مشروبات الکلی و مواد مخدر با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شده عملی خواهد شد. وزیر کشور در پایان خاطرنشان ساخت: با توجه به شرایط اقلیمی و مشکلات ایجاد شده برای استان‌های همجوار در کنترل و مهار ریزگردها برنامه‌ریزی و اقدام مناسب باید در اسرع وقت انجام شود.

از مرزهای استان کردستان صورت می‌گیرد:

ترانزیت ۲۰ درصد از کل صادرات ایران به عراق

استاندار کردستان گفت: در سال گذشته کل صادرات ایران به کشور عراق ۵ میلیارد و ۱۵۱ میلیون دلار بوده که استان کردستان با یک میلیارد و ۲۸ میلیون دلار، ۲۰ درصد از صادرات به این کشور را به خود اختصاص داده است. علیرضا شهبازی در اختتامیه اجلاس استانداران مرزی دو کشور ایران و عراق در کرمانشاه با بیان اینکه حجم مبادلات تجاری استان کردستان از ۲۵۰ میلیون دلار در سال ۸۵ به ۵/۵ میلیارد دلار در سال ۹۰ افزایش یافته است اظهار داشت: کل صادرات کشور به عراق در سال ۱۳۹۰، ۵ میلیارد و ۱۵۱ میلیون دلار بوده که استان کردستان با یک میلیارد و ۲۸ میلیون دلار، ۲۰ درصد از این حجم صادرات را به خود اختصاص داده است. وی افزود: این مهم نشان‌دهنده‌ی ظرفیت بالای تجاری استان و نقش و جایگاه آن در روابط بین دو کشور است.

برگزاری اجلاس مشترک استانداران مرزی غرب کشور (۳+۳) با اقلیم کردستان عراق

شهبازی در ادامه از جمله مهم‌ترین اقداماتی که در راستای تسهیل روابط تجاری با کشور عراق انجام شده است را اعلام رسمی شدن مرز سیرانبند بانه، تصویب مناطق ویژه اقتصادی شهرستان‌های بانه و مریوان، احداث پایانه تجاری، پایانه نفتی و همچنین در دست احداث بودن پایانه مسافری مرز باشماق مریوان، راه‌اندازی دستگاه X-Ray در مرز باشماق و شبانه‌روزی نمودن فعالیت مسافری، برگزاری نشست‌های مشترک مرزی (کارشناسی) با طرف عراقی در خصوص رفع موانع صادراتی، اعزام و پذیرش هیأت‌های تجاری از منطقه اقلیم کردستان عراق و بازدید از توانمندی‌های استان عنوان و تصریح کرد: برگزاری اجلاس مشترک استانداران مرزی غرب کشور (۳+۳) با اقلیم کردستان عراق، برقراری پرواز سنندج - سلیمانیه، اعزام فعالان بخش کشاورزی جهت انجام سرمایه‌گذاری‌های مشترک به سلیمانیه، اعزام هیأت پزشکی به سلیمانیه در خصوص توریسم‌درمانی و پذیرش بیماران عراقی، اعزام هیأتی از سازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای به اقلیم کردستان عراق و انعقاد تفاهم‌نامه همکاری در زمینه‌ی آموزش و انتقال خدمات فنی و مهندسی و همچنین سفر هیأت اتاق بازرگانی کرکوک به سنندج و بازدید از واحدهای تولیدی استان از جمله دیگر اقدامات مثقابل در جهت افزایش سطح روابط اقتصادی و مبادله تفاهم‌نامه اقلیم کردستان عراق با استان کردستان در چند سال اخیر بوده است.

لغو ممنوعیت صادرات محصولات کشاورزی به اقلیم کردستان عراق

استاندار کردستان در بخش دیگری از سخنان خود پیگیری رسمی نمودن مرز سیرانبند بانه از طریق دولت مرکزی عراق، حمل یکسره کالا به خاک عراق به منظور جلوگیری از تخلیه و بارگیری مجدد کالا و ایجاد ترافیک در مرز، تجمیع ضوابط استاندارد در یک نهاد مشخص توسط مسؤولان حکومت اقلیم و پذیرش استاندارد ایران، لغو ممنوعیت صادرات محصولات کشاورزی به اقلیم کردستان عراق و اعمال سیاست‌های تعرفه‌ای همانند مرزهای بین‌المللی، تأمین اعتبار ویژه جهت تسریع در ایجاد شهرک صنعتی مشترک به منظور اجرایی شدن کامل تفاهم‌نامه، تجهیز گمرکات طرف عراقی به آزمایشگاه های فنی به منظور تسریع در روند بررسی و کنترل کیفیت کالاهای صادراتی ایران به اقلیم کردستان شد.

اعطای تسهیلات و حمایت دولت اقلیم از سرمایه‌گذاران ایرانی

وی همچنین صدور مجوز پرواز مستقیم سنندج-اربیل و افزایش تعداد پروازهای سنندج-سلیمانیه و همچنین اعلام نحوه حمایت و اعطای تسهیلات دولت اقلیم از سرمایه‌گذاران ایرانی در منطقه صنعتی-تجاری سلیمانیه را از جمله انتظاراتی دانست که استان کردستان خواستار پیگیری آنان از سوی هیأت عراقی در راستای رفع موانع موجود بر سر راه گسترش هرچه بیشتر روابط فی‌مابین است. شهبازی در پایان گفت: امیدواریم با تدابیری که در سطح مقامات عالی دو کشور و همچنین مقامات استان‌های همجوار و همجوار اتخاذ می‌شود با برگزاری نشست‌های تخصصی، مشکلات پیش رو حل و روابط دو کشور در سطح شاخص‌های بین‌المللی توسعه یافته و موجبات رضایتمندی و خرسندی دو ملت فراهم گردد.

تأمین منافع دو کشور همسایه در گرو توجه به اشتراکات عمیق دینی و فرهنگی

استاندار کردستان گفت: حضور هیأت بلندپایه عراق در نشست ۶+۵ نشان از وجود عمیق اشتراکات دینی و فرهنگی بین دو دولت برادر ایران و عراق داشته که این مهم همواره موجب ایجاد انگیزه برای برقراری رابطه‌ی عمیق در راستای تأمین منافع مشترک دو کشور همسایه و مسلمان بوده است. وی با اشاره به اینکه حضور استاندار ۶ استان مرزی عراق در ایران و تشکیل جلسه با ۵ همتای ایرانی نشان از وجود اشتراکات عمیق دینی و فرهنگی بین دو دولت برادر ایران و عراق داشته که این مهم همواره موجب ایجاد انگیزه برای برقراری رابطه‌ی عمیق در راستای تأمین منافع مشترک دو کشور همسایه و مسلمان بوده است اظهار داشت: نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از ابتدای پیدایش و براساس رهنمودهای بنیانگذار راحل نظام، برقراری رابطه‌ی نزدیک با ملل مسلمان و بالاخص همسایگان را در اولویت سیاست خارجی خود قرار داده است.

تجدید و توسعه روابط تاریخی و دینی در راستای ارتقای روابط و حسن همجواری

استاندار کردستان در ادامه با اشاره به وجود ۲۳۰ کیلومتر مرز مشترک استان کردستان با کشور عراق گفت: با روند رو به رشد تجارت و همکاری‌های اقتصادی این مرز مشترک یکی از مبادی مهم روابط بین دو کشور بوده چرا که با آزاد سازی عراق، ارادی و قومی و نژادی بین ساکنین این مناطق به همراه حمایت‌های دولتمردان این کشورها، باعث افزایش علایق دو طرف در استحکام روابط بوده است. وی با اشاره به اینکه حضور استاندار ۶ استان مرزی عراق در ایران و تشکیل جلسه با ۵ همتای ایرانی نشان از وجود اشتراکات عمیق دینی و فرهنگی بین دو دولت برادر ایران و عراق داشته که این مهم همواره موجب ایجاد انگیزه برای برقراری رابطه‌ی عمیق در راستای تأمین منافع مشترک دو کشور همسایه و مسلمان بوده است اظهار داشت: نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از ابتدای پیدایش و براساس رهنمودهای بنیانگذار راحل نظام، برقراری رابطه‌ی نزدیک با ملل مسلمان و بالاخص همسایگان را در اولویت سیاست خارجی خود قرار داده است.

تجدید و توسعه روابط تاریخی و دینی در راستای ارتقای روابط و حسن همجواری

استاندار کردستان در ادامه با اشاره به وجود ۲۳۰ کیلومتر مرز مشترک استان کردستان با کشور عراق گفت: با روند رو به رشد تجارت و همکاری‌های اقتصادی این مرز مشترک یکی از مبادی مهم روابط بین دو کشور بوده چرا که با آزاد سازی عراق، ارادی و قومی و نژادی بین ساکنین این مناطق به همراه حمایت‌های دولتمردان این کشورها، باعث افزایش علایق دو طرف در استحکام روابط بوده است. وی با اشاره به اینکه حضور استاندار ۶ استان مرزی عراق در ایران و تشکیل جلسه با ۵ همتای ایرانی نشان از وجود اشتراکات عمیق دینی و فرهنگی بین دو دولت برادر ایران و عراق داشته که این مهم همواره موجب ایجاد انگیزه برای برقراری رابطه‌ی عمیق در راستای تأمین منافع مشترک دو کشور همسایه و مسلمان بوده است. علیرضا شهبازی در مراسم اختتامیه اولین اجلاس استانداران مرزی ایران و عراق (۶+۵) در استانداری کرمانشاه، با اشاره به روابط دیرینه و فرهنگی دو کشور افزود: روابط تاریخی دو ملت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق، نشان از پیوند عمیق و دیرینه‌ی آن‌ها دارد زیرا که همین روابط است که موجب انگیزه شده و دیگر روابط را به دنبال داشته و در تعمیق روابط دو کشور تأثیرگذار شده است. وی اظهار داشت: کشور عراق با توجه به جایگاه استراتژیک و ژئوپولیتیکی که در منطقه ایفا می‌کند، می‌تواند در توسعه‌ی روابط راهبردی با ایران اسلامی عاملی تعیین‌کننده باشد؛ زیرا که عراق مورد طمع بیگانگان به خصوص دشمنان نظام اسلامی ایران است.

اجلاس ۶+۵ زمینه‌ای برای همکاری‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی

استاندار کردستان در ادامه به همگرایی خوبی که بعد از فروپاشی رژیم بعث بین ایران اسلامی و جمهوری عراق ایجاد شده اشاره کرد و گفت: استان کردستان به عنوان بخشی از میهن اسلامی ایران، همچنان در ادامه‌ی روابط خود با جمهوری عراق از جدیت و استرتژی خاصی که پایبند به اصول سیاست خارجی ایران اسلامی است، پیروی می‌کند و خواستار همکاری و روابط عراقی به کشورهای یکدیگر توانسته آغازگر دور جدیدی از ارتباطات میان مقامات دولت‌ها باشد و افق روشن و امیدوارکننده‌ای را نوید دهد. مصطفی محمد نجار تصریح کرد: به منظور تسهیل در مراودات دو جانبه و همکاری‌های برادرانه گام‌های بلندی برداشته شده است که برگزاری اجلاس ۶+۵ در همین راستا است. وزیر کشور خاطر نشان کرد: برنامه‌ریزی برای افزایش اقدامات دو کشور، تسهیل در امور واردات و صادرات و عبور و مرور زوار و مجموعه اقدامات دیگری از این دست، توانسته است همکاری‌های رو به رشد دو کشور را سرعت ببخشد. وی بر ضرورت برگزاری دیدارهای متقابل تأکید کرد و افزود: کنترل دقیق و همکاری بیشتر در مرزهای مشترک برای قاچاق کالا، مشروبات الکلی و مواد مخدر با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام شده عملی خواهد شد. وزیر کشور در پایان خاطرنشان ساخت: با توجه به شرایط اقلیمی و مشکلات ایجاد شده برای استان‌های همجوار در کنترل و مهار ریزگردها برنامه‌ریزی و اقدام مناسب باید در اسرع وقت انجام شود.

استاندار کردستان:

گسترش روابط با عراق از اولویت‌های جمهوری اسلامی ایران است

استاندار کردستان گسترش روابط با جمهوری عراق را از اولویت‌های راهبردی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران عنوان کرد. علیرضا شهبازی در مراسم اختتامیه اولین اجلاس استانداران مرزی ایران و عراق (۶+۵) در استانداری کرمانشاه، با اشاره به روابط دیرینه و فرهنگی دو کشور افزود: روابط تاریخی دو ملت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق، نشان از پیوند عمیق و دیرینه‌ی آن‌ها دارد زیرا که همین روابط است که موجب انگیزه شده و دیگر روابط را به دنبال داشته و در تعمیق روابط دو کشور تأثیرگذار شده است. وی اظهار داشت: کشور عراق با توجه به جایگاه استراتژیک و ژئوپولیتیکی که در منطقه ایفا می‌کند، می‌تواند در توسعه‌ی روابط راهبردی با ایران اسلامی عاملی تعیین‌کننده باشد؛ زیرا که عراق مورد طمع بیگانگان به خصوص دشمنان نظام اسلامی ایران است.

اجلاس ۶+۵ زمینه‌ای برای همکاری‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی

استاندار کردستان در ادامه به همگرایی خوبی که بعد از فروپاشی رژیم بعث بین ایران اسلامی و جمهوری عراق ایجاد شده اشاره کرد و گفت: استان کردستان به عنوان بخشی از میهن اسلامی ایران، همچنان در ادامه‌ی روابط خود با جمهوری عراق از جدیت و استرتژی خاصی که پایبند به اصول سیاست خارجی ایران اسلامی است، پیروی می‌کند و خواستار همکاری و روابط متقابل با طرف عراقی است. شهبازی در ادامه سخنان خود به ظرفیت‌ها و توانمندی‌های استان کردستان در زمینه‌های صادراتی، صنعتی و گردشگری اشاره کرد و برگزاری اجلاس استانداران مرزی را زمینه‌ای برای همکاری‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی عنوان کرد.

کاهش هزینه‌های بازرسی بین مرزهای ایران و عراق

استاندار کردستان گفت: هزینه‌های بازرسی بین مرزهای ایران و عراق باید تعدیل شود. علیرضا شهبازی در دومین روز اجلاس ۶+۵ که در سالن شهدای دولت استانداری کرمانشاه برگزار شد گفت: ۲۰ درصد از مجموعه صادرات ایران به عراق از طریق مرز های استان کردستان صورت می‌گیرد که این امر نشان از اهمیت این استان در توسعه صادرات کشور دارد. استاندار کردستان در ادامه برای تسهیل روابط اقتصادی بین دو کشور پیشنهاد کرد: حمل یکسره کالا به عراق در دستور کار طرفین قرار گیرد. وی ادامه داد: با توجه به بالا بودن هزینه‌های استاندارد شرکت S.G.S پیشنهاد می‌شود نسبت به کاهش هزینه‌های بازرسی پیگیری‌های لازم صورت گیرد. شهبازی در پایان صدور مجوز فعالیت بانک ملی در اقلیم کردستان و همچنین صدور مجوز بیمه‌ی ایران در سلیمانیه عراق، بهسازی و مناسب‌سازی جاده‌ی سلیمانیه را خواستار شد.

وزیر کشور تصریح کرد:

تفاهم‌نامه همکاری بین استانداران کردستان و سلیمانیه عراق

استاندار کردستان و سلیمانیه در خاتمه‌ی اجلاس استانداران مرزی ایران و عراق، تفاهم‌نامه‌ی همکاری امضا کردند. در خاتمه‌ی اجلاس دو روزه استانداران استان‌های مرزی ایران و عراق (۶+۵) که به میزبانی کرمانشاه و با حضور وزیر کشور برگزار شد، استانداران کردستان و سلیمانیه تفاهم‌نامه توسعه‌ی همکاری‌های فی‌مابین را امضا کردند. این تفاهم‌نامه پس از دیدار عباس اعزامی استانداری کردستان به ریاست علیرضا شهبازی با هیأت عراقی به ریاست بهروز محمد صالح منعقد شد. شبانه‌روزی شدن فعالیت مرز رسمی باشماق مریوان، افزایش فعالیت مرز سیرانبند بانه، ساماندهی عبور و مرور کامیون‌های حمل سوخت عراقی در محدوده‌ی مرزی استان، تأکید بر اجرای تفاهم‌نامه‌های پیشین طرفین، فعال نمودن مجدد کمیته‌ی پیگیری طرح‌های مورد توافق و حمایت از همکاری‌ها در زمینه‌های علوم شیمیایی و کشاورزی از مفاد تفاهم‌نامه منعقد شده است. علاوه بر تفاهم نامه شده در این اجلاس چندین تفاهم‌نامه ملی بین ایران و عراق و چند تفاهم‌نامه دیگر به صورت دو جانبه و چند جانبه استانی به امضا رسید. همچنین در خاتمه اجلاس یاد شده، چندین تفاهم ملی بین ایران و عراق با امضای یحیی محمودزاده معاون برنامه‌ریزی، صنایع و منابع و امور اقتصادی وزیر کشور از طرف جمهوری اسلامی ایران و طوره‌ان مظهر حسن‌العفتی، وزیر مشاور استانی عراق از طرف این کشور با حضور مصطفی محمد نجار، وزیر کشور جمهوری اسلامی ایران مبادله شد.

اداره کل روابط عمومی و امور بین‌الملل استانداری کردستان

هفتنامه سراسری دیدگاه – فرهنگی، هنری، اجتماعی، اقتصادی
سال ششم، دوره جدید – شماره ۹۶ سه‌شنبه ۲۰ تیر ۱۳۹۱

«میرزا ماهی خان» در ضمن صحبت می‌گفتند: ما از «وزیرستان» افغانستان آمده‌ایم و نتیجه این شده که معروف به خانواده «وزیری» شده‌ایم. معلوم نیست که تاجر یا بزاز بوده‌اند، اما به نظر من جزو سرشناس‌های وزیرستان بوده‌اند.

وقتی رفتیم نزد «رضا شاه» گفت که از وظیفه‌ها که دارای لباس هستند صنف امور مالی تشکیل شود. شما جوان هستید و تاکنون وارد اجتماع نشده‌اید و فساد اجتماعی در شما اثر نکرده است و خودش گفت این افسرهای قدیمی پدر سوخته دزد هستند.

ردیف جلو نفر سوم تا پنجم از چپ: آصف اعظم، صادق‌خان اعزازالملک، مشیردیوان.

«وکیل‌السلطان» برگشتند. البته «وکیل‌السلطان» در آن مدت در منزل برادر بزرگش «وکیل‌الملک» بودند و «معتمد» نیز به تنهایی منزلی را اجاره کرده بودند و پسرهایش برای دیدنش به تهران می‌آمدند و به سنندج برمی‌گشتند و در آن خانه زندگی می‌کردند.

◀ **رضا شاه در دوران سلطنتش چند بار به سنندج سفر کرد؟**

◁ چون بعد از آن من در سنندج نبودم درست نمی‌دانم، ولی می‌دانم در اخرین سفر به وسیله آیت‌الله به رضا شاه گفته شد که شاه به منزل آصف نرود؛ چون وقتی شاه می‌آمد حتماً سری به منزل آصف می‌زد. در اخرین سفرش، شاه را به منزل اردلان بردند «ظفرالملک اردلان» در نزدیکی «هاجره خانون» منزلشان بود. شاه وقتی می‌رود آنجا می‌بیند که دری کوچک وجود دارد که برای ورودش باید دولا بشود تا داخل اتاق بشود و گفت این چه جایی است برای من در نظر گرفته‌اند و به همین دلیل رفت پادگان.

◀ **آیا در دوره‌ی رضا شاه به سنندج خدماتی ارائه شد و شرایط سنندج تغییر کرد. تأثیرات پادشاهی رضا شاه در سنندج چه بود؟**

◁ جز امنیت نسبی چیز دیگری نبود.

◀ **آیا از دید شما این امنیت مثبت بود؟**

◁ باید از دید تاریخی بررسی کرد. رضاشاه آدم بی‌سوادی بود اما کشور و حتی کردستان در مرحله بحران بود.

◀ **به خاطر همین امنیت، سرکوب‌های شدیدی بر کردستان وارد شد؟ «سپهبد امیر احمدی» که آمد چه فجایعی که بر سر عشایر نیاورد. در آن زمان هر کس به زمان سنندج می‌آمد به عنوان فرماندار نظامی می‌آمد در آن زمان سنندج نیز از حالت ایالتی بیرون آمده بود و بعدها تبدیل به فرمانداری و استان شد. فرماندارهای دوران رضا شاه آیا به ترتیب تاریخ اسم‌هایشان را به یاد دارید؟**

◁ «محمدرضا حکمت» و «مستشارالدوله» چون در سنندج نبودم درست به خاطر نمی‌آورم، «محمدرضا حکمت» برادر «علی‌اصغر حکمت» بود. وزیر فرهنگ آن زمان بودند. «مستشارالدوله» هم قبلاً وزیر پست و تلگراف بود و بعدها فرماندار سنندج شد.

◀ **جناب صادق‌وزیری بعد از «حکمت» چه کسی بود؟**

◁ متأسفانه به یاد نمی‌آورم.

◀ **در کل شما «رضا شاه» را چطور آدمی می‌دانید و او را چطور ارزیابی می‌کنید؟**

◁ «رضا شاه» وقتی به ایج‌جا (کردستان) آمد طوری بود که در شهر تهران کسی امنیت نداشت، در شهر سنندج نیز امنیت وجود نداشت، در راهها به هیچ عنوان امنیت نبود. «رضا جوزانی» و «تایب حسین کاشانی» و... اینها راه‌های تهران، کاشان، اصفهان را در اختیار داشتند. هر هیأت، مسافر و یا هر تاجری اگر به دست خودشان چیزی به آنها نمی‌دادند حتماً تمام چیزهایی که به همراه داشتند را غارت می‌کردند. اولین کار «رضا شاه» این بود در کردستان هم عشایر را سرکوب کرد البته خیلی شدت خشونت به خرج داد.

◀ **جو عمومی مردم نسبت به «رضا شاه» در آن زمان چطور بود؟ آیا برایشان مثبت بود یا منفی؟**

◁ در جهت امنیت نظرشان مثبت بود، اما وقتی برای کردستان هیچ اقدامی انجام نمی‌داد، نظرشان منفی بود و این سنت جاری تمامی حکومت‌ها برای کردستان بوده است.

◀ **نماینده‌های مجلس در دوران رضا شاه چه کسانی بودند؟**

◁ در دوره‌ی اول در کردستان متأسفانه نماینده‌ای فرستاده نشد. در دوره‌ی دوم یکی یا دو نفر به نام نماینده فرستاده می‌شود که اقایان مالک به آنها حقوق می‌دادند که قبول کنند و به تهران بروند یکی «اسدالله‌خان کردستانی» و دیگری «حاجی علی‌اکبر اکبری» در اصل هم سنندجی بود.

◀ **این‌ها از چه خانواده‌هایی بودند؟**

◁ خانواده «اکبری» در حال حاضر در سنندج هستند.

◀ **اکبری مالک بودند؟**

◁ خیر، بازاری بودند.

◀ **اسدالله کردستانی که بود؟**

◁ از خانواده معتمد بودند.

◀ **بعد از این‌ها «نصرت‌الله‌خان صادق‌وزیری» بود یا در این فاصله کسان دیگری حضور داشتند؟**

◁ بله کسان دیگری بودند. «نصرت‌الله‌خان صادق‌وزیری» در دوره‌ی سوم بودند.

◀ **در دوره‌ی سوم چه کسان دیگری در سنندج نماینده بودند؟**

◁ «میرزا علی‌اکبر آقاخان صادق‌وزیری» معروف به «آقاخان»، پسر «اعزازالملک» بود، «فج‌الله‌خان سردار معظم»، «میرزا اسدالله‌خان معتمد». در هر دوره سه نفر نماینده به مجلس می‌فرستادند. دوره‌ی سوم چون جنگ اول بود که مجلس مجلس سؤال می‌کرد که تازه چه اتفاقی افتاده است. در آن زمان رئیس مجلس آقای «تدین» بودند وقتی «رضا شاه»، شاه شد، «تدین» بود و بعد از «تدین»، به همین دلیل مجلس سوم در نیمه‌ی کار منحل شد. «میرزا علی‌اکبر آقاخان صادق‌وزیری» برگشت به سنندج چون زمستان بود متأسفانه مریض شد و بعد از چند ماه فوت کرد. پدر «عبدالحمیدخان صادق‌وزیری» بود که مدت‌ها رئیس دفتر فرمانداری کردستان بود.

◀ **آیا دوره‌ی چهارم مصادف با تغییر سلطنت بود؟**

◁ بله.

◀ **نمایندگان دوره‌ی چهارم کردستان چه کسانی بودند؟**

◁ «وکیل‌الملک» از طرف «اعزازالملک» (از طرف صادق‌وزیری‌ها)، «فج‌الله‌خان آصف»، «اسدالله‌خان معتمد» فقط یک نفر تغییر کرد که متأسفانه فوت کرد.

◀ **این سه نفر آیا با تغییر سلطنت موافقت کردند یا جزو مخالفین بودند؟**

◁ مرحوم «میرزا اسدالله‌خان» و مرحوم «محمدخان وکیل» جزو گروه «مدرس» ارتباط داشتند و مخالفت کردند و در دوره‌ی پنجم انتخاب نشدند. «فج‌الله‌خان آصف»، «اسماعیل رحیم‌زاده» و نفر سوم در خاطره نمانده و دو دوره «وکیل‌الملک» نماینده نشد. «رضا شاه» روزهای دوشنبه‌ی هر هفته باید وکلا به حضورش شرفیاب می‌شدند. دوشنبه اول ماه یا دوشنبه هر هفته می‌رفتیم و اگر شاه نظریاتی داشت به آنها می‌گفت و قبل از آن از رئیس مجلس سؤال می‌کرد که تازه چه اتفاقی افتاده است. در آن زمان رئیس مجلس آقای «تدین» بودند وقتی «رضا شاه»، شاه شد، «تدین» بود و بعد از «تدین»، «معتمدالملک» رئیس مجلس اول شد، بعد از «خلعتبری‌ها» رئیس مجلس شد، از مازندرانی‌ها بود که «رضا شاه» به نام «خان عمو» خطابش می‌کرد. در دوره‌ی هفتم به «رضاشاه» می‌گوید که اتفاق تازه‌ای رخ نداده است، فقط یک اجرائیه از دادگستری کردستان صادر شده است. آقای «رحیم‌زاده» بدهکاری داشته، چون تسویه نکرده اداره ثبت دفتر اسناد رسمی برایش اجرائیه صادر کرده است. «رضا شاه» می‌گوید: نماینده‌ی مجلس برایش اجرائیه صادر می‌کنند؟ این باید دیگر نماینده‌ی مجلس نشد و مجلس را ترک کرد.

◀ **در مجلس ششم چه کسانی نماینده شدند؟ فکر کنم بعد از این بود که «نصرت‌الله‌خان» به مجلس آمد؟**

◁ «نصرت‌الله‌خان» در دوره ۱۳۱۸ بود.

◀ **دوره‌ی ششم را به خاطر می‌آورید؟**

◁ «وکیل‌الملک» و «فج‌الله‌خان» و دوره‌ی هفتم هم «وکیل‌الملک» دوباره بازگشت سر کار، تا سال ۱۳۲۰ نماینده‌ی مجلس بود.

◀ **«وکیل‌الملک» از چه سالی تا سال ۱۳۲۰ سر کار بود؟**

◁ حدود سال‌های ۱۳۰۸، ۱۳۰۹ یا ۱۳۱۰ سه یا چهار دوره نماینده بود.

◀ **دیگر نمایندگان مجلس کردستان چه کسانی بودند؟**

◁ «فج‌الله‌خان» و بعد «سردار معظم آصف» تا دوره‌ی یازدهم در سال ۱۳۲۰ «فتح‌الله ملک».

◀ **در دوره‌ی «محمدرضا شاه» چه کسانی وکیل بودند؟**

◁ «سردار معظم» و یکی از اردلان‌ها فکر کنم «حاج عزالممالک» هم یک دوره بودند.

◀ **در میان نماینده‌های مردم بعد از «رضا شاه» افراد شاخص چه کسانی بودند؟**

◁ «سالار سعید» در سال ۱۳۲۵ یا ۱۳۲۶ به بعد، دو یا سه دوره نماینده‌ی مجلس بود. «فج‌الله‌خان سردارمعظم»، «حسین‌خان اردلان» برادر «عزالممالک» پسر «ابوالحسن‌خان فخرالملک».

◀ **«سالار سعید» دارای چه شخصیتی بود؟**

◁ «سالار سعید» می‌گفت من نماینده‌ی کردستان نیستم، من نماینده شاه هستم.

◀ **دوست دارید در موردش بیش‌تر صحبت کنیم؟ آیا با ایشان ارتباط داشتید؟**

◁ کم.

◀ **در جناح‌های داخلی کشور در آن زمان «سالار سعید» متمایل به «مصدق» بود یا «سیدضیاء»؟**

◁ از مخالفین «مصدق» بود.

◀ **بعد از «مصدق» چه بر سر «س

گفت‌وگو با **یحیی‌خان صادق‌وزیری**
قاضی، دادستان، وزیر دادگستری پیش از انقلاب؛

یک قرن نیکنامی

گفت‌وگو: جمال احمدی‌آئین

دیدگاه یحیی خان صادق وزیری بدون شک گنجینه‌ای ارزشمند از خاطرات و روایات تاریخ معاصر ایران است که از گفتگوها و روایات ایشان در منابع تاریخی بسیاری استفاده شده است. خوشنامی ایشان و نیز حضور در پرنشش‌ترین و بحرانی‌ترین برهه در تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران و اطلاع از ماجراها و وقایع تاریخی به ویژه در مورد کردستان، موجب این گفتگوی مفصل گردید که امیدوارم برای پژوهشگران تاریخ و علاقمندان مفید واقع شود.
برای جناب صادق وزیری سلامت و سعادت و طول عمر آرزومندیم و از همکار و پژوهشگر ارجمند و فرزانه جناب آقای جمال احمدی‌آیین که با مطالعه و اشراف به موضوعات تاریخی و صبر و دقت و تیزبینی و با سفر به تهران و ملاقات با ایشان این گفتگوی جذاب و ماندگار را انجام دادند سپاسگزاریم.
توضیح این نکته ضروری است که گفتگوی حاضر بیان روایات تاریخی و دیدگاه‌های آقای صادق‌وزیری در مقاطع دوری از تاریخ معاصر بوده و با وجود هوشیاری بالا و حافظه‌ی شگفت‌انگیز ایشان در سن ۱۰۱ سالگی دربه یاد آوردن رویدادها و اسامی افراد و اماکن، احتمال دارد تفاوت‌هایی با روایات سایرین داشته باشد و یا عقیده شخص ایشان باشد که مسوولیتی بر عهده مصاحبه‌کننده نخواهد بود.

اشاره: یحیی‌خان صادق‌وزیری از سربلندان و بزرگان این روزگار که عمر با برکت خویش را در راه اجرای حق و حقیقت به سر برده و هرگز در برابر زور و ناحق سر فرو نیاورده است. او بزرگ خاندان صادق‌وزیری و عضوی از خانواده‌ی بزرگ وزیری‌های سنندج است خانواده ای که از نظر سیاسی و اقتصادی سرمنشأ خدمات شایانی به مردم کردستان بودند. نیای بزرگ این خانواده در زمان صفویه به اطراف سنه‌ی آن روز آمده و پس از مرکزیت یافتن سنه (سنندج)، در این شهر مقیم شد. سواد کافی و آشنایی با علوم دیوانی و محاسباتی، پای فرزندان میرزاعبدالله را در دوران خسروخان بزرگ به حکومت اردلان‌ها باز کرد. میرزا احمد وزیر و پسرش میرزا عبدالله دوم، در زمان فتحعلی‌شاه قاجار در تهران به مستوفی‌گری دربار قاجار منصوب شدند. میرزا عبدالله وزیر دوم به عنوان یکی از سفیران فتحعلی‌شاه به مسکو نزد الکساندر اول امپراتور روسیه رفت. میرزا فرج‌الله و میرزا هدایت‌الله دیگر فرزندان میرزا احمد در زمان امان‌الله‌خان و خسروخان ناکام اردلان و جانشینان آنان، تمام امور اداری حکومت را در دست گرفتند. میرزا رضا وزیر از فرزندان میرزا عبدالکریم معتمد، در اواخر دوره‌ی قاجار، نقش مهم و کلیدی در اداری کردستان داشت؛ تعمیر پل قشلاق از یادگارهای اوست. فرزندانش میرزا یوسف مشیردیوان، میرزا علینقی آصف اعظم، میرزا صادق اعزازالملک، راه پدر را ادامه داده و توانستند تا ظهور سلطنت رضاشاه، استقلال درونی حکومت کردستان را حفظ کنند. رضا شاه به دلیل عدم همکاری بزرگان این خانواده با والیان، حاکمان و فرمانداران منصوب شده از طرف حکومت قاجاری و پهلوی دستور به تبعید برخی از بزرگان این خانواده داد. سنجرخان وزیری که در جنگ جهانی اول بر علیه روس‌ها دلیرانه جنگید و آنان را تا منجیل تعقیب کرد، از نوادگان میرزا لطف‌الله وزیر و از دیگر اعضای این خاندان است. دکتر فریدون‌خان معتمدوزیری از رجال دوران پهلوی، بانی و مؤسس دانشگاه رازی سنندج از نام‌آوران دیگر این خاندان است؛ دانشگاهی که بعدها به دانشگاه کردستان تغییر نام داد. میرزا صادق‌خان اعزازالملک، جد بزرگ یحیی‌خان صادق‌وزیری، نیز از نیکنامان مردم کردستان است که در امور خیریه دستی فعال داشت. او که شوهر طوبی خانم (بانی مسجد طوبی‌خانم در قطارچیان) و داماد علی‌اکبر شرف‌الملک اردلان بود پس از خریدن عمارت خسروآباد به آنجا که در آن زمان اندکی دور از شهر بود، تلل مکان کرد تا در پناه آرامش باغ خسروآباد به دور از هیاهوی شهر بیاسابد. از آنجا که پیش‌تر خواهر از هیاهوی شهر بیاسابد. از آنجا که پیش‌تر خواهر از او که صاحبه خانم به ازدواج امان‌الله بیک وکیل درآمده بود تا اندکی از اختلاف دیرینه‌ی خاندان وکیل که خاندان خوشنام و مقتدر دیگری در کردستان هستند با وزیری‌ها کاسته شود؛ او نیز با ازدواج سه دخترش طوبی‌خانم، هما خانم و رعنا خانم با سه پسر خاندان وکیل و صاحبه خانم به نام‌های محمدخان وکیل‌الملک، حسین‌خان وکیل‌السلطان و عبدالله‌خان وکیل‌الممالک موافقت کرد و برای همیشه به این نقار و اختلاف پایان داد. او که اعلی جد صادق‌وزیری‌های سنندج است در عمارت خسروآباد به تربیت فرزندان همت گماشت و توانست ریشه‌ی خانواده‌ای مقتدر را در کردستان آبیاری کند. از فرزندان و نوادگان او نام‌آوران بزرگی به عرصه رسیدند؛ از آن جمله یحیی‌خان (وزیر دادگستری)، میرزا علی اکبر آقاخان، نصرت‌الله‌خان و صارم‌الدین خان (نماینده‌ی مجلس) و دیگر بزرگانی که ذکر نامشان در این مختصر نمی‌گنجد. یحیی‌خان صادق‌وزیری در سال ۱۲۹۰ شمسی مصادف با ۱۳۲۹ قمری در ایام حکومت میرزا عبدالله میرنظام همدانی و حملهی سالارالدوله به کردستان در عمارت خسروآباد به دنیا آمد. تحصیلات عالی خویش را در زمینه‌ی حقوق در تهران گذراند. بعد از اتمام خدمت وظیفه وارد وزارت عدلیه یا دادگستری شد و به واسطه دانش حقوقی بالا، جدیت، لیاقت و صداقت به مدارج بالای اداری در دیوان دادگستری رسید. از آن جمله؛ ریاست دادگاه در کرمانشاه، دادستان سنندج، بازپرس دادسرای تهران، بازپرس دادسرای دیوان کیفر و معاون اول دادسرای دیوان کیفر. در ۱۳۳۷ به دادستانی دیوان کیفر منصوب شد. در ۱۳۳۹ به مستشاری دیوان عالی کشور منصوب گردید و در ۱۳۴۰ دادستان انتظامی قضات شد. چندی هم بازپرس قضائی بود و سرانجام در ۱۳۵۱ بازنشسته و به شغل وکالت دادگستری پرداخت. او که در ایام خدمت در دادگستری چند بار با شاه روبه‌رو شده و به خواسته‌های او در نهایت اقتدار «نه» گفته بود که شرح آن از زبان او خواهد آمد؛ در دی‌ماه ۱۳۵۷ به دعوت شاهپور بختیار نخست‌وزیر وقت به عنوان وزیر دادگستری منصوب شد، اما پس از چندی از سمت مزبور کناره‌گیری کرد. بعد از انقلاب به او استانداری کردستان پیشنهاد شد اما نپذیرفت. وی با وجود مشکلات فراوانی که برایش پیش آمد هرگز از ایران نرفت و در کنار مردم ماندن را به غربت ترجیح داد. در آبان‌ماه ۱۳۹۰ به همراه دکتر اسعد اردلان و خشایار منی‌پور و شاهپور افراسیابیان در تهران به دیدارش رفتیم. با وی باز ما را پذیرفت و در نهایت بزرگواری به پرسش‌های ما پاسخ گفت و با وجود کسالتی که داشت، اندکی خم به ابرو نیاورد. با حافظه‌ای می‌مانند و ذهنی وقاد به همه‌ی پرسش‌های ما پاسخ گفت. چند بار همسرش خانم امین‌الاسلام در میان صحبت‌ها به یحیی‌خان پیشنهاد کرد که اگر خسته شده‌اید باقی مطالب به روز دیگر موکول شود، اما او نپذیرفت و با نهایت سعه‌ی صدر مصاحبه را تا آخر ادامه داد. این مصاحبه بیش از سه ساعت طول کشید. اصل این مصاحبه به زبان کردی است و توسط خانم شیوا گنجی ترجمه و تایپ شده است که بدین وسیله از ایشان سپاسگزاری می‌گردد. لازم به توضیح است که پاسخ‌های یحیی‌خان صادق وزیری صرفاً دیدگاه ایشان می‌باشد و خوانندگان متوجه این نکته باشند که ایشان در سن یکصدویک سالگی عمر بابرکت خود می باشند.

جمال احمدی‌آیین

◀ از این که با وجود مختصر کسالتی که دارید وقت خود را در اختیار ما قرار دادید، سپاسگزاریم. برای شروع صحبت ممنون می‌شوم از سال تولد و ایّام کودکی خویش بگویید.

◁ من در سال ۱۲۹۰ شمسی در سنندج به دنیا آمدم، پدرم محمودخان و پدربزرگم صادق‌خان اعزازالملک بودند. اعزازالملک مرد نیک‌نفس و دیندار بودند؛ یادم می‌آید که ایشان در سال ۱۳۳۶ قمری فوت کردند. چند سال قبل از آغاز سلطنت رضا شاه. عادتشان این بود که روزهای چهارشنبه به حمام می‌رفتند. این حمام داخل عمارت خسروآباد بود. صادق خان اعزازالملک) نشسته بودم ناگهان آصف اعظم که در آن زمان هنوز آصف دیوان بودند؛ خدمت آقا آمدند. در پایین اتاق دو زانو نشستند، مرحوم اعزازالملک شدیداً به او اعتراض کردند که تو چرا نسبت به داداش (منظورشان مشیردیوان بود) بی‌اعتنایی می‌کنی.

چرا که آصف اعظم در زمان سلطنت محمدعلی شاه یک دو ماه به جای مشیردیوان، وزیر کردستان شدند. البته بعد از این‌که محمدعلی شاه رفت، دوباره مشیر دیوان مجدداً وزیر کردستان شد. اما خیلی آصف اعظم را شماست و ملامت کرد. آصف اعظم همان طور تا به آخر سر به زیر انداخته بودند و هیچ حرفی نمی‌زدند، نهایت ادب در برابر بزرگ‌تر خود را داشتند.

◀ آیا صحت دارد که «صادق‌خان اعزازالملک»، «پیرعمر» را بازسازی و مرمت و تعمیر اساسی کرده است؟

◁ بله آن مرحوم در امور خیریه خیلی فعال بودند. در آرامگاه پیرعمر مرحوم «حاجیه خورشیدلقا» معروف به «سوره خانم» که مادر پدرم بوده و همسر مرحوم «اعزازالملک» و پدر من هم در آنجا دفن شده‌اند.

◀ درباره‌ی سرمنشأ وزیری‌های سنندج روایت است؛ وقتی «شاه عباس» اصفهان را پایتخت قرار دارد و خواست آنجا را آباد کند، از تمام اطراف و اکناف اصفهان بازاری‌ها، تاجرها، معمارها و صنعتگرهای بزرگی را به اصفهان آورد و در آن میان از جنگی که از سمرقند برمی‌گشت پیروزی نصیبش شد بر مدعیان آنجا غلبه کرد، خیلی‌ها را از سمرقند آورد. دور نیست خواجه یوسف یا خواجه ابراهیم اعلی جد وزیری‌ها که به اصفهان آمده بودند یا «هملو خان» که در اصفهان گروگان بود نشست و برخاست و معاشرتی داشتی داشته‌اند و بعد از این‌که هملو خان فوت کرد، شاید به توصیه‌ی هملو خان به شهر سنندج آمده باشند؟ نظر شما چیست؟

◁ من هم اینها را شنیده‌ام. البته مرحوم مادرم «گوهر خانم» یک بار از مرحوم «اعزازالملک» شنیده بود که فرموده است ما از بسطام آمده‌ایم به سنندج.

هزار تومان بود که با پنج هزار تومان سازش شده به هفده هزار تومان رسید؛ در آن زمان این هفده هزار تومان کلاً اشرفی بود.

◀ روابط پسرهای میرزا رضا وزیر یعنی آصف و مشیردیوان و اعزازالملک با هم چگونه بود؟

◁ از «همماخانم» دختر «حاجی‌معتمد» که بعد از اجبری شدن شناسنامه به تبعیت از همسر، به هما صادق‌وزیری شناسنامه درآوردند و همسر «نصرت‌الله‌خان اعزازالممالک» بودند شنیدم که وقتی من در خدمت آقا (صادق خان اعزازالملک) نشسته بودم ناگهان آصف اعظم که در آن زمان هنوز آصف دیوان بودند؛ خدمت آقا آمدند. در پایین اتاق دو زانو نشستند، مرحوم اعزازالملک شدیداً به او اعتراض کردند که تو چرا نسبت به داداش (منظورشان مشیردیوان بود) بی‌اعتنایی می‌کنی.

چرا که آصف اعظم در زمان سلطنت محمدعلی شاه یک دو ماه به جای مشیردیوان، وزیر کردستان شدند. البته بعد از این‌که محمدعلی شاه رفت، دوباره مشیر دیوان مجدداً وزیر کردستان شد. اما خیلی آصف اعظم را شماست و ملامت کرد. آصف اعظم همان طور تا به آخر سر به زیر انداخته بودند و هیچ حرفی نمی‌زدند، نهایت ادب در برابر بزرگ‌تر خود را داشتند.

◀ آیا صحت دارد که «صادق‌خان اعزازالملک»، «پیرعمر» را بازسازی و مرمت و تعمیر اساسی کرده است؟

◁ بله آن مرحوم در امور خیریه خیلی فعال بودند. در آرامگاه پیرعمر مرحوم «حاجیه خورشیدلقا» معروف به «سوره خانم» که مادر پدرم بوده و همسر مرحوم «اعزازالملک» و پدر من هم در آنجا دفن شده‌اند.

◀ درباره‌ی سرمنشأ وزیری‌های سنندج روایت است؛ وقتی «شاه عباس» اصفهان را پایتخت قرار دارد و خواست آنجا را آباد کند، از تمام اطراف و اکناف اصفهان بازاری‌ها، تاجرها، معمارها و صنعتگرهای بزرگی را به اصفهان آورد و در آن میان از جنگی که از سمرقند برمی‌گشت پیروزی نصیبش شد بر مدعیان آنجا غلبه کرد، خیلی‌ها را از سمرقند آورد. دور نیست خواجه یوسف یا خواجه ابراهیم اعلی جد وزیری‌ها که به اصفهان آمده بودند یا «هملو خان» که در اصفهان گروگان بود نشست و برخاست و معاشرتی داشتی داشته‌اند و بعد از این‌که هملو خان فوت کرد، شاید به توصیه‌ی هملو خان به شهر سنندج آمده باشند؟ نظر شما چیست؟

◁ من هم اینها را شنیده‌ام. البته مرحوم مادرم «گوهر خانم» یک بار از مرحوم «اعزازالملک» شنیده بود که فرموده است ما از بسطام آمده‌ایم به سنندج.

◀ از مبلغ کل معامله‌ی انجام شده بابت عمارت خسروآباد اطلاعی دارید؟

◁ بله، در سال ۱۳۱۲ قمری، دوازده دو قرانی می‌دادند و به ما دیگر نوه‌ها ده شاهی نقره می‌دادند.

◀ مرحوم صادق‌خان اعزازالملک چند سال عمر داشتند؟

◁ در حدود ۶۲ یا ۶۳ سال عمر داشتند. ایشان پسر دوم میرزا رضا وزیر بودند. مشیردیوان پسر بزرگ بود و علی نقی آصف پسر کوچک آن مرحوم بودند.

◀ چطور شد که صادق‌خان اعزازالملک عمارت خسروآباد را خریداری کردند؟

◁ اعزازالملک در آن زمان درآمد املاکش کافی بود. ایشان در طول عمر دو همسر اختیار کردند که هر دو از خانواده‌ی «اردلان» بودند. آخرین و دومین همسرشان «طوبی خانم شرف اردلان» دختر «شرف‌الملک» و خواهر «سلیمان‌خان» به اعزازالملک می‌گویند، سلیمان‌خان قصد فروش عمارت را دارد و چون این عمارت مال پدری ما است، کاری کنید عمارت را بخریم و نگذاریم به غریبه‌ها واگذار شود. در سال ۱۳۱۲ قمری اعزازالملک عمارت را خریداری می‌کند؛ بعد از مدتی پسرهای دیگر شرف‌الملک مدعی شدند که این عمارت ارثی شرف‌الملک می‌باشد و ما هم پسرش هستیم، پس چطور سلیمان‌خان بی‌اجازه‌ی ما عمارت را فروخته است؟! اختلاف پیش آمد. طبق قانون آن زمان در محضر علما و شیخ‌الاسلام، همگی صلح کردند که باید پنج هزار تومان به مدعی‌های عمارت بدهند که سه هزار آن را اعزازالملک باید پرداخت کند و دو هزار آن را سلیمان‌خان پرداخت کند و به همین صورت نامه‌ای را تنظیم کردند.

◀ از مبلغ کل معامله‌ی انجام شده بابت عمارت خسروآباد اطلاعی دارید؟

◁ بله، در سال ۱۳۱۲ قمری، دوازده

اجلاس ۶+۵ از نگاه عراقی؛

رشد اقتصادی عراق در گرو تعمیق همکاری‌ها با ایران

وزیر مشاور در امور استان‌های عراق:

دولت عراق به سمت همسایگان خود دست همکاری دراز می‌کند

طوهران حسن المفتی وزیر مشاور در امور استان‌های عراق گفت: ما به عنوان دولت اتحادی در جمهوری عراق در نظام جدید خود دست همکاری به سوی کشورهای همسایه دراز می‌کنیم. طوهران حسن المفتی در نخستین اجلاس استانداران استان‌های مرزی کشورهای ایران و عراق که با حضور معاون برنامه‌ریزی وزیر کشور ایران و استانداران مختلف دو کشور در سالن شهدای دولت استانداری کرمانشاه برگزار شد، اظهار کرد: کشور عراق برای بازسازی و آبادانی خود نیازمند همکاری و مساعدت است که امیدوارم برگزاری این نشست بتواند در این راستا مؤثر باشد. وی همچنین خواستار ادامه چنین نشست‌ها و اجلاس‌هایی با دیگر استان‌های کشور ایران شد. طوهران حسن المفتی با اشاره به اشتراکات تاریخی و فرهنگی مردم دو کشور اظهار داشت: امیدوارم این اشتراکات بتواند در بهبود و بهتر برگزارشدن این نشست‌ها مفید باشد. وزیر مشاور در امور استان‌های عراق گفت: علیرغم مشکلات از یک سال و نیم پیش برای برگزاری این نشست تلاش‌های فراوانی انجام دادیم که در صورت موفقیت در این اجلاس تنها به این مورد اکتفا نخواهیم کرد و مایل به برگزاری این سری نشست‌ها با دیگر استان‌های ایران هستیم.

برای بازسازی عراق به همکاری کشورهای همسایه نیاز داریم

طوهران حسن المفتی در ادامه افزود: برای بازسازی عراق به کمک و همکاری کشورهای همجوار نیاز داریم. امروز بحران بزرگی بر عراق و کمک کشورهای همجوار نیاز داریم، عراق در نظم جدید خود تأکید دارد که از همکاری کشورهای همجوار، بیشتر بهره بگیرد. وی با بیان اینکه روابط ایران و عراق روابط دیرینه‌ای است، گفت: عراق در دهه‌های گذشته مشکلات زیادی را پشت‌سر گذاشته که سبب تعویق در اجرای طرح‌های زیربنایی این کشور شده است. حسن المفتی اعلام کرد: همچنین در دومین روز این اجلاس که با حضور وزیر کشور و مشاور در امور استان‌های عراق برگزار شد، طرف‌ها در زمینه حذف مقررات دست‌وپاگیر تجاری و فراهم کردن زمینه زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری تجاری، به ویژه در استان‌های مرزی عراق به بحث و گفت‌وگو پرداختند.

استاندار میسان عراق:

میسان با استخراج ۱۰۰ هزار بشکه نفت در روز آماده همکاری با ایران است

علی دوایی لازم استاندار میسان عراق گفت: این استان بزرگ با استخراج روزانه ۱۰۰ هزار بشکه نفت و قابلیت‌های فراوان دیگر، آماده تعامل و هر گونه همکاری با ایران و به خصوص کشورهای مرزی آن است. علی دوایی لازم در مراسم اختتامیه اولین اجلاس استانداران استان‌های مرزی کشورهای ایران و عراق، که با حضور مصطفی محمد جابر وزیر کشور برگزار شد، اظهار داشت: این اجلاس فرصت خوبی است که تعاملات میان دو کشور ایران و عراق افزایش یابد. وی در ادامه به معرفی کوتاهی از استان میسان عراق پرداخت و گفت: این استان با یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر جمعیت در جنوب عراق واقع شده و با دو استان خوزستان و ایلام در ایران مرز مشترک دارد. علی دوایی لازم، با بیان اینکه میسان یک استان نفت‌خیز محسوب می‌شود و پنج حوزه نفتی بزرگ دارد، یادآور شد: هم‌اکنون شاهد استخراج روزانه ۱۰۰ هزار بشکه نفت از این استان هستیم که درصدد هستیم این استخراج را در سال ۲۰۱۶ به ۶۰۰ هزار بشکه در روز برسانیم. استاندار میسان افزایش تعامل با اکثر استان‌های ایران را خواستار شد و گفت: این امر به تقویت زیرساخت‌ها و همچنین افزایش مبادلات بازرگانی و تجاری دو طرف کمک‌های شایانی می‌کند.

ارتباط با کرمانشاه یعنی منافع مشترک پایدار

علی دوایی لازم گفت: افزایش ارتباطات مختلف مشترک بین استان پر پتانسیل کرمانشاه و استان نفت‌خیز میسان منافع مشترک و پایدار دو طرف را تضمین می‌کند. علی دوایی لازم استاندار میسان عراق گفت: افزایش ارتباطات مختلف مشترک بین استان پر پتانسیل کرمانشاه و استان نفت‌خیز میسان منافع مشترک و پایدار دو طرف را تضمین می‌کند و نیز تمامیت دولت جمهوری عراق از افزایش ارتباط با دولت جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌کند. استاندار میسان عراق افزود: با توجه به پتانسیل‌های کشاورزی و نفت‌خیز بودن استان میسان طرح‌های بزرگ عمرانی مختلفی را در دست اجرا داریم و در این راستا ضمن همکاری‌های گسترده با استان‌های ایلام و خوزستان به علت همسایگی آمادگی داریم از هر گونه همکاری با بخش‌های خصوصی و دولتی استان کرمانشاه پشتیبانی نمائیم و مبادلات تجاری استان میسان را با کرمانشاه افزایش دهیم.

استاندار بصره عراق:

اجلاس ۵+۶ به گسترش روابط کشورهای ایران و عراق کمک می‌کند

استاندار بصره عراق با ابراز رضایت از حضور در اجلاس استانداران مرزی دو کشور ایران و عراق موسوم به گروه ۵+۶، گفت: این اجلاس که برای اولین بار برگزار شد، به گسترش روابط و مناسبات میان ایران و عراق بسیار کمک می‌کند. خلف عبدالصمد در حاشیه مراسم اختتامیه این اجلاس اظهار داشت: برگزاری چنین اجلاس‌هایی باید ادامه پیدا کند تا شاهد افزایش سطح روابط دو کشور دوست و همسایه ایران و به ویژه استان‌های مرزی این دو کشور باشیم. وی افزود: عراق از سال ۲۰۰۳ میلادی به بعد توانست روی پای خود بایستد و با تشکیل دولت مستقل، گام‌های مؤثری در جهت توسعه و عمران آن برداشته شد. خلف عبدالصمد، برگزاری کنفرانس کشورهای عربی در عراق و همچنین نشست گروه ۵+۱ در خصوص مباحث هسته‌ای ایران را نشانه‌های خوبی برای بازگشت ثبات سیاسی عراق عنوان کرد و گفت: امیدوارم از این پس شاهد رشد اقتصادی این کشور با همکاری کشور ایران باشیم. استاندار بصره در ادامه ضمن اشاره به تأسیس اکثر سفارتخانه‌های کشورهای دنیا در عراق، افزایش روابط تجاری میان کشورهای ایران و عراق را خواستار شد و گفت: این امر زمینه رشد و توسعه‌ی بیشتر دو کشور را فراهم می‌آورد و باعث می‌شود تا اتحاد میان آن‌ها نیز افزایش یابد. عبدالصمد در پایان ابراز امیدواری کرد امضای تفاهم‌نامه‌های صورت گرفته باعث گسترش روابط فی‌مابین استان‌های مرزی ایران و عراق و در نتیجه تعامل و هم‌افزایی بیشتر میان آن‌ها شود.

استاندار واسط عراق:

حل مشکلات تجاری بازرگانان ایرانی و عراقی از اهم برنامه‌های پیش‌رو است

مهدی حسین خلیل استاندار استان واسط عراق حل مشکلات موجود در خصوص مبادلات تجاری بازرگانان ایرانی و عراقی را از مهم‌ترین برنامه‌های پیش رو این استان عنوان و ابراز امیدواری کرد اجلاسیه ۵+۶ به حل این مشکلات کمک کند. مهدی حسین خلیل در مراسم اختتامیه اجلاس استانداران مرزی کشورهای ایران و عراق اظهار داشت: استان واسط نسبت به سال‌های گذشته خود پیشرفت‌های زیادی داشته و هماکنون نیز یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های نیروگاه برق خاورمیانه در این استان در دست اجراست. وی افزود: خوشبختانه در چند سال گذشته شاهد پیشرفت‌های خوبی در مناسبات استان واسط با استان‌های مختلف کشور ایران و به ویژه ایلام صورت گرفته است که این نقطه طرفین خواهد بود. مهدی حسین خلیل در ادامه با برشمردن برخی موانع که بر سر راه تجارت دو کشور ایران و عراق قرار دارد، پیشنهاداتی را نیز ارائه داد که از جمله آن‌ها می‌توان به درخواست فعال‌سازی شرکت‌های ایرانی در استان واسط، یکسان‌سازی قوانین گمرکی و معابر مرزی و ایجاد راه‌آهن اشاره کرد.

حمایت از سرمایه‌گذاری شرکت‌های ایرانی و افزایش مبادلات اقتصادی

استاندار واسط عراق در ادامه افزود: از سرمایه‌گذاری شرکت‌های ایرانی در این استان حمایت می‌کنیم. وی اعلام کرد: استان واسط از استان‌های نفت‌خیز عراق است و در زمینه تولیدات کشاورزی و به ویژه گندم جایگاه مناسبی دارد. مهدی حسین خلیل با بیان اینکه بیشرفت خوبی در مناسبات این استان و استان ایلام به واسطه امضای تفاهم‌نامه‌ها حاصل شده بیان کرد: این استان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو است که سعی داریم با توسعه همکری‌ها با دیگر کشورها این مشکلات را مرتفع سازیم. وی ادامه داد: از سرمایه‌گذاری شرکت‌های ایرانی و افزایش مبادلات اقتصادی، فرهنگی و گردشگری با طرف ایرانی حمایت می‌کنیم.

استاندار اربیل عراق:

تجارت اربیل با ایران ۶۸ درصد رشد داشت

نوزاد هادی استاندار اربیل عراق (هه‌ولیر) گفت: تجارت این استان با ایران ۶۸ درصد افزایش داشته است که سهم صادرات عراق در این میان ۷/۵ درصد بوده است. نوزاد هادی در اجلاس سران استان‌های مرزی ایران و عراق در کرمانشاه اظهار کرد: شرکت‌های مختلف در بازار کردستان عراق وجود دارد و ایرانیان برای عقب نماندن از این کورس رقابتی باید کیفیت کالاهای صادراتی خود به منطقه‌ی ما را افزایش دهند. نوزاد هادی با تأیید مسأله عقب ماندن ایرانیان از کورس رقابت با دیگر کشورها در بازار بزرگ کردستان، افزود: بدانید که در منطقه‌ی ما یک اقتصاد آزاد و رقابتی حاکم است و این به میزان کیفیت و تلاش کشورها بستگی دارد که با چه راهکارهایی بتوانند در منطقه‌ی ما و به خصوص استان اربیل به عنوان مرکز حکومت اقلیم کردستان، موفق باشند. وی ادامه داد: شاهد حضور کم‌تر شرکت‌های ایرانی در اقلیم کردستان عراق هستیم، در حالی که کشورهایی مانند کره‌جنوبی، ترکیه و نیز کشورهای اروپایی حضوری فعال دارند به طوری که تنها در استان اربیل شاهد فعالیت حدود یک هزار و ۴۰۰ شرکت ترکیه‌ای هستیم و این امر برای کشوری بزرگ و مقتدر مانند جمهوری اسلامی که دارای اشتراکات فرهنگی، تجاری و قومی بسیاری با ما می‌باشد، اصلاً مناسب نیست. استاندار اربیل گفت: ما به عنوان حکومت اقلیم کردستان عراق همه نوع همکاری و زمینه‌سازی برای ورود کالاها و شرکت‌های با کیفیت ایرانی را انجام می‌دهیم و از سوی دیگر، مردم کردستان نیز خود را به نوعی دارای قرابت و همخوانی فرهنگی با ایرانیان می‌دانند و بیشتر تمایل به حضور ایرانیان در بازار کردستان دارند تا دیگر کشورها، بنابراین هم‌اکنون که گفتم راه‌حل اصلی در ارتقای کیفیت تولیدات ایرانی می‌باشد. نوزاد هادی گفت: پس از فروپاشی دیکتاتوری عراق در سال ۲۰۰۳ شاهد اوج‌گیری روابط تجاری دو طرف هستیم به طوری که سالیانه میزان تبادلات تجاری و مزری میان جمهوری اسلامی با اقلیم کردستان عراق و استان اربیل در مرز تمرچین حاجی عمران رو به افزایش بوده و اکنون هر ساله بیش از یک میلیارد دلار حجم مبادلات دو طرف در این بازارچه می‌باشد. از این یک میلیارد دلار، ۹۲/۵ درصد را واردات کردستان از جمهوری اسلامی تشکیل می‌دهند و تنها ۷/۵ درصد، صادرات اقلیم کردستان به ایران است.

افزایش ۲۵ درصدی تردد افراد از مرزهای مشترک دو طرف

وی همچنین در خصوص تردد مسافر در مرز حاجی عمران به اقلیم کردستان و استان اربیل، گفت: سال گذشته ۴۰۰ هزار نفر تردد کرده‌اند که می‌توان گفت نیمی از این افراد را ساکنان کردستان و نیم دیگر را ایرانیانی تشکیل می‌دهند که به کردستان سفر کرده‌اند. وی گفت: در پنج ماه نخست سال ۲۰۱۲ حجم تردد افراد از مرزهای مشترک دو طرف نسبت به مدت مشابه سال قبل، از افزایش ۲۵ درصدی برخوردار بوده است. وی در خصوص حجم مبادلات تجاری دو طرف در پنج ماه نخست سال ۲۰۱۲ گفت: هر ماه ۲۰۰ هزار تن کالا میان دو طرف رد و بدل شده است در حالی که در مدت مشابه سال ۲۰۱۱ در هر ماه ۱۲۵ هزار تن کالا رد و بدل شده است که نشان از افزایش ۶۵ درصدی دارد. استاندار اربیل گفت: پیش‌بینی ما این است که در سال میلادی جاری، میزان تبادلات کالایی در مرزهای دو طرف از مرز ۱/۵ میلیارد دلار بگذرد. وی همچنین برگزاری نمایشگاه‌های جمهوری اسلامی ایران در اقلیم کردستان عراق را گامی مؤثر در افزایش تبادلات تجاری دو طرف عنوان کرد و گفت: ۱۰ روز پیش شاهد گشایش هفتمین نمایشگاه توانمندی‌های جمهوری اسلامی ایران در اربیل با حضور استاندار آذربایجان غربی بودیم و تفاهم‌نامه‌ای نیز برای تقویت روابط تجاری به امضا رساندیم. وی، برگزاری نخستین اجلاس استانداران مرزی در کرمانشاه

را اقدامی مهم ارزیابی کرد و گفت: ارتباطات فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی میان دو طرف ایران و عراق به خصوص کردستان یک پیشینه‌ی تاریخی دارد و ما امیدواریم که اینگونه نشست‌ها به توسعه‌ی هر چه بیشتر روابط میان دو طرف منجر شود. نوزاد هادی در پایان به سال‌های سخت دوران مبارزات مردم کردستان با دیکتاتور عراق اشاره کرد و گفت: ما همیشه گشاده‌دستی و خوبی‌های جمهوری اسلامی در حمایت از مبارزات مردمی و نیز در مدیریت بحران به مردم بی‌دفاع کرد در برابر یورش‌های دمدمه‌ئی صدام را به یاد داریم و همواره قدردان و سپاسگزار جمهوری اسلامی و رهبران آن بوده و هستیم. این اجلاس با امضای چند تفاهم‌نامه میان دو کشور و نیز استانداران مرزی دو کشور در محل سرسرای استانداری کرمانشاه به کار خود پایان داد.

استاندار دیالی عراق:

گذرگاه منظریه از وضعیت ایده‌آل فاصله دارد

هشام حیالی استاندار دیالی گفت: وضعیت گذرگاه منظریه که پل ارتباطی رسمی بین کرمانشاه و دیالی است از سطح ایده‌آل فاصله زیادی دارد. هشام حیالی در اجلاس استانداران استان‌های مرزی خواهان ارتباط‌های دو جانبه قوی بین دو کشور ایران و عراق شد. وی همچنین با اشاره به وجود ۳۰۰ کیلومتر مرز مشترک بین کرمانشاه و دیالی بر گسترش روابط بین این دو استان تأکید کرد. استاندار دیالی گذرگاه رسمی مشترک بین ایران و عراق را عامل مهمی برای گسترش ارتباطات استان‌های کرمانشاه و دیالی عنوان کرد و گفت: این گذرگاه با وجود نقش مهمی که در روابط طرفین دارد از وضعیت مناسبی برخوردار نیست و از سطح توقعات و

خواسته‌های ما فاصله دارد. هشام حیالی افزود: مهم‌ترین مشکل استان دیالی در بخش کشاورزی کمبود آب است که امیدواریم در این زمینه از ایران کمک بگیریم و در بخش‌های مختلف تجارت، بازرگانی، صنعت، کشاورزی و... نیز آماده برگزاری نمایشگاه‌ها در استان‌های ایران هستیم. وی همچنین از اجرایی نشدن اکثر یادداشت تفاهم‌های بین دو کشور انتقاد کرد و اظهار امیدواری کرد این اجلاس برای اجرایی شدن تفاهم‌نامه‌های قبلی و جدید سازنده باشد. استاندار استان دیالی در پایان از جمهوری اسلامی ایران و حکومت مرکزی عراق خواست در راستای اتصال خط آهن ایران به عراق تلاش کنند.

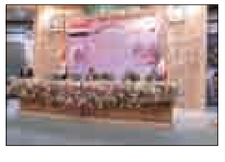

استاندار دیالی عراق:

میان ایران و عراق همکاری‌های گسترده‌ای در حال شکل‌گیری است

استاندار دیالی عراق گفت: امضای تفاهم‌نامه‌ها حاصل تلا

دبیر سرویس: بهروز وفایی

خبر

اولین داور آسیایی کاراته در استان کردستان

دیدگاه اری‌عبدی اولین داور کردستانی دوره داوری بین‌المللی کاراته را -که در کشور عربستان برگزار شده بود- با موفقیت پشت سر گذاشت.

«مسعود المامی» داور باتجربه کاراته کردستان چندی پیش از سوی فدراسیون کاراته برای حضور در این دوره بین‌المللی (J-B) عازم عربستان شده بود، زیر نظر «مایکل» مدرس تایوانی دوره آخرین قواعد و مقررات بین‌المللی کاراته را مرور کند و موفق به کسب گواهی قبولی شود.

المامی از سال ۷۳ داور رسمی فدراسیون کاراته در مسابقات مختلف داخلی و کشوری تجربه قضاوت دارد. وی در حال حاضر مسؤولیت کمیته داوران هیأت کاراته کردستان را بر عهده دارد.

این موفقیت المامی را در آسیا داوران کاراته استان از لحاظ مدارک داوری قرار داده است.

شایان ذکر است مسعود المامی در سال‌های اخیر چند بار در مسابقات لیگ آینده‌سازان و دسته اول در فهرست داوران فعال و نمونه قرار گرفته است.

المامی متولد ۱۳۴۶ است و از سال ۱۳۷۲ به جرگه داوران کشورمان پیوست.

تحلیل ورزشی

عاقبت سهمیه‌ی لیگ برتر کاراته چه می‌شود؟

بهروز وفایی ورزشکاران کاراته استان کردستان که سال‌هاست حسرت داشتن تیمی در لیگ برتری را در سطح ورزش کشور بر دل دارند، تلاش‌شان همچنان بی‌نتیجه مانده است. سقف آرزوی هر ورزشکاری در عرصه داخلی و باشگاهی حضور در لیگ حرفه‌ای است؛ آرزویی که خیلی از ورزشکاران استان برای تحقق آن، راه دیگر استان‌ها را در پیش می‌گیرند. جدای از رشته فوتبال استان که رسیدنش به لیگ برتر به یک تراژدی غمناک تبدیل شده، بسیاری از رشته‌ها علی‌رغم داشتن پتانسیل لازم، مجال خودنمایی در عرصه باشگاهی را ندارند و ورزشکاران استان برای تأمین نیازهای خود در عرصه‌ی ورزش و افتخار خواسته‌های ورزشی‌شان سختی دوری از خانواده را به جان می‌خرند تا به جایگاه واقعی و مدنظرشان برسند. در این بین کاراته از جمله ورزش‌هایی است که عدای خیلی مستعد را گرد هم آورده و سال‌هاست به صورت حرفه‌ای با حریفان خود دست و پنجه نرم می‌کند. در طول حیات رشته‌ی کاراته، قهرمانان این رشته با رشادت در لیگ دسته اول، مقام کسب کردند و توفیقات زیادی به دست آورد از جمله آن می‌توان به معرفی چند ملی‌پوش در رده‌های مختلف اشاره کرد. از سه سال پیش مسؤولان و مربیان این رشته رینشدار، پیوسته از مشکلاتش گفتند و به شیوه‌های مختلف، دست یاری به سمت مدیران استان دراز کردند و هر بار چیزی جز ناامیدی نصیبشان نمی‌شد؛ تا این که با توجه به سهمیه لیگ برتری، قهرمانان می‌خواهند از تیم بیرون بروند و تیم در آستانه‌ی انحلال است. وعده وعیدها هم از سر ترحم و دلسوزی و شاید برای راهی از پیگیری‌های دلسوزان این ورزش بوده و هیچ‌وقت نخواستیم باور کنیم که اگر یک تیم را در سطح حرفه‌ای حفظ نمائیم به قشر عظیمی از سرمایه‌های این استان خدمت کرده‌ایم. ورزشکاران کاراته سکوت کرده‌اند و علی‌رغم این مشکلات کسی آن‌ها را یاری نکرده؛ چرا که فریادها را همه می‌شنوند هنر واقعی در شنیدن صدای سکوت است. ثبت‌نام و جمع‌بندی لیگ برتر کاراته در حال شروع شدن است امیدواریم دست این ورزشکاران در راه رسیدن به سکوهای پرافتخار باری دهیم تا این رشته‌ی پرطرفدار و پر مقام در سرانسیبی قرار نگیرد.

سئوال ورزشی هفته

پیشکسوت ورزشی به چه کسی گفته می‌شود؟

شما می‌توانید نظرات خود را به صورت پیامک در چند سطر کوتاه به شماره‌ی

۱۰۰۰۲۲۲۴۴۲۲

یا به آدرس ای‌میل:

info@didnews.com

ارسال نمایید. نظرات شما با نام خودتان در هفته‌نامه چاپ خواهد شد.

از فعالیت روزانه خود برای آماده شدن استفاده کنیم

دیدگاه بهروز وفایی فعالیتهای هوازی به تمرین‌هایی گفته می‌شود که با اجرای آن‌ها اکسیژن کافی به طور یکنواخت و مداوم به تمام اندام‌ها و عضله‌های بزرگ و فعال بدن برسد. اگر شما بتوانید تمرین‌های لازم را با فعالیت‌های روزانه خود ادغام کنید دیگر نیازی به برنامه ورزشی نخواهید داشت. به همین ترتیب یک خانه‌دار می‌تواند کار منزل را طوری برنامه‌ریزی کند که آمادگی لازم را به دست آورد. برای رسیدن به سطح‌پذیری زانو بزنید و زمین را با سرعت پاک کنید یا به طور مداوم و به سرعت، فرش را تمیز کنید یا برای آوردن وسایل منزل پله‌ها را یکی دو بار با سرعت طی کنید و این فعالیت‌ها را با کارهای سبک‌تر انجام دهید.

برنامه‌های تمرینی راه رفتن، دویدن آهسته و دویدن

سعی کنید به طور متوالی و با حداکثر سرعتی که در آن احساس راحتی می‌کنید، ۱۶۰۰ متر را طی کنید. اگر این ساعت را در نیم ساعت پیموده‌اید، سرعت شما ۳/۲ کیلومتر در ساعت خواهد شد. تا زمانی که در این نوع دویدن علامت خطری مشاهده نکردید و قلب شما به مرحله تأثیرپذیری نرسیده شدت تمرین خود را افزایش دهید و ۱/۶ کیلومتر را در ۲۰ دقیقه طی کنید که در نتیجه سرعت شما ۴/۸ کیلومتر در ساعت خواهد شد. اگر با این سرعت در مرحله تأثیرپذیری قرار می‌گیرید ابتدا بایستی ۳۲۰۰ متر را در مدت ۴۰ دقیقه طی کنید (که سرعتی معادل ۴۸۰۰ متر در ساعت خواهید داشت اما زمان آن در برابر آزمایش اول خواهد شد) و در پی آن هدف خود را طی کردن مسافت ۵۶۰۰ متر در ساعت قرار دهید. وقتی که ۶/۴ یا ۸ کیلومتر را در ساعت پیمودید، متوجه خواهید شد که دویدن آرام از راه رفتن سریع برای شما آسان‌تر است و پس از طی مسافتی بیشتر از ۱۰ کیلومتر درمی‌یابید که دویدن برای شما از دویدن آهسته ساده‌تر است. بهتر است تمرینی انجام دهید که ضربان قلب شما را به بیش از مرحله‌پذیری افزایش دهد؛ همچنین از ضربان و نشانه‌های خطری که به آن‌ها اشاره شد به عنوان راهنما استفاده کنید.

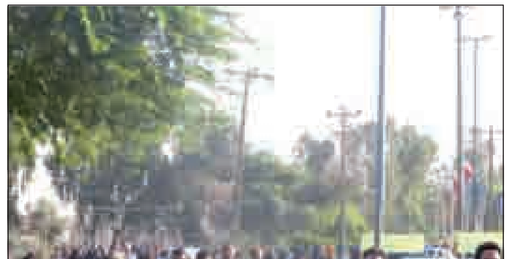

سلامت

رازهای سلامتی

سمیرا مرادپور

هفت ماده غذایی که موجب کاهش استرس در ورزشکاران می‌شود. رژیم غذایی نامناظم یکی از دلایل استرس است. گنجاندن یک‌سری مواد غذایی در رژیم غذایی سبب کاهش استرس می‌شود، مصرف روزانه‌ی این مواد غذایی که به آن اشاره خواهد شد در کاهش استرس مؤثر است.

ماست:

ماست ماده‌ای است سبک و دارای هضم ساده؛ به بیان دیگر پروتئین ماست سبب افزایش هورمون‌های عصبی در مغز و نتیجتاً منجر به آرامش در فرد می‌شود. همچنین ماست به ماده لبنی دیگر غنی از تیروسین است که این ماده سبب افزایش سطح هورمون دوپامین مغز می‌شود.

شکلات تلخ:

شکلات حاوی آنتی‌اکسیدان زیاد به شکل فلاونوید است که سبب کاهش سطح هورمون استرس می‌شود.

مرکبات:

میوه‌ها به دلیل آن‌که دارای قند خنثی هستند سبب از بین رفتن استرس در ذهن می‌شوند.

بادام:

به عنوان تسکین‌دهنده استرس عمل می‌کند. بادام دارای ویتامین B2، ویتامین E، منیزیم و روی است. ویتامین B و منیزیم بادام در تولید سروتونین که به کاهش استرس کمک می‌کند نقش دارد. روی موجود در بادام با بعضی اثرات منفی استرس مبارزه می‌کند. ویتامین E بادام به عنوان آنتی‌اکسیدان، رادیکال‌های آزاد وابسته به استرس و بیماران قلبی را از بین می‌برد.

چای گیاهی:

چای سیاه یا چای گیاهی خلق و خوی شما را بهتر می‌کند. چای یونه، چای یاس، گل لاله و یا دیگر چای‌های گیاهی همچون دارو به آرامش ذهن و سیستم بدنی کمک می‌کند.

ماهی:

ماهی یک منبع فراوانی از امگا ۳ و اسیدهای چرب است. ماهی شامل ویتامین‌های مهم به خصوص ویتامین‌هایی مانند B6 و B۱۲ است که پایین‌آورنده‌ی استرس هستند. در حقیقت B۱۲ یکی از مهم‌ترین ویتامین‌هایی است که در ترکیب هورمون سروتونین مغز نقش دارد. کمبود B۱۲ منجر به افسردگی می‌شود. به بیان دیگر، غذاهای دریایی دارای میزان بالایی از زینک است که مانع استرس می‌شود.

سبز:

سبز به کاهش تنش استرس و گلوکز در بدن کمک می‌کند. سبز غنی از آنتی‌اکسیدان است که در کاهش استرس نقش دارد.

یادداشت ورزشی هفته

کدام هیأت ورزشی در کردستان برنامه کوتاه‌مدت و بلندمدت ارائه می‌دهد!

سرویس ورزشی: در جهان کنونی ورزش برای پیشرفت بلند برنامه‌ی مدون داشت. دیگر با باشد به هر جهت بودن نمی‌توان باید ورزش خود را به سر منزل مقصود رساند. مدت‌ها از زمانی که رقبا از ابهت ما ممکن بود جا بخورند دیگر گذاشته است؛ همین الان در فوتبال اگر دقت کنیم تیم‌هایی که زمانی سر به آسمان می‌ساییدند، هم‌اکنون در مقابل تیم‌های گمنام اما با برنامه‌تر قافیه را می‌بازند. اما هم‌اکنون با برنامه‌ریزی تیم‌های شهرستانی تیم‌های طراز اول ما هم در مقابل آن‌ها به مشکل برمی‌خورند! غرض از گفتن جملات بالا مثال روشنی است از این که دیگر نمی‌توان با ورزش دیمی به جایی رسید. حال اگر بپرسم سر اصل مطلب! باید گفت در همین استان خودمان کدام هیأت ورزشی برنامه کوتاه‌مدت و بلندمدت دارد؟ از اول سال به همین دلیل مدون تقدیم سازمان ورزش و جوانان استان کرده است؟ به راستی من نمی‌دانم که آیا واقعاً چنین هیأت‌هایی داریم که با برنامه‌ریزی دقیق، مدارج ترقی را برای ورزشکاران خود پله‌پله به انجام برسانند؟ البته چشمم آب نمی‌خورد که چنین هیأتی در کل استان کردستان داشته باشیم که اول سال برنامه بدهد و اگر در آخر سال نتوانست به برنامه‌های خود جامه‌ی تحقق بپوشاند علت تاکامی را جست‌وجو کند! به هر حال سخن به درازا کشید. نتیجه‌گیری کنیم که اگر چنین هیأتی در استان کردستان داریم ایکاش اطلاع‌رسانی شود تا چشم ما هم به جمال چنین هیأت‌هایی و واقعاً به روز، روشن شود و اگر هم نداریم چه خوب است همه هیأت‌های ورزشی، از همین الان هم که شده برنامه‌ی کوتاه‌مدت و بلندمدت خود را اعلام نمایند و براساس آن برنامه‌ها پیش بروند. ما هم قول می‌دهیم برنامه‌ها و اهداف آن‌ها را در هفته‌نامه اطلاع‌رسانی کنیم و در آخر هم عدم تحقق برنامه‌ها را با زبان خودشان چاپ کنیم. باز هم جمله اول سخنانم؛ در جهان کنونی دیگر ورزشی بازی به هر جهت، به منزل مقصود نخواهد رسید.

هشدار ورزشی

دوپینگ

سرویس ورزشی: استفاده از هر ماده داخلی یا خارجی که باعث افزایش نیرو یا توان کار می‌شود را دوپینگ گویند. یک نمونه از این دوپینگ‌ها، دوپینگ خون است. خون فرد را سه هفته قبل از مسابقه، به اندازه نیم تا یک لیتر می‌گیرند و در شرایط آزمایشگاهی قرار می‌دهند و در زمان مسابقه‌ی استقامتی به فرد تزریق می‌کنند. فرد یک تا نیم لیتر خون اضافه دارد در این حالت توان حمل اکسیژن مواد غذایی و دفع CO_2 راحت‌تر می‌شود؛ در این صورت کارایی بالا می‌رود. ضرر این دوپینگ باعث سکته قرد می‌شود.

مشهورترین سازمانی که علاوه بر مسؤولیت‌های مختلف، مراقبت از سلامتی ورزشکاران را در رقابت‌های بین‌المللی وظیفه اوست، کمیته بین‌المللی المپیک یا همان IOC می‌باشد. شنیدن شعار کمیته بین‌المللی المپیک در رابطه با دوپینگ نیز خالی از لطف نیست: «این کار غیر اخلاقی به نظر می‌رسد که فردی با کار خطا همچون استفاده از داروها و... به مقام برتر در مسابقات دست یابد و ما هم با دانستن این مطلب به او اجازه اهدا، کنیم؛ چون اگر چنین پیش رود به زودی در صحنه‌ی مسابقات ورزشی به جای رقابت بین ورزشکاران و لذت تمرین، رقابت بین پزشکان و داروسازان خواهد شد و از ورزشکاران مانند یک موش آزمایشگاهی استفاده می‌کنند».

دانستنی‌ها

تأثیر ورزش بر استخوان‌ها و مفاصل

سرویس ورزشی: در اثر ورزش در سنین رشد جسمی می‌توان به شکل‌گیری استخوان‌ها، از طریق انجام حرکات ورزشی به طور علمی و صحیح کمک کرد و از انحرافات استخوانی و ضایعات ناشی از استفاده‌ی غیر صحیح از استخوان‌ها و مفاصل جلوگیری به عمل آورد.

اصلاح و توان‌بخشی مفاصل و مهره‌های کمر و همچنین جلوگیری از سائق‌های پرانتزی یا پشت گود یا گرد و از ناراحتی‌های کمر که به درد دیسک معروف است، به وسیله‌ی نرمش و حرکات بدنسازی یا استفاده از آب‌درمانی جلوگیری کرد. ورزش در گسترش زاویه‌ی مفاصل و انعطاف‌پذیری آن‌ها کمک مؤثری می‌کند و در ایجاد نظمی صحیح برای انجام حرکات به وسیله‌ی عضله و لیگامنت‌ها و مفاصل کمک شایانی می‌کند.

خبر

علی مظاهری بوکسور ملی‌پوش کرمانشاهی:

تصور نمی‌کردم پرچمدار ایران در المپیک ۲۰۱۲ بشوم

دیدگاه علی مظاهری پس از انتخاب شدن به عنوان پرچمدار کاروان ورزشی ایران در مسابقات المپیک ۲۰۱۲ لندن گفت: فکرش را هم نمی‌کردم که پرچمدار ایران در المپیک ۲۰۱۲ شوم.

علی مظاهری پس از انتخاب شدن به عنوان پرچمدار کاروان ورزشی ایران در مسابقات المپیک ۲۰۱۲ لندن گفت: برای حمل پرچم ایران در المپیک از بزرگان ورزش کشور رخصت می‌گیرم. وی ادامه داد: از این که به عنوان نماینده ورزشکاران، افتخار حمل پرچم ایران را در مراسم افتتاحیه المپیک کسب کردم‌ام بسیار خوشحال هستم و باید از افرادی که مرا برای این کار انتخاب کردند، تشکر کنم.

علی ملی پوش وزن ۹۱ کیلوگرم بوکس کشورمان با اشاره به اینکه برچمداری در المپیک آرزوی هر ورزشکاری است، گفت: تا به حال ورزشکاران مطرح و نامداری از کشورمان در المپیک‌های مختلف پرچمدار بودند و امیدوارم بتوانم با کسب نتایج مناسب در المپیک لندن جواب اعتماد مسؤولان ورزش را بدهم. مظاهری در پاسخ به این سؤال که آیا گمان می‌کرده به عنوان پرچمدار کاروان ایران انتخاب شود، گفت: اصلاً به برچمداری فکر نمی‌کردم چون گمان می‌کردم اسم من در میان گزینه‌ها وجود نداشته باشد؛ اما از این که در نهایت این افتخار نصیبم شد، بسیار خوشحال هستم.

این ورزشکار ملی‌پوش که از سال ۱۳۸۲ عضو تیم ملی بوکس ایران بوده است، در خصوص آمادگی بدنی برای حضور در المپیک گفت: خوشبختانه تمرینات مناسبی را پشت سر گذاشتم و حضور در اردوی ایتالیا نیز می‌تواند در روند آماده‌سازی تأثیر مثبتی داشته باشد. مظاهری افزود: من دیرتر از دیگران در اردوی تیم ملی حاضر شدم ولی با تمرینات فشرده جواز حضور در المپیک را کسب کردم.

دارنده دو مدال طلا و دو برنز آسیا با اشاره به اینکه حضور در المپیک برای هر ورزشکاری یک موفقیت محسوب می‌شود، گفت: من تجربه حضور در المپیک پکن را دارم و حالا باید تمام تجربه و توانم را به کار بگیرم تا نتایج خوبی در المپیک لندن کسب کنم.

جناب آقای مسعود الماسی
مربی ارشمند کردستانی

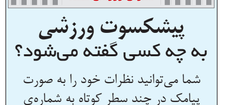

بازگشت افتخارآمیز شما از ارتقاء داوری (جاج B آسیایی) از جده عربستان و کسب رتبه‌ی چهار داور برتر آزمون نهایی کنفدراسیون کاراته آسیا را به شما و مردم فهیم و جامعه‌ی ورزشی استان به خصوص کاراته‌کاران تبریک می‌گوییم.

هیأت کاراته شهرستان سنندج

جناب آقای معسود الماسی

بازگشت افتخارآفرین شما از دوره ی آموزش داوری سطح عالی (جاج B آسیایی) و کسب رتبه چهار داور برتر آزمون نهایی کنفدراسیون کاراته آسیا را به شما و مردم فهیم استان، جامعه ورزشی کشور به ویژه کاراته‌کاهای استان تبریک می‌گوییم.

هفته نامه دیدگاه

دبیر سرویس: صلاح‌الدین کریمی

نوشتاری درباره‌ی اهمیت و نقش بازی در پرورش فکری و عاطفی کودکان:

کسب لذت برای روبه‌رو شدن با واقعیت

حیدر احمدی

بخش اول

اشاره: بعدازظهر روز جمعه بود، با دخترم به میدان گاز رفتیم. مکان به اصطلاح بازی کودکان بسیار شلوغ بود. صحنه‌ی بازی کودکان بیشتر شبیه به میدان تمرین نظامی کلاه‌دیانوها بود. فضای حاکم بر مکان بازی، بسیار خشن و از لحاظ روانی آزاردهنده بود. تمام ابزار و وسایل بازی کودکان از آهن ساخته شده و کف آن پر از شیه‌های ریز شکسته و سخت بود. کودکان بی‌تابانه از این سو به آن سو می‌دویدند. از این بازی به بازی دیگر، یکی می‌افتاد و پایش به شدت خراش برمی‌داشت. یکی دستش خونی می‌شد. بی‌توجه به خراش پاها و دست‌هایشان به سوی بازی دیگری می‌دویدند. در همین موقع بود که پسربچه‌ای از جلوی تاب می‌خواست عبور کند که گوشه‌ی یکی از تاب‌ها به جلوی چشمش برخورد کرد و حسابی کبود شد. والدینش با نگرانی زیاد بچه‌شان را از آن‌جا دور کردند، ولی اشتیاق بچه برای بازی هنوز مانده بود. بعد از چند لحظه دخترچه‌ای دیگر از بالای سرسره افتاد و صورت و دماغش خونی شد و من هم به ناچار از ترس بچه‌ام را از آن‌جا دور کردم و این واقعیت تلخ اکثر مکان‌های بازی کودکان استان کردستان است که هر روز می‌بایست شاهد و ناظر این‌گونه حوادث غیرمنتظره و گاه در عین حال قابل پیشگیری باشیم. مسلماً اگر کف بازی به اصطلاح مکان بازی از عایق یا کف‌پوش ضد اسیب‌دیدگی می‌بود؛ به هیچ عنوان دستان و پاهای آن بچه‌ها خونی نمی‌شد و میزان اسیب‌دیدگی کودکانمان به شدت پایین می‌آمد. حال با توجه به اهمیت مکان و سایت بازی کودکان اینک به نقش بازی و تفریح در روند رشد روانی و ذهنی کودکان از دیدگاه روان‌شناسان و صاحبنظران می‌پردازیم.

نیازی برای تمام فصول عمر

امروزه یکی از مسائلی که در حوزه‌ی روان‌شناسی قابل بحث است و از اهمیت زیادی برخوردار است بازی و تأثیر آن در رشد و پرورش و ایجاد خلاقیت در کودکان است؛ چون اساسا مبنای ساختار شخصیت هر فردی در دوران کودکی شکل می‌گیرد. در همین مبنا اگر این دوران با نگرشی دقیق و علمی نگریسته نشود و نقطه‌ی آغاز مثبت آن در زندگی فرد نمود پیدا می‌کند؛ به گونه‌ای که امروزه میزان اشتیاق و علاقه‌مندی کودکان به بازی و اسباب‌بازی، نشانگر میزان سلامت روانی و جسمی کودکان و نیز عدم علاقه‌ی کودکان به بازی دلیلی بر عدم سلامت روحی و جسمی کودک می‌باشد. لازم به یادآوری است که تا به حال تعریف جامع و کاملی از بازی از دیدگاه روان‌شناسان ارائه نشده است و هر یک و از هر زاویه خود تعریف خاصی از بازی کودکان ارائه می‌دهند که آن هم براساس مشاهدات عینی و نیز تجربیات و مطالعات شخصی است. یک نقطه نظر مشترک در بین نظریات ارائه شده توسط روان‌شناسان مبنی بر این‌که بازی غریزه‌ای برای رشد و تکامل استعدادها، قابلیت‌ها، توانایی‌ها و نیازهای ابتدایی و مقدماتی کودکان است به عنوان یک اصل غیرقابل تفکیک و جدایی‌ناپذیر از زندگی کودکان است. چرا که کودکان بیشتر وقت خود را سرگرم بازی کردن با هم و در کنار هم (هر چند متفاوت) به قصد کسب تجربه‌های جدید و یادگیری بیشتر صرف کنند. افزون بر این بازی با توجه به وجه مشترک روان‌شناسان در تعریف آن، بازی فقط مختص به کودکان نیست؛ بلکه ما در تمام طول عمر شاهد بازی انسان هستیم. منتهی نوع بازی متناسب با شرایط سنی افراد در طول زمان متغییر و دائماً در حال تغییر است و این تغییرات اگر با رویکردی علمی همراه باشد نتایج آن در زندگی شخص بسیار ثمربخش خواهد بود.

ابزاری برای اظهار وجود

امروزه در جامعه‌ی ما با توجه به پایین بودن سطح آگاهی و عدم دانش علمی، نقش بازی در روند رو به رشد کودکان در فرهنگ ما بسیار کمرنگ جلوه می‌کند و به نوعی آن را وقت‌کشی و یا اتلاف وقت قلمداد می‌کنند. در همین راستا «الفرد آدلر» روان‌شناس معروف می‌گوید: «هرگز نباید به بازی‌های کودکان به عنوان روشی برای وقت‌کشی نگاه کرد» چرا که بازی ابزار کودک است برای اظهار وجود، برای نشان دادن خود به عنوان وجودی که در راه کسب استقلال و ارتقاء شخصیت است. امروزه تصور عامه‌ی مردم نسبت به کودک خوب این است که باید کودکی ساکت و آرام بنشیند و نسبت به شرایط محیط تسلیم و منوع باشد و لاغیر. این نوع نگاه تنگ‌نظرانه به دنیای کودکان، مانند سدی است در مقابل نیازهای طبیعی و ذاتی‌اش که به ارجاء دقیق، مدارج ترقی کودکانه‌ی خود شود و با عضلات، اندام و حواس خود دنیا را تجربه کند، غافل از این که تنها راه ارتباط برقرار کردن با محیط خارج و اظهار وجودش، همان بازی و تفریح است که اگر متناسب با شرایط سنی و روحی کودک فراهم نشود؛ منجر به طغیانی خواهد شد که اثرات منفی آن بیشتر نایذیر خواهد بود.

یکی ساختن واقعیت با خود

«کای نست» بیان می‌کند: «بازی کودکان، برای کودکان مساوی است با صحبت کردن برای بزرگسالان». بازی و اسباب‌بازی، کلمات کودکان هستند؛ بدین معنی که بازی و تفریح همه‌ی آن «بیان کودکانه» کودکان است. این نکته به خوبی نشان می‌دهد تبعات «منع کردن کودکان از بازی و تفریح»، به مراتب خطرناک‌تر از گرفتن «حق سخن گفتن از بزرگسالان» است؛ چرا اساس بازی بر مبنای تجربه‌ای است که از طریق اندام و حواس به دست می‌آید.

ادامه دارد....

در باب ضرورت گذر از فرهنگ شفاهی به فرهنگ مکتوب؛

بیرون جهیدن از صف مردگان

صلاح‌الدین کریمی- دانشجوی سال آخر دکترای علوم سیاسی

پیش‌درآمد: یکی از شاخصه‌های توسعه‌نیافتگی جوامع، حاکمیت فرهنگ شفاهی است و برای رسیدن به جامعه‌ای توسعه‌یافته گذر از فرهنگ شفاهی به فرهنگ مکتوب، ضروری انکارناپذیر است که باید واقع شود. در بررسی آفات متدولوژیک توسعه‌ی کشور عزیزمان ایران و همچنین استان کردستان یکی از این آفات، حاکمیت فرهنگ شفاهی است؛ البته در بررسی دلایل روند کند اهنگ توسعه در کشورمان، کارشناسان و صاحبنظران زیادی اظهارنظرهای جالب و کارهای تحقیقاتی خوبی انجام داده‌اند که در طی این نوشتار بدان‌ها اشاره خواهد شد.

◄ عدم حاکمیت فرهنگ توسعه

یکی از رویکردهای نوین در دلایل کندی آهنگ توسعه در ایران به نسبت سایر کشورهای منطقه نظیر مالزی و ترکیه و به ویژه کره‌جنوبی که برنامه‌های توسعه‌ای ایران قبل از این کشور آغاز و اجرا شده است که زمینه‌های توسعه در جامعه‌ی ایرانی ضعیف است مکتوب و مردم به عنوان فاعلان اصلی توسعه، دارای خمایسی هستند که خد توسعه بوده و یا آهنگ توسعه را کند می‌کند. «حاکمیت فرهنگ شفاهی» متغیرهای اساسی همچون «عدم مداومت در انجام کارها و برنامه‌ها»، «نقدکنی» انتظار این که یک نظر به عنوان قهرمان عرصه و تحولگرای توسعه، همه‌ی مسؤولیت‌ها را عهده‌دار شود و یک قهرمان و تعداد زیادی دیگر از متغیرها همه مشکلات را حل کند که در این مقال نمی‌گنجد به عنوان آفات متدولوژیک توسعه در کشور ما به حساب می‌آید. این رویکرد، علت اصلی را در فرهنگ مردم و عدم حاکمیت فرهنگ توسعه در میان مردم جست‌وجو می‌کند. همان‌طور که گفتیم رویکرد آسان این رویکرد یکی از متغیرهای مهم عدم توسعه‌یافتگی و یا آهنگ کند توسعه‌یافتگی در کشورمان، حاکمیت فرهنگ شفاهی است و ضروری می‌نماید که در فرآیند توسعه نظیر برنامه‌ی پنجم توسعه (با افق ۱۴۰۴) اقدامات جدی جهت تغییر این رویکرد و تبدیل آن به فرهنگ مکتوب صورت گیرد.

در این راستا ضروری است که به نوشتن عادت کنیم. همان طور که ذکر شد حاکمیت فرهنگ شفاهی، متغیر مهمی در توسعه‌نیافتگی است و شاخصه‌های آن که یکی از ضعف‌های عمده‌ی جامعه‌ی ایرانی و بالاخره جامعه‌ی علمی، عدم توانایی نگارش و یا کشور می‌باشد عبارت است از: هرگونه عدم بکارگیری دانش مشاهدات، دانسته‌ها و یافته‌هاست (دانش‌آموز، دانشجو، استاد و یا دانش‌پژوه و نخبگان فکری) و یا هر کارمند، مدیر، استاندار، فرماندار، رئیس سازمان، وزیر و... (نخبگان ابزاری) در طبیعت جغرافیایی و انسانی پیرامون خود، پدیده‌های بسیار جالب و قابل توجهی را مشاهده و یا به موارد تازه‌ای برخورد می‌کنند و شاید نانشناخته‌هایی را کشف نمایند که دانستن آن برای دیگران آموزنده خواهد بود و در زندگی عادی و یا امور علمی و پژوهشی از آن‌ها مفید واقع می‌گردد و دیگران مجبور نخواهند بود از نقطه‌ی صفر آغاز کنند، بخش پایانی و یا اشتباهات را تکرار کنند؛ چون تجربه با پرداخت بهاء به دست می‌آید. چه بسا تجاربی که به قیمت جان انسان‌های زیادی تمام می‌شود و یا تجاربی که یک نسل و یک کشور را به تباهی می‌کشد و ضروری است که این تجارت ثبت و ضبط گردد و دیگران مجبور به تکرار آن نباشند.

البته لازم به ذکر است که قسمت قابل ملاحظه‌ای از تجربیاتی که موجب گردید تا از تراشیدن سنگ (ابزار سنگی) به اینترنت و تکنولوژی پیچیده‌ی امروزی برسیم، به صورت شفاهی منتقل شده است. در حال حاضر نیز در جوامع سنتی انتقال تجربیات به طور شفاهی معمول است، اما با توجه به پیچیده شدن علوم و تکنولوژی، این شیوه‌ی انتقال تجربیات و دانسته‌ها چندان کارایی نخواهد داشت. شمار زیادی از کارشناسان ادارات و استادان دانشگاه‌ها، وزراء، سفرا، استانداران، فرمانداران، رؤسای سازمان‌ها و ادارات به ماموریت‌های داخلی و بعضاً خارجی اعزام می‌شوند اما به راستی چند درصد آن‌ها مشاهدات و یافته‌ها و تجارب خود را جهت استفاده دیگران به صورت مکتوب در اختیار سازمان و یا مؤسسه‌ی خود قرار می‌دهند؟ به قول یکی از پژوهشگران خارجی، یک فرد از جامعه‌ی آن‌ها به سفر یک هفته‌ای تفریحی می‌رود و از مشاهدات خود کتابی تألیف می‌کند؛ ولی متأسفانه یک ایرانی با سفر علمی یک ماهه حتی یادداشتی نمی‌نویسد!

◄ بلااستفاده شدن تجربه‌ای سی ساله

استفاده از تجربیات بازنشستگان (خردمندان) مسئله‌ای است که امروز در جامعه‌ی ما، چه از سوی خود آن‌ها و چه از سوی دیگران مطرح است؛ به خصوص با اجباری کردن بازنشستگی و جلوگیری از ادامه‌ی کار آن‌ها پس از بازنشستگی، مطالب زیادی در جراید پیرامون استفاده از تجارب آنان نگاشته شده است. براساس مادهٔ ۲۲۴ برنامه‌ی پنجم توسعه و مادهٔ ۴۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت جز با تصویب هیأت دولت به کارگیری افراد بازنشسته در ادارات و مؤسسات دولتی ممنوع است؛ علیرغم اینکه مشکل اصلی استان کردستان بیکاری است و حتی مقام معظم رهبری در سفر تاریخی خود در اردیبهشت‌ماه ۸۸ به استان، به این مسأله اذعان داشتند که؛ مهم‌ترین مسأله‌ی استان بحث اشتغال است. با وجود ممنوعیت قانونی به کارگیری افراد بازنشسته و علیرغم وجود تعداد زیادی افراد جوان و تحصیلکرده‌ی بیکار، متأسفانه در اکثر ادارات دولتی استان کردستان، شاهد به کارگیری افراد بازنشسته هستیم که جای تأمل و پیگیری دارد و باید ضمن حرمت نهادن به بازنشستگان عزیز و حل مشکلات مالی آنان، از تجارب آن‌ها در راه‌های دیگر جامعه استفاده شود. به واقع بازنشستگان (خردمندان) گنجینه‌های تجربیات و رازهای زندگی هستند؛ تجربیات با ارزشی که در طول ۳۰ سال و یا بیشتر در ذهن و فکر آن‌ها انباشته شده است. ولی چند درصد بازنشستگان، تجربیات خود را جهت استفاده‌ی کارمندان جوان کشور سند گذاری نبود؟ آیا بهتر نیست رئیس‌جمهور محترم در سطح کشور و یا استاندار کردستان در سطح استان، بخشنامه‌ای به کلیه‌ی ادارات و سازمان‌ها ابلاغ نماید که کلیه‌ی ادارات و سازمان‌ها و مراکز علمی و پژوهشی، ارائه‌ی تجربیات خود را به صورت مکتوب توسط کارمندان، به خصوص در سطوح کارشناسی و بالاتر هنگام بازنشستگی اجباری نمایند و هر کارمندی مؤظف باشد به ازای ۳۰ سال خدمت، حداقل در ۳۰ صفحه تجربیات خود را در اختیار دیگران بگذارد؟ تجاربی تحت عنوان: «آنچه که کارمند باید بداند»، «آنچه یک نماینده مجلس باید بداند» یا «آنچه یک استاندار باید بداند؟!» آیا نمایندگان مجلس آن همه تجربه و بحث و بررسی کارشناسی و لابی‌گری و صور پنهان‌کاری سیاسی و سایر مسایل مهم که بخشی از تاریخ یک کشور یا منطقه است مکتوب کرده‌اند که دیگران نیز بتوانند از تجارب آن‌ها استفاده کرده و محققان بتوانند پی به زوایای ناگفته‌ی تاریخی ببرند؟! یا همه‌ی این تجارب گران‌بها و گران‌قدر باید پس از مرگ فرد به خاک سرد سپرده شود؟

◄ تمرین خوب دیدن و تفکر کردن

البته عادت به نوشتن مشاهدات و یافته‌ها باید از دوره‌ی مدرسه به دانش‌آموزان آموزش داده شود و تجدید نظری اساسی در درس انشاء صورت گیرد و انشاء از مقوله‌ی تکراری توصیفات و امثال آن بیرون آید و دقیق و علمی دیدن به دانش‌آموزان آموخته شود. در ضمن نوشتن نباید محدود به درس انشاء باشد، بلکه باید کلیه‌ی دروس، و زندگی خارج از مدرسه دانش‌آموز را در برگیرد. اگر فردی در هر سطحی، نوشتن مشاهدات و یافته‌ها را ضروری دانست و خود را متعهد و موظف به نگارش آن‌ها کند، مشاهدات

چاوخشاندنێک بە سەر «حوجرە» لە ڕابردوو و ئێستادا

سەعید کەرەمی (سەعدی)

کورتە: ئەم نووسراوەیە، کەمتێکی سەر پێیە لە سەر سیستەمی خوێندەواری حوجرە: چۆنیەتی دامەزران و چۆنیەتی هەڵکەردن و مانەوەی بە درێژای مێژوو و بەرانبەری کردنێک لە گەل خوێندنگا تایبەتیە فارسێکان و هۆزارەکانی کوردانی حوجرە. هەروەها ترازانی حوجرە بەرەو دوو بیروکەی جیاواز: یەکێ چەکەرە کردن و بەروەردە کردنی بیری نیشتمانیەروەری و نەتەوە دۆستی و یەدیا بوونی یەرەیێک لە مەلای تایبەتی گەرم لە گەل خاندۆ و یەدیا بوونی یەرەیێک لە مەلای سوفی. پاشان ئەم نووسراوە دەبەزێتە سەر ئەو تایبەتمەندیە نیجایانە کە حوجرەیان پاراستووە و هێشتوونە، هەروەها ئەو هۆکارانە کە بوونەتە هۆی جێمان و دواکەوتنی حوجرە لە جەماوەر و کوتنە پراوێژەوە.

وشە سەرەکیەکان: حوجرە، ملا و فەقێ، سیستەمی خوێندنی تایبەتی، حوجرەکانی کوردستان، مێژووی حوجرە، تایبەت.

پێشەکی

پێناسەی حوجرە: حوجرە، ئەو ماڵوچەکەیەیە کە لە پەنای مزگەوت و خانەقاکانی کوردستاندا بۆ خوێندنی دەرسی تایبەتی تەرخان کراوە.

ئامانجی حوجرە: ڕاهێنان و پەروەردە کردنی زانا و پسپۆری تایبەتی بۆ خزمەت بە تایبەتی بیرۆزی ئیسلام.

مێژووی حوجرە: حوجرە وەک لە ئاوەکەیەوە دیارە وشەیێکی عەرەبیە بە مانای توناق و زووری داڕێستن. ئەم وشە ئەوە بە دەسترەوە ئەدا کە سەرەتا لە نیو عەرەبەکاندا لە بەرهەبەیانی ئیسلامەوە، واتە لەو سەردەمەوە کە خوێندن شوێزای تایبەتی بە خێوی گرت و وردە وردە ڕەوشی مامۆستا و شاگرد بەدی هات، هاتنۆتە ئاراوە کە ئەگەر پێتەوە بۆ سەردەمی زێریی ئیسلام و هەلکەوتنی موجتەهیدە ناودارەکان. ئەحمەد حەسەن زەیەت (١٤١-١٨٨هـ.ش) فەرمانی فەرمی دەرکرد کە لە پەنای هەر مزگەوتێ گەورەدا مالێک بینا بکرێ بۆ جێگەی قوتابیان و خوێندکاران. ئەحمەد بەیتی بەحیاش (المتوفی٢٧٩هـ.ق) لە کتێبی «فتوح البلدان»ـدا ئاماژە بەو گۆڕانکاریانە دەکات کە هاروونە ڕەشید لە مزگەوتەکانی دەکات، تەنانەت ئەڵێ: لە بریارێکدا «ئالامار»ـێتی هەر بە مزگەوتەوە لکاندووە. (فتوح البلدان، ٤٤٠).

ئەم شێوازە هەر بەم چەشنە لە ڕاوتانی‌ترین ئیسلامیدا بۆ بووە و لە پەنای مزگەوتی جامیعەدا خوێندنگا گراوەتەوە و بەرهەمی لە باقی مزگەوتەکانیشدا بە پێی نیاز بەرەی سەندووە، جا بە هۆی بەرەو پێش‌چوونی زیانی کومەڵایەتی و سیاسی و ئابووری وڵاتە ئیسلامیەکان، لە وڵاتانی‌ترەوە -جگە کوردستان- بە پێشوازی دەسەلات و حکوومەتی سەردەم، لە شوێنێک کوڕاوەوەتە و شێوازی فەرمی بی دراوە و وەک لە سالی (٣٥٩هـ.ق) لە سەردەمی فاتیمیەکاندا بە دەستووری «هەزالدین فاطمی» «جامع ازهر» بە نیلهام لە ناوی «فاطمة الزهراء» بینا کراوە(١)، هەر وەها لە سالی (٤٥٠هـ.ق) لە فەرمانی خواجە نظام‌الملک توسیی (٣٩٦-٤٧١هـ.ش) زنجیرە مەدرەسەیێک کراپەوەو ناوی نیزامیەکی لێ نرا. نیزامیەکی نەبنیاووری بۆ تەدریسی «امام الحرمین جوینی» بینا کرا و نیزامیەکی بەغدائی پاش ئەوەی بینا کرا تیمامی غەزالی تێدا گیرساوە، هەروەها لە شارەکانی: (امل، الفهان، بلخ، هرات) هاوکات لە هەر کەساپەیەگیلک مەدرەسەی نیزامیە کراپەوە (٢).

سەعدی کەمبەکی ئیلخانگەردەکانی ئیزامییەیی بەیشابور لەفەرمئ: مرا در نظامیه ابرار بود؛ شب و روز تلقین و تکرار بود «ابرار» لێرەدا بە مانای مەڤەرەری و مووجەی دیاری کراوە کە لە لایەن بەڕێوەبەرایەتی مەدرەسەکەوە بە مامۆستا و قوتابیان دراوە. (بوستان، باب هفتم، عالم تربیت) یاوڕگی جا ئەم ڕەوتە کە نەتەوە دراوسێکان گرتیانە چۆن و بەرەیان بە حوجرەکانیان‌دا لە کوردستاندا بە هەر چەند هۆکارێ بە سفەت مایەوە:

یەکەم: نەبوونی دەسەلات و حکوومەتێکە بڕیاری بینادکردنی مەدرەسە و خوێندنگای گەورە و بنەڕەتی دەربکات و ئەرکی خوێندنەکە بسەپێنێ بۆکری.

دووهەم: سەخت و دژوار بوونی کوردستان و سەخت بوونی پێوەندی گرتنی دەرەوەی بە ناوەوەی، بۆیە هەر فەقێ و خوێندکارەکانی کوردستان چوونەتە دەرەوەو ئینجا لەدەرەوە کەس بە مەبەستی خوێندن ڕووی لە کوردستان نەکردەوە.

سێیەم: لاڕاوبونی ئاری ناوبوری خەلک.

لینەی ئەمەر ئەم چەند هۆکارە و هۆکارگەلێکی‌تر هیچ جۆرە گۆڕانگاریێکی سەرەکی وبنەڕەتی لە حوجرەکانی کوردستاندا ڕووی نەدەداو و هیچ بریار و فەرمانێکی بۆ دەرنەچووە کە تۆزێ گۆڕانکاری تیدا بدەنێ، فارس گوندی «کجدار و مەریز» بە سەرلەدفقی درێژەی بە ژیانی خۆی داوە. ئەمەش بۆ مانا کە سیستەمی حوجرە لە کوردستاندا سەرکەوتنی بە دەنێ، بەڵکوو وێرای ئەو هەموو گرفتانە کە بە لەدەمیدا بووە، لە سەردەمێکی زێرینیدا ئوتیوبە دەنگی خۆی و گوی جیهانی ئیسلام بگەینێ و ناوی چەنها زانای ناوداری خوی لە دوو تویی مێژووەدا بناخنێ؛ بەڵکو کەمان:

ئینوبخەنەکە کەمان سەبارەت بە بنەماڵەی شارەزوریەکان کە ئەگەر بەرەی بەرەو ڕەسەر قاسمی شارەزوری ئەفەرمێ: «هوجژ بنت الشهزوری قضاة شام، موصل، جزیره و کلیم یُنسَبُونَ إلیه، کان حاکما بمدینة أربیل مدة، و مدینة سنجار مدة، و من اولاده علماء، نجباء، ثقات، کرماء، ثبتوا بالمراتب العلیة»(٣) (وفیات الاعیان، ج ٣، ٤٨٠) هەر وەها لە باری (ابن صلاح)ەوە ئەفەرمێ: «فرأ الفقه الإمام عبدالله الصلاح و کان من جلة مشایخ الإکراد المشارالیهم»(٤) (وفیات الاعیان، ٤٣٣/٤).

ئەم ئەو نمونەو ئەو نمونەیە ئەگەر دەفە کونە عەرەبیانە کە لە باری ژیان و بنەماڵەی ژانا ئاوداڕەکانی کورد، وەک: ئامیدەیەکان و دینەوەریەکان، ئەوە دەسەلمێنێ کە حوجرەکانی کوردەواری سەردەمێکی زێرینیان بووە و ئاوتوبیانە سنوور و مەرزی کوردستان بەرێنیر و پێوەندی بە دەرەوەی وڵاتەوە بگرن. هێندە زەماری ئەم بنەماڵە و ئەو کەمایەتیانە کە لە حوجرەکانەوە سەریان هەڵداوە و ڕووبان کردوە ژانستگاکان و جێگە فەرمیەکانی ئەو وەختە، ڕۆز بووە و کاریگەری کە سەر خوێندن و زانیاری داناوە، کە تیمامی غەزالی لە نیو ئابوڵەگەی فەرموودە کە دیلی ئیسلام لە سەر چوار کولەگە بەنە، کە سینیانیانی بە شارەکانی کوردستان ئاو بردوە» (٥).

ئەم ڕەوتی پێشکەوتنە زۆرتر بە شێوەی تاقەکەسی بووە و نیزاتوبیە بە شێوەی گشتی بڵ بەسەر ئەوانی حوجرەکانیا بکێشێ، و ئیلوەنلوی زانایک هەڵکەوتووە و دیاری داوە و پاش مردنی جڕای ئەو مەدرەسە و شوینە کوزڕاوەتەوە، بۆ نموونە شیخی جلبی (٨١٧-٧٧٠هـ.ق) لە سەفەری حەجیدا کە لە کوردەواریەوە ئیپیریەوە و بە خزمەتی مەلای جزیری و عەلی حریری گەیوەدوایی شاڕای بەوپێک گەیشتنەکە کات‌ئەوەلتی: پیرمردی بدیدەام ز جزیر/ نیمە مردی بدیدەام ز حریر (عەلامەدین سەجادی، مێژووی ئەدەبی کوردی، ١٦٠).

ئەم دوایینەشدا بە هوی پشتیانی کردنی بنەماڵەی ئەردەڵان لە سنەدا مەدرەسەی «ئالاڤاحسان» بینا کرا و ڕاپانی ئاوداری تەختە و شێخ نعیسم و شێخ جەسیم و ... بەدک بە یەدک لەوێ بوونەتە وڵامبێژ کە یەکێ لە موجازەکانی ئەم مەدرەسەیە مەولانا خالیدی نەقشبەندیە کە دوایی تەریقەتی نەقشبەندی لە کوردستان دامەزراند و هەستی عیلمە دینیی و عیلم وپستی ئیتاندا جلدو خاندم بوونی عیلمەکانی ئیتاندا کرد دەفەخرن تو بنەماڵەیە دەورێکی گرینگیان لە پەروەردە کردن و بارهێنانی فەقێیانا گیراوە بە شێوەیێکی ڕاستوخۆ لە سەر دەستی شێخ عومەر زیلەدین مەدرەسەی بیارە بە دیاترین و پێشکەوتوترین مەدرەسەی کوردەواری بوو، بنیات ئرا و وەکوو بنکەیێکی تایبەتی وڵاتی

پێنجەمین پێشانگای کتێبی کوردستان لە شاری سنە کرایەوە

پێنجەمین پێشانگای کتێبی کوردستان بە بەشداریی جیگری کاروباری کەلتووریی وزارەتی فەرهەنگ و ئیرشادی ئیسلامی ئێران، سەرلەبەیانی ڕۆژی ٧ی جووڵای/ ٨ی پووشپەر، لە شوێنی هەمیشەیی پێشانگا نێونەتەوەییەکانی پارێزگای کوردستاندا، کرایەوە. بەپێی هەواڵی کوردپرێس، ئەم پێشانگایە کە بە بەشداریی ٢٢٠ ناوەندی بڵاوکردنەوە بەڕێوەدەچێت، تێیدا ٢٧ هەزار ناوی کتێب لە ٧٧٠ هەزار بەرگ و لە ١٧٠ زووری جیاوازدا ئاراستە دەکرێت و بۆ ماوەی یەک حەوتەی بەردەوام دەبێت. ئەمە لەکاتێکدایە کە بەڕەسمی ئیدارەی فەرهەنگ و ئیرشادی پارێزگای کوردستان، لە یەکەم ئاوارەدانی لە ڕیوەرەسمی دەسپێکی ئەم پێشانگایەدا ڕاگەیاند: پێنجەمین پێشانگای کتێبی ئەمسال بەڕامبەر لەگەڵ ٢١١همین پێشانگای ئەم پارێزگایە و دووهەمین پێشانگای گرنگی کتێبی ناوخۆی ئێرانیا. قوباد مەیمەندنەتادەی ڕاشیگەیاند: ئەم بەرهەمانە کە بە داشکانی ٤٠ لەسەد دەفۆزشرێت، هەوڵێکە بۆ بارەمێنەیانی داهێنەران و نووسەران بۆ فرۆشی بەرهەمەکانیان و لە هەمان کاتدا پێشتگیریی خوێندنگا بۆ سوگەرکردنی کتێبگەلی پێویست. زەیدیشی کرد: پێشبینی دەکرێت کە ڕەیاتر لە ٢٥٠ ملیۆن تمەن پسووڵەی بارەمەنی کرینی کتێب لەلایەن بانکی عامل لە نێوەتەدا لە نێوان بژارەیێک لە نووسەران و ڕۆشنبیران و ڕۆژنامەوانان بڵاو بکرێتەوە.

لقی فێرکاری زمان و ئەدەبی کوردی لە زانکۆی ڤاهیرە دەکرێتەوە

وەفدێک لە زانکۆی عەین ئەشەمسی قاهیرە بۆ ئاتوستان لەبارەی کردنەوەی لقی فێرکاری زمان و ئەدەبی کوردی لەو زانکۆیە سەرەدانی حکوومەتی هەڵمیرەحدا لە ژێر هێرشی هێزەکانی ڕژامڕادا بووە، هانۆتە دنیاوە و ئیتیناکەش دانیشتووی شاری سنەیە. خوێندنی سەرەتایی لە مەریوان و خوێندنی دەبیرستانی لە بەشی ئەدەبیدا لە کرماشان تەواو کردووە. ساڵی (١٣٣٨)ی هەتاوی وەکوو ئەفسەر لە ئەرتەشی ئێراندا ئەخزمارە و وەکوو وەرگێری ڕاگەیاندنە کوردییەکانی سوێای چواری غەرب و وەرگێری ڕاگەیاندنە کوردییەکان لە سنەدای ئەرتەشی یەکەم لە کرماشاندا دەستی بە کار کردووە. پاش ٣٠ ساڵ خزمەت، لە ساڵی (١٣٦٧)ی هەتاویدا خانەنشین کرا. پاش خانەنشین بوون دەستی کرد بە کاری نووسین و وەرگێران و لیکۆڵینەوە لە بواری مێژووی هاوچەرخی کوردیدا کە تا ئێستا توانیویە ٤٨ بەرهەم لە سار مێژوو بنووسێت و وەربگێڕێنێوە. ٢١ بەرهەم لە نووسین و وەرگێڕانەکانی بە خەرجی خۆیەوە و بە ناوی بڵاوکەرەوە و وەرگێڕ چاپ کردووە کە لە هیچکەس و لایەن و ڕێکخراوەیێک هیچ جۆرە یارمەتی مالی وەرنەگرتووە. پاشماوەی بەرهەمەکانی لەمەر مولەت وەرگرتن، لە وەزارەتی فەرهەنگ و ئیرشادی ئیسلامی ئێراندایە.

تووخشاندنێک بە سەر «حوجرە» لە ڕابردوو و ئێستادا

کورتە: ئەم نووسراوەیە، کەمتێکی سەر پێیە لە سەر سیستەمی خوێندەواری حوجرە: چۆنیەتی دامەزران و چۆنیەتی هەڵکەردن و مانەوەی بە درێژای مێژوو و بەرانبەری کردنێک لە گەل خوێندنگا تایبەیە فارسێکان و هۆزارەکانی کوردانی حوجرە. هەروەها ترازانی حوجرە بەرەو دوو بیروکەی جیاواز: یەکێ چەکەرە کردن و بەروەردە کردنی بیری نیشتمانیەروەری و نەتەوە دۆستی و یەدیا بوونی یەرەیێک لە مەلای تایبەتی گەرم لە گەل خاندۆ و یەدیا بوونی یەرەیێک لە مەلای سوفی. پاشان ئەم نووسراوە دەبەزێتە سەر ئەو تایبەتمەندیە نیجایانە کە حوجرەیان پاراستووە و هێشتوونە، هەروەها ئەو هۆکارانە کە بوونەتە هۆی جێمان و دواکەوتنی حوجرە لە جەماوەر و کوتنە پراوێژەوە.

وشە سەرەکیەکان: حوجرە، ملا و فەقێ، سیستەمی خوێندنی تایبەتی، حوجرەکانی کوردستان، مێژووی حوجرە، تایبەت.

گیرلوە و تا نیستەتش هەر بەردەوام بووە. ئەم حوجرەیە و مەدرەسەی دوروبو، وەکوو لەخێکی مەدرەسەی بیارە، هەر دووکیان پیشەدەری قوناغێکی نوێن لەژیانی حوجرەکە کوردەواریدا. پێکهوە ژیان و خزمەتگوزاری دوو لایەنی خاندۆ بە حوجرە و حوجرە بە خاندۆ بە تیمە پیشان ئەدەن کە نموونەی لە مێژووەدا نەبوو، ئەم بیروکەیە کە حوجرەی بیارە و دوروبوی لە سەر بنیات نراوە، بەس لەوجووشوونتە هەلنەهاتووە، بەڵکوو شارەکانی سنە و مەریوان و جوانڕو و پاوە و دەربەندیخان و بیرئشار و حوجرەکانی شێخی بورهان و... بە کوردی زۆریەی حوجرە تایبەتیەکانی بۆ ماوەیێک لە ژێر دەملاتی خوینا هیشتبووە. لێرەدا ئەو ڕاستیەش پێویستە بڵێین کە حوجرەو وەک لە سەرەتاوە ئامژەمان پێکرد تەرک و وەریفەی پێگەیاندن و پەروەردەی زانا و پسپۆری تایبینە و بەس کەچی چەنها ڕول و تەرکی‌ترە کە بۆ ڕاوگەلی جۆراوجۆرا گیراوە، چونکە حوجرە تەنیا پەنجەرەیێک بووە کە ڕاست و ڕاستی لەوبوو ڕووناکی بە کوردستان بەخشووە. لێرە ئامازە بە ڕووبەڕوو بوونەوەی حوجرە لە گەل دوو فکری جیاوازدا کە کەین:

یەکەم: ئەرکی ڕۆشنبیری سیاسی و نیشتمانیەروەری، کە ئەو ٣٥٠ ساڵی پێش لە ئێستا بە شێوەی بیروکە لە لایەن ئەحمەدی خانیەوە بانگی بۆ دراو هاتە ئاراوە گەر دی هەبوا هەمیتحەدەک/ فیکرا بکراما لینیتفادەک/ ڕۆم و عەرەب و عەجەم تەمامی/ هەمیان زەمرا دکر غولامی (مەم و زین ٤٥)

هەر لەمەوە حوجرە بوو بە لانکەی ڕۆشنبیری و نیشتمیانەپەروەری و بە شێوەی زەق جاری/ بە نەتەوەپەرەستی، واتە حوجرەکە خێوی ناوەندی بڵاوکردنەوەی بیری تایبینی بوو و بانگەوازی بۆ عالمی ئیسلام کەرد و دز بە نەتەوە پەرەستی بوو، ئینستاکە لەبەر ئەوەی حەسەنی کردووە کە بە درێژای مێژوو لە لایەن عەرەب و عەجەمەوە کلاویان لە سەر نراوە، دژ بە نەوان هەستاوە و لە ڕیزمان و زەمینەیانەوە و پاشان لە ڕیی چالاکی سیاسیەوە چووە ئەم مەیدانە، کە دەسکەوتی ئەم بیروکەیە ڕاناینێکی دینمار و نەتەوە دۆست واتە: بەرەیێک پەیدا بوو کە هەم دینداری ڕاستقینە بوون و هەم نیشتمانیەروەری ڕاستقینە و هیچ ئاڕیاتیان لە نیو ئەم دوو بیروکەیە‌دا نەهێشت. ڕیبەرانی ئەم نەدنیایە بیرتی بوون لە: ئەحمەدی خانی، شێخ سعید پیران، شێخ محەموودی نەمر، حاجی قادری کویی... هتد.

ئەو ڕاستیەش ئەمن بڵێین کە ئەو سیاسەتمدارانەی کەپەروەردەی حوجرەیوون وەک مامۆستا عەلامەدین سەجادی ئەلمی- هیچ کات نەیانتوانیوە ڕۆلی سیاسی چاک بەڕێوە ببەن، چونکە هلوستیان ئیحساس بوو و تا وەختی سیاسەتمەدار بوونە کە هیچ حوزەمەترسییک بۆدینەکەیان پەیدانەبووبن. بۆ نموونە هەلوستی ملای خەتی لە شەری موحەمەد ئەلمی ئەمین لە ڕیبدا، واتە: ئەگەر ئەو ڕووداوە لە گەل تاڵوزی و پەشێوی و هەرزی و دەسکوری و باک، مامۆستا عەبدولکەریمی مودەرریس... هتد، کە پێشتریش ئامژەمان پێکردن و ئەتوانین بە بەرەی بیارە و شوێنکەوتوانی ڕیبازی نەقشبەندی ناویان بهێنین.

لێرە تەنیا نموونەیەکی شەهری مەولەوی دەخەینە بەرچاو کە سوزی خوی بەرانبەر بە شێخی بەهائەددین دەربڕیوە، کاتێ جووە بۆ مالیان:

ئایینەی کامڵ! ئازیزەکەی فەردا! فیدای تامات بم، سەفایت ئاوەرد/ خەبلین گەردی پات نە دیدەم دوور بی/ پاتەی چیم وێران، تەمە خایوور بی (دیوانی مەولەوی، ٧٦)

ئەوەش ماوە بڵێین ئەم بیروکەی تەسەوفە لە دوو بۆ مالیان: ئەمەی یانی عیشق و سۆز و ئەدەبێکی کەم وینە لە نیو خوێنیا.

شەمنم: خوێندنی حوجرە بەلاش بووە و فەقێی لە ڕێی خوا هاتووەتە خوێندن و مامۆستایش بێ جۆمری یارە دەرسی پێ بووە، هەروەها فەقێی لە هەڵیزاردنی مامۆستا و حوجرەی خۆیدا ئازاد بووە و بە زۆر لە جێ کویە، بەرانبەر بە تەریقەت ئاوایە:

هەتا شێخی لە کوردستان بمێنی/ ئومیدی زیندەگانیت نی تمێنی/ تەریقی قادری و نەقشبەندی/ بە ئای ڕا ڕەونەقی ئاهەنگی کوردی/ هەموویان بووە سوفی و پیر و دەروێش/ بە بەرمال و بە سەبحە و ڕشتە و ڕیش (دیوانی مەلای گەورە، ١٠٧)

یان حاجی قادر ئەفەرمێ:

کە شێخم دەبگوت من دەسگیرم/ لە ئام وابوو لە بەر جەهل و جوانی/ کە پیر بووم تێگەیشتم دەستی گرتم/ لە کەسبی عیلم و تەحسیلی مەعانی (دیوانی حاجی قادر)

حوجرە و چەند تیپیەی بیکی سەرنچڕاکێش: لێرەدا ئەگۆزمەوە بۆ ناودەوەی حوجرە و ئەو خاڵە تیجایی و سەلبیینە کە لە سیستەمی حوجردا بەدی دەکرێ.

حوجرە وەک تاکە سیستەمی خوێندەواری لە کوردستاندا، وێرای ئەو هەموو لاوازی و بێ‌ئازیە کە هەیبووە لە چەند خاڵیکدا هێندە بە هێز بووە کە هیچ ڕووداوێکی مێژوو و هیچ گۆڕانکارییێک نەتوانیە لەمیەر لە ڕیبدا، واتە: تاکە سیستەمێ بووە کە توانیوە لەگەل تاڵوزی و پەشێوی و هەرزی و دەسکوری و باکی‌ئەو سەردەمە کوردستاندا هەلبکات و بەو گشتە ئاناوەلیوەو تین و هێزی خوێندەواری لە کوردستاندا بهێڵێ.

نیو خاڵە گرینگانە کە بوونەتە هۆ و ڕازی ماندەوەی حوجرە لە درێژای مێژووندا ئەمانەیە کە بە بیری کوتم دیاریم کردوون.

یەکەم: حوجرە بە درێژایی ئەمەنی پشتی بە هیچ دەسەلات و حکوومەتێک چ دەرەکی- چ ناوەکی نەبەستووە و پاڵپشتی تەنیا لە سەر خەلک بووە، ئەمەش بارستووبە لەوەی کە بە ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەت و دەسەلاتێک نەویش بڕووخێ. ئەمەش بە ڕەوشی بەرەو ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەتێکی دەبەستێتەوە.

دووهەم: بڵاوکردنی حوجرەکان بە تەواوی شار و دێیەکانی کوردواریدا و گۆ نەبوونەوەی لە خوێندنگە، پان شاریکی تایبەت، ئەم تایبەتمەندیە وەک باسی لێوەدەکەن وێرای ئەرتینی بوونی، هەڵگری خاڵیکی گرینگ و سەرکەیە بە پارێستنی حوجرە لە داخران و بەستن، چونکە هیچ ئاڵوگۆڕیک نەیتوانیوە دەرکی تەواوی حوجرەکان دابخات، ئەگەر تاک و تەرا حوجرەی بەستراین، دیان حوجرە کراوەتەوە.

سێیەم: ڕاهاتن و گونجان لە گەل هەلومەرج و بارودۆخی کوردەواریدا، بەم چەشنە: حوجرە و مەلایان نەیانتوانیووە بینە سەربازی هەموو لە قورسایەی کە سەر زیانی خەلکەوە بووە، ئەو بارە قورس و سەختە، قورستر و سەختتر بکەن خەلک نەیانەدەتوانی وێرای ئەوەی سەرانە و سالانە و دەبەکی داهاتیان بە حکوومەت و خان و دەسەلاتداران بدەن، لەم لاشەوە خەرج و مەخارجیی حوجرە بدەن و فەقێی و مەلا بەخێو کەن. بۆیە ملا و فەقێی هاتوون سەبریان کردووە کە خوایان لە هەموو چینی هەژاڕ و دەسکورتترن، کەوابە زەکات و سەرفیتە کە خودا لە سەر هەموو کەس فەرزی کردووە بۆ ئەمان شیاوترە ئەمێ بە یەک تیر و دوو نیشان، هەم فەرزی شەرعیان بە خەلک بەجێ هێنابو، هەم حوجرە و مەلایان پێ ڕاگرتووە.

چوارەم: حوجرە بنکەی خوێندنی ئەوایی چین و تۆیژەکان بووە و تایبەت بە ئەمەللەی دەسەلاتداران و خان و بەگەکان نەبووە، بەڵکوو باوەشی بۆ هەموو چین و تۆیژی ئاوەڵا بووە، لە کوڕە کەدا و فەلاوە تا کوڕە شێخ و خان و کوێخا.

پێنجەم: یاسەمەند بوونی فەقێی و مەلا لە ناو یەکدا و نرخاندنی هەر کەسێ لە مقام و پلەی خۆیدا (قوتابی- فەقێ- مەلا- مامۆستا) لە ناو حوجرەشدا سوختە و موستەعد. ئەمە یانی عیشق و سۆز و ئەدەبێکی کەم وینە لە نیو خوێنیا.

شەمنم: خوێندنی حوجرە بەلاش بووە و فەقێی لە ڕێی خوا هاتووەتە خوێندن و مامۆستایش بێ جۆمری یارە دەرسی پێ بووە، هەروەها فەقێی لە هەڵیزاردنی مامۆستا و حوجرەی خۆیدا ئازاد بووە و بە زۆر لە جێ کویە، بەرانبەر بە تەریقەت ئاوایە:

هەتا شێخی لە کوردستان بمێنی/ ئومیدی زیندەگانیت نی تمێنی/ تەریقی قادری و نەقشبەندی/ بە ئای ڕا ڕەونەقی ئاهەنگی کوردی/ هەمووبان بووە سوفی و پیر و دەروێش/ بە بەرمال و بە سەبحە و ڕشتە و ڕیش (دیوانی مەلای گەورە، ١٠٧)

یان حاجی قادر ئەفەرمێ:

کە شێخم دەبگوت من دەسگیرم/ لە ئام وابوو لە بەر جەهل و جوانی/ کە پیر بووم تێگەیشتم دەستی گرتم/ لە کەسبی عیلم و تەحسیلی مەعانی (دیوانی حاجی قادر)

حوجرە و چەند تیپیەی بیکی سەرنچڕاکێش: لێرەدا ئەگۆزمەوە بۆ ناودەوەی حوجرە و ئەو خاڵە تیجایی و سەلبیینە کە لە سیستەمی حوجردا بەدی دەکرێ.

حوجرە وەک تاکە سیستەمی خوێندەواری لە کوردستاندا، وێرای ئەو هەموو لاوازی و بێ‌ئازیە کە هەیبووە لە چەند خاڵیکدا هێندە بە هێز بووە کە هیچ ڕووداوێکی مێژوو و هیچ گۆڕانکارییێک نەتوانیە لەمیەر لە ڕیبدا، واتە: تاکە سیستەمێ بووە کە توانیوە لەگەل تاڵوزی و پەشێوی و هەرزی و دەسکوری و باکی‌ئەو سەردەمە کوردستاندا هەلبکات و بەو گشتە ئاناوەلیوەو تین و هێزی خوێندەواری لە کوردستاندا بهێڵێ.

نیو خاڵە گرینگانە کە بوونەتە هۆ و ڕازی ماندەوەی حوجرە لە درێژای مێژووندا ئەمانەیە کە بە بیری کوتم دیاریم کردوون.

یەکەم: حوجرە بە درێژایی ئەمەنی پشتی بە هیچ دەسەلات و حکوومەتێک چ دەرەکی- چ ناوەکی نەبەستووە و پاڵپشتی تەنیا لە سەر خەلک بووە، ئەمەش بارستووبە لەوەی کە بە ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەت و دەسەلاتێک نەویش بڕووخێ. ئەمەش بە ڕەوشی بەرەو ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەتێکی دەبەستێتەوە.

دووهەم: بڵاوکردنی حوجرەکان بە تەواوی شار و دێیەکانی کوردواریدا و گۆ نەبوونەوەی لە خوێندنگە، پان شاریکی تایبەت، ئەم تایبەتمەندیە وەک باسی لێوەدەکەن وێرای ئەرتینی بوونی، هەڵگری خاڵیکی گرینگ و سەرکەیە بە پارێستنی حوجرە لە داخران و بەستن، چونکە هیچ ئاڵوگۆڕیک نەیتوانیوە دەرکی تەواوی حوجرەکان دابخات، ئەگەر تاک و تەرا حوجرەی بەستراین، دیان حوجرە کراوەتەوە.

سێیەم: ڕاهاتن و گونجان لە گەل هەلومەرج و بارودۆخی کوردەواریدا، بەم چەشنە: حوجرە و مەلایان نەیانتوانیووە بینە سەربازی هەموو لە قورسایەی کە سەر زیانی خەلکەوە بووە، ئەو بارە قورس و سەختە، قورستر و سەختتر بکەن خەلک نەیانەدەتوانی وێرای ئەوەی سەرانە و سالانە و دەبەکی داهاتیان بە حکوومەت و خان و دەسەلاتداران بدەن، لەم لاشەوە خەرج و مەخارجیی حوجرە بدەن و فەقێی و مەلا بەخێو کەن. بۆیە ملا و فەقێی هاتوون سەبریان کردووە کە خوایان لە هەموو چینی هەژاڕ و دەسکورتترن، کەوابە زەکات و سەرفیتە کە خودا لە سەر هەموو کەس فەرزی کردووە بۆ ئەمان شیاوترە ئەمێ بە یەک تیر و دوو نیشان، هەم فەرزی شەرعیان بە خەلک بەجێ هێنابو، هەم حوجرە و مەلایان پێ ڕاگرتووە.

چوارەم: حوجرە بنکەی خوێندنی ئەوایی چین و تۆیژەکان بووە و تایبەت بە ئەمەللەی دەسەلاتداران و خان و بەگەکان نەبووە، بەڵکوو باوەشی بۆ هەموو چین و تۆیژی ئاوەڵا بووە، لە کوڕە کەدا و فەلاوە تا کوڕە شێخ و خان و کوێخا.

پێنجەم: یاسەمەند بوونی فەقێی و مەلا لە ناو یەکدا و نرخاندنی هەر کەسێ لە مقام و پلەی خۆیدا (قوتابی- فەقێ- مەلا- مامۆستا) لە ناو حوجرەشدا سوختە و موستەعد. ئەمە یانی عیشق و سۆز و ئەدەبێکی کەم وینە لە نیو خوێنیا.

شەمنم: خوێندنی حوجرە بەلاش بووە و فەقێی لە ڕێی خوا هاتووەتە خوێندن و مامۆستایش بێ جۆمری یارە دەرسی پێ بووە، هەروەها فەقێی لە هەڵیزاردنی مامۆستا و حوجرەی خۆیدا ئازاد بووە و بە زۆر لە جێ کویە، بەرانبەر بە تەریقەت ئاوایە:

هەتا شێخی لە کوردستان بمێنی/ ئومیدی زیندەگانیت نی تمێنی/ تەریقی قادری و نەقشبەندی/ بە ئای ڕا ڕەونەقی ئاهەنگی کوردی/ هەمووبان بووە سوفی و پیر و دەروێش/ بە بەرمال و بە سەبحە و ڕشتە و ڕیش (دیوانی مەلای گەورە، ١٠٧)

یان حاجی قادر ئەفەرمێ:

کە شێخم دەبگوت من دەسگیرم/ لە ئام وابوو لە بەر جەهل و جوانی/ کە پیر بووم تێگەیشتم دەستی گرتم/ لە کەسبی عیلم و تەحسیلی مەعانی (دیوانی حاجی قادر)

حوجرە و چەند تیپیەی بیکی سەرنچڕاکێش: لێرەدا ئەگۆزمەوە بۆ ناودەوەی حوجرە و ئەو خاڵە تیجایی و سەلبیینە کە لە سیستەمی حوجردا بەدی دەکرێ.

حوجرە وەک تاکە سیستەمی خوێندەواری لە کوردستاندا، وێرای ئەو هەموو لاوازی و بێ‌ئازیە کە هەیبووە لە چەند خاڵیکدا هێندە بە هێز بووە کە هیچ ڕووداوێکی مێژوو و هیچ گۆڕانکارییێک نەتوانیە لەمیەر لە ڕیبدا، واتە: تاکە سیستەمێ بووە کە توانیوە لەگەل تاڵوزی و پەشێوی و هەرزی و دەسکوری و باکی‌ئەو سەردەمە کوردستاندا هەلبکات و بەو گشتە ئاناوەلیوەو تین و هێزی خوێندەواری لە کوردستاندا بهێڵێ.

نیو خاڵە گرینگانە کە بوونەتە هۆ و ڕازی ماندەوەی حوجرە لە درێژای مێژوو‌ندا ئەمانەیە کە بە بیری کوتم دیاریم کردوون.

یەکەم: حوجرە بە درێژایی ئەمەنی پشتی بە هیچ دەسەلات و حکوومەتێک چ دەرەکی- چ ناوەکی نەبەستووە و پاڵپشتی تەنیا لە سەر خەلک بووە، ئەمەش بارستووبە لەوەی کە بە ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەت و دەسەلاتێک نەویش بڕووخێ. ئەمەش بە ڕەوشی بەرەو ڕووخان و هەرەسهێنانی هەر حکوومەتێکی دەبەستێتەوە.

دووهەم: بڵاوکردنی حوجرەکان بە تەواوی شار و دێیەکانی کوردواریدا و گۆ نەبوونەوەی لە خوێندنگە، پان شاریکی تایبەت، ئەم تایبەتمەندیە وەک باسی لێوەدەکەن وێرای ئەرتینی بوونی، هەڵگری خاڵیکی گرینگ و سەرکەیە بە پارێستنی حوجرە لە داخران و بەستن، چونکە هیچ ئاڵوگۆڕیک نەیتوانیوە دەرکی تەواوی حوجرەکان دابخات، ئەگەر تاک و تەرا حوجرەی بەستراین، دیان حوجرە کراوەتەوە.

سێیەم: ڕاهاتن و گونجان لە گەل هەلومەرج و بارودۆخی کوردەواریدا، بەم چەشنە: حوجرە و مەلایان نەیانتوانیووە بینە سەربازی هەموو لە قورسایەی کە سەر زیانی خەلکەوە بووە، ئەو بارە قورس و سەختە، قورستر و سەختتر بکەن خەلک نەیانەدەتوانی وێرای ئەوەی سەرانە و سالانە و دەبەکی داهاتیان بە حکوومەت و خان و دەسەلاتداران بدەن، لەم لاشەوە خەرج و مەخارجیی حوجرە بدەن و فەقێی و مەلا بەخێو کەن. بۆیە ملا و فەقێی هات

سەبارەتی کوردەواری

کوردستان وڵاتێ خۆشە وبستی

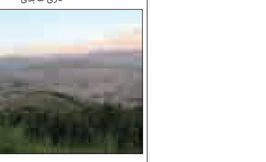

تاری مەحەبی

شیرینی و دیاریەکانی کوردستان

کوردستانیش وەکوو ئاوچەکانی دیکەی ئێران شیرینی و شەکراوی تایبەت بە خۆی هەیە و هەروا خواردەمەنیەکانی‌ئر کە هەموویان دیاری ئەم پارێزگایەن. گرنگترین شیرینی کە تایبەتە بە شاری سنە، شیرینی کوردیە کە ئەم شیرینیە دەبێتە دوو جۆری کونجێی شەکردار و کونجێی گمزۆ.

شیرینیەکانی‌تری ئەم پارێزگایە برتیین لە: نان برنجی، بادام سووختە، جوزێک باسلۆق، زۆرەی ئەم شیرینیانە بە ناوی دیاریەوە لە شاری سنە دەست دەکەوێ. جوزێک شیرینی بە ناو «کەواج» و جوزێک هەڵوا سەوهاش لە شیرینیەکانی شاری بیجار، هەمووو جوزە گوڵەبەرۆژەیێکی برازویش لە دیاریەکانی شاری سەقز. هەروەها بە هۆی باری جوگرافی و شاخاوی بوون و ئاوچەیی پارێزگای کوردستان، وشکەدان یۆتە دیاری. لە ناو هەموو شارەکانی کوردستاندا بە تایبەت بانە، جوزێک مێوژی رمش هەیە کە شەربەتەکەی زۆر خۆش و بۆ باری تەندروستی زۆر کەلکی هەیە کە لە ئاوەوەفروشیەکانی شاری بانە دەفرۆشن. ناوەندی کرین و فرۆشتن لە شاری سنە زۆتر شەقامی فیردوسیە و لە بەرانبەری سینەما بەهەمەندایە.

جەژن و بۆنە تایبەتەکان

گرنگترین و گشتیترین جەژنی کوردەکان، جەژنی نەورۆزە. جەژنی نەورۆز لە هەموو ئاوچەکانی کوردستاندا -بە یێ بارمەتی حکومەت- خەڵکی خوایان بە هەڵبەرکێ و هەڵکەدنی ئاگر، جەژن دەرگون و سەما دەکەن. جەژنی فیتر و جەژنی قوربانیش دوو جەژنی ئایینین کە ڕێز و حورمەتی تایبەتیان هەیە. هەروەها جەژنی لە دایکبوونی پێغەمبەری ئیسلام(د.خ) ڕۆژێکی مبارەک و پیرۆزە و ئەم جەژنە لەگەڵ مەراسمی مەولوودی و دەف لێدان پێکەوێکی تایبەتی لە ناو خەڵکی پارێزگادا هەیە. جگە لەمانە جەژنی میعراجی پێغەمبەر(د.خ) و شەوی بەراتیش لە جەژنەکانی ئەم ئاوچەیەن، لە بۆنە گرنگەکانی-ئر دەبێزمانەوە بە گوێرەی ئەریتی کۆمەڵایەتی تایبەتی خەڵکی پارێزگا هەیە، مەراسمی زیکر و سەمای دەروێشەکانە کە تێکەڵە لەگەڵ بۆیکە کاری سەرسووڕهێنەر. ئەم بۆنەیە بە شێوەی حەفتانە و لە ڕۆژەی تەکیەکانی و خانەقاکانی پارێزگای کوردستاندا بەڕێوە دەچێت. ئەم مەراسیمانە ڕۆژانە لە شەوی سوننەتی جومعەدا بەڕێوە دەچێ.

پێشەسازی دەستکردی پارێزگای کوردستان

پیشەسازی دەستکرد بەشێکە لە فەرهەنگ و ئینسانێکە هەردەم لە جۆری ژیان و فەرهەنگی کۆمەڵایەتیک کە هەردەم بۆتە جێی سەرنجێکی گشتیاران و دیتنی ناوەندە بەرهەمهێنەر و چێگای فرۆشتنی ئەم پیشەسازیە دەستکردانە دوایین بەشی سەفەری گەشتیارەکانە. جێگای خوشحاڵیە بە هۆی ئاوچەنەمەندی ژیانی خەڵکی لە ڕۆژەی ناوچەکانی پارێزگای کوردستان و نەبوونی بەشی پیشەسازی هێشتا پیشەسازی دەستکردی پارێزگا لە باری چۆنیەتی و بەرهاڵبوونی لە ئاستی وڵاتدا بەرچاوە. بە جۆرێک کە فەرش و گلێمی کوردستان لەگەڵ بەرهەمە ناوکۆکاریە وەکوو ئەخشەنەرد و شەترەنج ئاوێکی بەرز و جیهانی بە دەست هێناوە کە ژۆرەی گەشتیارەکان کە دێنە کوردستان، لە بەرهەمە ناوکۆکاریەکان و فەرش و گلێمی کوردستان دەکڕن و بۆ دیاری دەیبەنەوە. گرنگترین پیشەسازی دەستکردی کوردستان بەم جۆرەیە:

قالی و گلێم

کەلک وەرگرتن لە ڕەنگی گیایی، خامەی سروشتی، تێکەڵکردنی نەفتن و ڕەسنایەتی یۆتە هۆی سەرنڕیوونی چۆنیەتی قالی و گلێمی کوردستان. شاری سنە و بیجار گرنگترین ناوەندی دروستکردنی قالی و گلێمن. ئاوەناکی جیهانی قەرەباڵی سنە و جێگای باوەری ئەم بەرهەمە لە ناو بازاڕەکانی جیهانیدا یۆتە هۆی کەشەی لە کێتیە کوردە وشەناسەکان و زانستیەکانی جیهاندا کە جێگای باوەرن، وشەی «سنە» یان «سەنەندەج» یان بە ناوی جۆرێکی قالییەکی ناودار تەرجەمە کردۆتەوە.

بەرهەمە ناوکۆکاریەکان

کوردستان گرنگترین پارێزگای وڵاتە لە باری بەرهەمهێنانی ناوکۆکاری و دەستکردی دارین. هونەری ناوکۆکاری تێکەڵاوێکە لە هەموو جۆرە داریێکی پەرداخت دوای سروشتی کە بە جوانکاریێکی بێ-وێنەوە دەخرێنە ناوی یەک و دەبنە هۆی دروستبوونی ناسەواری زۆر داری وەکوو: تەختەنەرد، قەڵەمدان و بەرهەمەکانی‌تر. جگە لە ناوکۆکاری، ئوروسی‌سازی، مونەبەتکاری و موەبەرەقکاری سنە ناو و پلەیەکی بەرزی هەیە.

جوڵایی (رستنی خوماڵی)

کارگەکانی بەرهەمهێنانی قوماش یا جوڵوبەرگی دروستکردنی پێنان دەوترێ جوڵایی. پانیی ئەم قوماشانە ١٢ سانتیمەترە و درێژاییەکانی دەگاتە ٢١ مەتر. بەرهەمەکانیش وەکوو مەوج، جێ‌وبان، پێچ، بەرماڵیش تاتاجی کار و ئینیی جوڵاکانە کە بە شێوەی سوننەتی دروست دەبێ و دەچێنە بازاڕەوە.

کلاش

لە ناوچە کوردنشینەکاندا جورێک گیوە دروست دەبێ کە کلاشی پێ دەڵێن کە ئەگەر لەگەڵ جوڵوبەرگی کوردیدا بپۆشرێ، جوانییێکی بێ وێنە دەداتە ئەو کەسە. ڕووەی ئەم پێلاوە لە بەنی ئاوکە دروست بووە و ژێرەکەشی لە پەڕوی ئێسکسوار دروست بووە. بۆیە کلاش پێلاوێکی سووک و نەرم زۆرتر لە ناوچە کوێستانیەکاندا بە کار دێ. لە ڕاستیدا دروستکردنی کلاش تایبەتە بە ناوچەی هەورامان، بەڵام هەنووکە لە هەموو ناوچە کوردنشینەکاندا دروست دەکرێ.

مامۆیەتی...

لە دەرێکی تیکەڵاوی زمانی شێعری «نالی» لەگەڵ زمانی شاعیرانی فارسدا:

شاعیرانێک هەن عەشق بە براوە ئەزانن

نووسینی: ئەیوب ئەقشەندی، مامۆستای زانکۆ
وەرگێران: فەردین مەزەرپوور

لە درێژایی مێژوو، ئەدەبیات هۆکاری دەربڕینی جوانترین و بە سوێرترین هەستەکانی بەشەر بووە. فرینی خەیاڵ و ئەندێشەی مرۆف، وەک تابلۆیێکی هەمەڕەنگ کە لە ڕەوتی مێژووی هەزاران ساڵەی ژیانی بەشەردا وەک پێڵەیێک بووە بۆ دەربڕینی ئەو سۆز و مەراقەی و لە دڵی مرۆڤدا بووە. بە درێژایی مێژوو، شێعر سەمەر و مبووی ئەندێشەی مرۆڤ بووە. شاعیر وەک باخەوانێک ئەم مبوە ئاوداز و ترش و شیرینەی، بەو پەری کە لەو هێرەوبووەیە پێشکەشی کوردووە. شاعیران بە سیحری کەلامی خۆیان لە یەک کاتدا دەروونی خۆیان و ناخی کۆمەڵگایان، وەک ئاوێنەیێک لە ڕاستەکان نیشانی ئەو کەسانە دەدەن کە لە هەست و ئەندێشەی ئاسک بیوەرین! لەو ڕۆژەوە کە مرۆڤ وەک بوونەوەرێک هاتۆتە سەر زەوی، شێعر ئامرازی بووە بۆ دەربڕینی خۆزگەو ئاوات و ناکامی و شادی و بیرەوەرەکانی. ئەگەر وشەو کەلام و شێعر لە مرۆڤایەتی جیا بکەینەوە، جیهان وەک زیندانێکی گەورەی لێ دێ. ئەگەر شاعیران خەم، خۆشی، ئارەزوو، ئالی و سوێرەکانی ژیانی بەشەریان بە شێعری خۆیان دەر نەخستبا، ڕوون و ئاشکرایە مرۆڤایەتی بە خۆی و ئاخەوە، نەو هەموو ئاوات و ئارەزوو و قسانەی، کە ژێر ڕکینی بێرەحمانەی ئێمەبەروونی زەماندا، بۆ هەناهەتایە بەجێی نەهێشت و لە یاد نەچوون. لە هەموو کۆمەڵگایێک شێعر وەک هونەرێک ڕێزی لێ گیراوە و شاعریش وەک پێغەمبەرێک، بە سۆزی کەلامی خۆی کاری کردۆتە سەر هەستی گەلەکەی. هیچ ئەندەنویک لە جیهاندا نییە کە بە شاعیر و نووسەرانیەوە شانازی نەکات و شێعری هەر گەلێکیش وەک شوناسێکی تایبەتی ئەو نەتەوەیە لێ هاتووە. شایانی باسە ئەم بابەتە لە لاپەڕەی سایتی «ڕاوێژ» بە ناو و نیشانی www.ravej.com بڵاو بۆتەوە.

کەس لێ نەماوا؟!(ل٣٥٨،بیت٦)

ئالی لە سایتەکانیا زۆرتر باسی دۆستایەتی و نزیکی خۆی لەگەڵ ئەوانە دەکات کە سایتەیان گردووە. بە ڕاستی شاعیری دەربار نییە و لە هیچ کاتێکدا کەلام و شێعری خۆی لە پێناوی دیاری و پلە و پایەدا هەرزان فروش نەکردووە و ڕوحی دەماغ بەرزی بە شێعرەکانییەوە دیارە. سایتیە عاشقانەکانی «نالی» وا لە تورپکی جوانی و بە هێزیدا، دڵدار لە شێعرەکانی «نالی»دا زۆرتر دڵدارێکی هەزاریینەو هەر هەموو دڵدارەکانی جنسی مێینەن! (وەرگێر: بە پێچەوانەی شاعیرانی فارس کە ستایشی مەعشوقی هاوجنسی خۆیانیان کردووە!)

«نالی» فەرموویە:

لاڤمن بە بەدمن، ئەتنەسی تەخزەر کە لە بەر کەن/ نەوردستە گوڵن وەک سەرو قەدانە/ دەستە گیاهن(ل٤٣٢،بیت٧)

بۆ سەبری خەڵمیدەنی ئەو سەرو قەدانە/ سوفی لە ئەنەبدان، و، هەمموو سالیکی ڕاهن(ل٤١٤،بیت٩)

بە چاوخشاندنێکی وردە بە ژبان و دیوان و شێعرەکانی نالیدا بۆمان دەر ئەکەوێ کە نالی کەسێکی عارف نەبووە. بەڵام تا ڕادەیەک ئیرادەنی بە ئەرەفەنی ئەقشەبەندیەوە بووە. لە لایێکی‌ترەوە «حافظ»یش وەک شاعرێک ئەهلی سەیر و سلووکی عارفانە نەبووە و موریدی هیچ پیرێکی تەریقەت نەبووە. بەڵام لە بری کە غەزەڵەکانیدا جوانترین تابلۆکانی عیرفان و تەسەوفی خولقاندووە. خوێندنەوەی نالی لە دین، خوێندنەوەیێکی شەریعەتیانەیە، نەوەک عارفانە! ئەوەی ئاشکرایە «نالی» ڕۆژتر سایتیی مەعشوقی مەجازی کردووە! پێم دەڵێن: مەحبووبە خێل و قبیچە، مەیلی تەمە دەکا! خێل و قبیچە، لا ترازووی نازی نەختێ سەر دەکا؟!(ل١٠٨،بیت١)

نالی کەمتر لە بێ‌وەفایی و جەفای ئا یارەکەی دەنالێنێ. ڕۆژتر ناز و ئەنجە و لاری یارەکەی دەسف دەکات. بە ئاشنایەوەی نالی شاعیرێکی ئاکام نەبووە و هاسەرەی ژیانی هەر هەمان مەعشوق و دڵداری بووە. شێعری «نالی» وەک شێعری «حافظ» بۆن و بەرامەی خۆشی و شادی لێوە دێ و کەمتر باسی قیراق و دووری یا ئەکات لە تومید بە وەصل لە شێعرەکانیا شەوڵ ئەدات. «نالی» بۆ دەرخستنی جوانی شێعرەکانی ڕیتاری عیلمی (بدیع)ی بە باشی زانیوە و ئاسیوە. ژۆر جار لە (جناس) کەلکی وەرگرتووە و لە ئەم بوارەدا زۆری شێعری «نالی» ژۆر لە زمانی شێعری «حافظ»ی ئەچێ.

بروت هەر چین و بەر چەم چین لە سەر چین ئەمەندە چینە، قوربان، پێم بڵێ چین؟!(ل٣٤٦،بیت٢)

«نالی» ژۆر جار لە وا(جاریی) لە شێعرەکانیدا، تابلۆکەلێکی جوان لەخەشتینێ. وەک ئەم غەزەڵە کە ڕدیفەکەی بە زمانی فارسیە:

ڕوخم ڕەنگینی ڕەنگی ڕووەمەتی ئەکەوا/ ئاوەکانیا هەڵسەنگاندنێکی کە ئا و عشق و عاقڵیا ئەکەوا/ ئەگەر دیزە ئەمەنداوە لە نیوان عاشق و عاشقا هەڵسەنگاندنێکی کە ئا و عشق و عاشق بە براوە ئەزانن!

عاشق هەموسی مەیکەدە و عیلمی بەسینە/عاقڵ تەڵەبی مەدرەسە و چەهلی مورەکەب(ل١٣٥،بیت٦)

لە شێعری ڕاسیشدا، شاعیرانیک هەن کە عشق بە براوە ئەزانن، عەقڵیش بە کۆت و بەندێک بۆ ئەچسان‌ی‌ و عاتیفە ئەزمان کە ئەکات. «نالی» شێعر و پلەی کەلام، وەک زۆربەی لە شاعیران بە بەهۆی ئاباب ئەزانێ و شێعر بە بەهۆی ئاباب ئەزانێ و هەروەها حیکمەت ئاو ئەبێ کەلام، وەک زۆربەی لە شاعیران بە بەرانبەر بە شاعیر بوونی، بە کەلام قیدای مانا ئەکات. ئە مانا بە قوربانی کەلام!

شاعیرێک بە هێزە کە بتوانێ لە شێعرەکانیا تابلۆکەلێکی ڕەنگین خەڵق بکات. «نالی» بەپەیری ئاوانیەوەو تەم تابلۆگەلە لە شێعرەکانیا خەڵق ئەکات.

لەو یێتم و وەزنە (عروز) یانە ئا «نالی» لە چوار چێوەی ئەوانا شێعری هۆنیوەتەوە، زۆربەیانی شادن. ئەو وەزنە (عروز) یانە کە «نالی» کەلکی لێ وەرگرتوون، ئەو وەزنانە ئەچێ کە شاعیرانی شیراز و سەبکی (عراقی)، بە تایبەت «حافظ» و «سەعدی» شێعریان پێ هۆنیوەتەوە. «نالی» زۆرتر لە بەحری (هەزج)ا شێعری وتووە و پێ ئەچێ کەسێک بوونێت کە زیانی دوور لە نالی و سوێری بە سەر بردبێت و کەمتر قیراق و دووری یاری کێشابێ! (وەرگێر: بەحری هەزج، بەحرێکی شادە).

ڕەقیب و مودەعی فیتنە و عیلاقەی چاوی جادووتن! لە گوشەی گوشەواوت ئاتیبی هاروود و ماروودن (ل ٣٣٦، بیت ١)

زوڵفانی سیبەم مەستی وەکوو چاوی «حەبیبە»/ غارەت لە بکەن، دین و دەچێن.

ڕوح پرفینن (ل ٣٣٩، بیت ٦)

زوڵفت کە لە سەر ڕوو بە خەم و تایشە ئەمرۆ/ دووی سیەخی عودە لە سەر عاریزی پسکۆ (ل ٣٥٤، بیت ١)

سەبارەت بەو پێسە کیبەی ڕاسی لە شێعرەکانیا، ئەو ئەڵاقە و هۆگریە لە مامۆستا «ملا عبدالکریم مدرس» ە لە عەرب و فەرهەنگی عەرەبەوە بووەیتی کاریگەری کردۆتە سەر ئەم پێشکەیە لە شێعرەکانی. «نالی»ا وشەگەلێک هەیە کە بە فارسی بە دی ئەکرێ و ئەگەر وشەی عەرەبیش هاتبێ، زۆرتر ئەو وشانەن کە عەرەبین و لە کوردی و فارسیدا زۆر بە کار دەبرێن. (وەرگێر: نەک کە دیوانی «نالی»ا، بەڵکوو لە دیوانی شاعیرانی کلاسیکی کوردا وشەگەلێک هەیە کە بە دلنیاییەوە ئاتوانین مۆرکی فارسی بوونیان پێوە بنێین، ئەوەش بۆ هاوریشە بوونی زمانی کوردی و فارسی لە کەڕتەوە.)

نەستێرە هەموو مەحوە لە نیو نووری قەمەردا/ یا شەمسی جەمالت شەوی ئەگەر ئەفەردا!؟ (ل ٩٨، بیت ١)

گوڵ هاتە دەری، لاڤی لە حوسنی یۆنی ما دا/ لەرزی قیدی بەرزی، لە ڕا زوڵفی کە با دا (ل ٨٣، بیت ٢)

وەها مەستی ئەمانای چاوتە «نالی» کە ئەزانێ/ بە بیداری دەبینێ، یا لە نەشئەی مەستی بە خەوا! (ل ٩٩، بیت ٧)

لە دیوانی «نالی»ا چوارینەیێک بە زمانی فارسی هاتووە:

سوی مصر است مرا عزم از این لجعه غم/ تا که در نیل کشم جامه ز بیداد و ستم/ میرود «نالی»؟ از این جا چو حریص از دنیا/ با لب خشک و کف خالی و چشم پر غم

لە لاپەڕە ١٦٨ی دیوانی «نالی»دا، غەزەڵێکی فارسی هاتووە کە لەوپەڕی جوانی و ئەندێشەیە. زانی غەزەل پڕە لە عشق و عاتیفە، کە ڕەوانی و بە هێزی خاممە «نالی»ا بەڵکوو «نالی» لە فەرهەنگ و زمانی خۆیدا عەملەکنووە و ئەو زمان و فەرهەنگەیە کە «نالی» کردۆتە «نالی»! بەڵام گوڕینەوەی ئیحساس و زمانی شێعری، لە نێوان شاعیرانی کە بەک هەرچەندا زیاوێ، بە پێی تاڵوگۆڕە فەرهەنگیەکان و هاتوچۆی فەرهەنگەوە شتێک نییە کە کەس بتوانێ ڕەدی بکاتەوە. (وەرگێر: ئەم دێڕانە لە مانای چاوێکردنی «نالی»دا، لە کەسێک یان کەسێک لە «نالی» نییە. بەڵکوو ئەمنا گوڕینەوەی ئیحساس و عاتیفە و زمانی شێعریە کە ژێر جاڕ نوسەران و شاعیران خوایان لەم تاڵ و گوڕکردنە بێ تاگان!)

لە دەرەوەی شیراز و سەبکی (عراقی) دا، زۆری لە شاعیرانی ئەمسەهان (شبە قارە) لە غەزەڵەکانی فارسی بە گەرمی پێشوازیان کردووە. «حافظ» ئەڵێ:

طوطیان هند همه شکرشکن شوند/ زین قند پارسی که به بنگاله می‌رود

لە دەوران و شیراز و سەبکی (هندی) بری لە شاعیرانی ئەمسەهان ڕووەیان کردە هیندیستان. ئەمە بووە هۆی کاریگەری شێعری ئەمسەهان بە سەر شێعری (شبە قارە) ی هیندستانەوە. لە شێعری شاعیرانی شیراز و سەبکی (خوراسانی)دا، بە تایبەت شێعرەکانی «منوچهری»، کاریگەری زمان و شێعری عەرەب بە سەرئەنوەد دیارە. لیزدەایە کە ئیتر تیکەڵبی زمان لە مانای چاو لێکردنی کوێرکوێرانە نییە، بەڵکوو هاوفکری و هاوبیرید لە خەمڵاندنی خەیاڵ و ئیحساس! غەزەل و قەسیدەی فارسی کاریگەرترە بە سەر «نالی» یەوە تا شێعری عەرەب. ئەمەش بۆ یەک ڕیشە بوونی زمانی کوردی و فارسی ئەگەڕێتەوە.

دەرخەتی جیاز بە دیز زەماندەوە وەک درەختێکی پیرۆز، لە فرهەنگی ئیزانیەکاندا جاوی لێ کراوە. لە شیواز و سەبکی (خراسانی و ئەعراقی)دا، شاعیرانێکی زۆر لە شێعرەکانیاندا سەرویان باو کە بار بردووە. سەرو سەمبولی ڕاست قامەتی یار و ئازادگەی بووە. «نالی» لە شێعرەکانیدا سەرو وەک ئیستەعارەیەک لە یار بە کار ئەهێنێ. ئەمە لە کاتێکدایە کە لە فرهەنگی کوردەواری، بە تایبەت فۆلکلۆری کوردیدا، دەرختی جیاز وەکو ئەو کەسەنەدە ئەقامەتی بە کار هاتووە. یێ ئەچێ «نالی» لە شێعری خۆیدا سەروی هەر وەک مانای سەرو لە شێعری فارسیدا بە کار ئەبێت. (وەرگێر: خستنە ڕووی ئەم خاڵە بە گرنگ ئەزانم کە «نالی» ژۆرەی زیانی لە سلیمانی، ناوەندی حکومەتی بابانەکاندا بە سەر بردووە و ئەوەی لە شاری سلیمانی لە نزیکەوە بیبینیت ئەزانێ کە داری سەرو لە سلیمانی و دەوروبەری ژۆرە!)

«نالی» مەکە وەسفی تو... باریکە ئەمانی تو/ مەعلوومە کە سەروی تۆ یێ مبسلە لە دونیایە (ل ٥٦٣، بیت ٦)

«نالی» لە قولایی مانا و وشە تێکەیشتووە، بۆیە لە نێو شاعیرانی کلاسیکی کوردداهاتووەهاوشێوەی کەمە. «نالی» بە شێعری خۆیەوە فەخری کردووە و بە ڕاستی ئەم فەخرە هەر شایانی خۆیە. ئەو وشە و کەلیماتانە یۆمان دەر ئەخات کە لە کەل عیلمی زمانی خۆیدا تا ڕادەیێک شارەزا بووە: بولولی تەیعم ئەوادیسان سەنا خوانیی ئەکا/ نوکتە سەنجی و بەزلە گویی و، عەنبەر ئەفشانی ئەکا (ل ١٠١، بیت ١) شێعری خەڵقی کەی دەگاتە شێعری من یۆنازکی؟!/ کەی لە دیقەتدا بە تک دەعوا لەگەل هوودا دەکا؟! (ل ١٠٧، بیت ٥) «نالی»لە خۆیایی بوون و فەخر فروشی ڕەدنە کاتەوەو فەخری خۆی لەگەل غرور و لە خۆیایی بوون بە جیاوار ئەزانێ و ئەڵێ: هەر کەسێ تیزهای دانایی بکات و، مەفەندی/ خود پەسەندی بێ، بەفین تیزهای نادانی دەکا (ل ١٠١، بیت ٢) گەورە پیاوانی ئەدەبیاتی کوردی وەک «گیو موکریانی» و «محەمماسین کاردۆخی» لە «نالی» ڕەخنەیان گرتووە کە بۆچی شێعری مبالی و ئەندێشەی و نیشتمانی تیبیا؟ یان بۆچی لەو قەسیدە بە ناو بانگەی خۆیدا، هاجوی حاتوو «مەسوودی ئەرەدەڵان»ی کردووە؟! پێویستە لە وڵامدا بێژین «نالی» لە ڕۆژگاریکدا ژیانی بردۆتە سەر کە کورد لە سلیمانی دەسەڵاتی بە دەستەوە بووە و حوکمانی بابان لەو بەری هێزدا بووە. بۆیە «نالی» کەلینێکی لە بواری میللیبوونەدا هەست نەکردووە. (وەرگێر: لە لایێکی‌ترەوە ناسیونالیسمی کوردی لە کاتەدا کە عۆسمانیەکان لەو بەری هێزی و دەمەڵاتدا بووبە، ئەوەندە پێتکەوتوو نەبووە و بە داخەوە ژۆرتر لایەنگری لە بیر و باوەڕێکی تایبەتی دینی و مەزهەبی پێوانەی ئەندێشەکان بووە. وا ئەزانم هەر ئەوە کە «نالی» دوای ئەو دووبەرەکیە ئەحسەدی و بەرۆکی بە بابانەکان گرت. سلیمانی بە جێ هێشت و ڕووی لە شام کرد. خۆی لەو بەری هەستی ئەندەیانەی و کوردایەتیا بوونیت.)

لەو کاتەدا کە «نالی» ژیاوە زمانی عەرەبی، زمانی عیلمی و ئەدەبی و فەرهەنگی ئەو ژۆرگارە بووە و بڕێ کەس ڕەخنەیان لە «نالی» گرتووە، کە بۆچی بە کوردی شێعر ئەنووسێ و چۆن ئاوڕەوەی زمانی عەرەبی ناکات؟! «نالی» لە وڵامدا فەرمووبە:

کەس بە ئەنقارام نەڵێ خۆ کوردیی‌یە چۆ کردیی‌یە/ هەر کەسێ نادان نەبێ، خۆی ئاتیبی مەعنا دەکا (ل ١٠٧، بیت ٣)

لە «نونیتکی ترما» «نالی»، هەر بە ئەنقەست ئیشارە بە کوردی ویژی خۆی ئەکات و ئەڵێ:

ئەمەی مەکەنگەلەباری بەس کوردی‌یە گەر نیشانەکا!/ ئیمەتحانی ئەو کەسە کە ئەو نیشانەکا!/ ئیمەتحانی خوبە مەقسوودی، کە ئەو نیشانەکا!/ ئیمەتحانی ئەو کەسە کە ئەو نیشانەکا!/ ئیمەتحانی ئەو کەسە کە ئەو نیشانەکا!

ئەو کتابیما هەر ئەوە ماوە بلێین کە با هەول بدرێ «نالی» و هەموو کەلە بوونەوەو شاعیرانی ئەم گەلە، ئەو جۆرە کە شایوانە و شایستەیانە بە نەوەی داهاتووەیان بناسرێن. با ئەسلی ئیستامان خۆی بە بەرهەوسیاد بزانن لە پاراستنی ئەم گەنجینە گەورە و دەوڵەمەندەدا.

هۆنراوەیۆمۆندانان

مە لی دیل

مەزەر تیبراهیمی

بالندەیێکی نەخشینم
لە شاخە مال و زێنم
بەر و باڵم ڕەنگینە
دەنگم گەلێک شیرینە
دەنووکم ڕەنگی خوێنە
ڕێ دەنووم دلڕفینە
کاتێ دەنگم هەڵدێنم
خەم لە دڵان دەردێنم
بەلام بەلایە جوانیم
وەک تاوانە گۆرانیم
هێندەی مرۆڤی دڵڕەق
دیلم دەکەن بە ناهەق
قەفەس دەکەن بە مالم
دامئەبرن لە ئاوانم
ئای چەن خۆش بوو ئازاد بام!
دل پڕ لە هیوا و شاد بام!
هیوام ئێوەن زاروکان
ڕزگارم کەن لە زیندان
زین بە نازادی خۆشە
کەو بە دیلی پەرۆشە

منال و هاوین

هاوین هەتاوە، هاوین هەتاوە
«یاخوا بەخێر بێی، نوور وە پاتەوە»
ئاویان ئەنزانم، سێ مانگەی تاوسان
پووشپەر، گەڵاوێژ، گەڵاوێژ گەل
هاوینان کاتی، درووینە و کارە
وەرزی بەرهەمی، بێنستان و دارە
تاوسان لای منال، زۆر خۆشەویستە
چۆن لە پاش خوێندن، کایەی مەبەستە

پاتەن مێروو

گیاندارێکی بچکۆلەم، خەریکی نیش و کارم
هەموو دنیا دەمناسن، هەم لە دێ و هەم لە شارم
زۆر بەهێز و بەتوانام، هەر وەکوو پاڵەوان وام
ماندووەبوونیو نەبینم، شەکەتی وەک پایە لام
لە بن دار و دیواران، دەسوورێمەوە بۆ نان
تاوەکوو بڕسی نەبم، لەکاتی بەهار و زستان
دەنگەگەنمێ پەیا کەم، قۆڵی لێ هەڵدەمالم
ئەیبەمەوە بۆ ماڵێ، بۆ بژێوی بەمسالم
منی مێروولە ئاوا، زانا و زیت و بەبیرم
کاری خۆم بە کەس ناکەم، وەکوو منداڵی ژیرم

شێعر

ڕۆژگارا

زاهید قادرەمرزی

ڕۆژگارا
باشم
نەفەسێ دێت و
دڵم
لە ئیدانا شک نەکا
ماوەبێکە لەگەڵ
ئیوارە و تریفە
عەرەبیم
ڕووناکیم
لە سێبەرەی خشتی
خەونووە و
کاتیم
ڕۆژگارا
باشم
نەفەسێ دێت
و بادێ
بۆ بیرەوەریم ئەباتەوە
ئەو وەک
بۆنی خۆش
کۆلانەکانی دێیەکەمە
بە جاری
بە بیرم ئەخاتەوە
لە وەرزی وەرز
لە ڕۆژی چۆڵ
بۆ جاران ئەگەڕێنمەوە
ئەوێ
تاپۆی بەر بەنچەرەی
خەیاڵی تۆزاویم
بۆیەکی گەلاوێژی
پێشکەش بە وەرزێکی
سەرگەردان ئەکا.
ڕۆژگارا
باشم.

لێگە ڕێ

پەروانە مەڤسوودی

تو وەرە
بێ دوو هەورداز و دوازدە وەرە
دوخی دنیا شلەژاوە
ئاگرسووتان
شالاوی کوێری بە سام
بوومەمەرگ
شەختەی گران
ئانفلوازای جۆراوجۆر و
نێج ئای وی و
شیتێی‌گا و دار و دیوار
ئەڵێی دوایین هەناسەکانیە زەوین
گاڵەردی ئاسمانی
گرکانی هەتاوی
مەترسیی شەری ناوەکی
دنیای ئانو و ڕێتەڕاشەیە
دنیای ئینتەرنێت و فەیسبووکە
دەمی مۆبایلی هەشتا هەزار گیگە
بوردەمانی بە ملیون هەوالی ورد و
درشتە
دنیا دیهاتێکی بچووکە
دنیای مەرگی دۆعا و
بەردەبارانی و...
شەقام و...
ڕەشەکوێی و
خوتەقاندنەوە و
ئەفغانی هەزار
خوێ و خاکی
بارمەتی دوو ئیستوڵتوڵزیا و
لە خاکی ڕەش
کانگای زێر و ئەڵماس و نەوت
کۆمەڵ کوژی و برسەیی
داڵی کەلاک‌خۆر
قسەی هەوەڵ و هەم تاخرە
کوڕە مێرمنداڵی دوازدە ساڵ
نە هەڤاڵی تۆپی بێ و تەختەسیا
کە چەک لە شان
سەربازی نێو لەشکەرە
تو وەرە...!
تو وەرە، پێش‌ئەوەی شێت بم
لە دەرکی دزاوی ئەم فلسەفە
جنوونهێنەرە
تو وەرە...!
کە دووریت
کاتریوا و سوئامین
زاڵمی زاڵن بەسەر ئەم زەوی و جەستە
خەستەیا
تاخت...خ...خت...
خۆ بانزاکیش نەما
هەتا بمنووسێتەوە
دڵم
تەنگە
بۆ تۆ
بۆ خۆم
بۆ شارەکەم
کانی شەفا
ئەمیریە
بۆ تاقەدار
بۆ تاوبەر
شەقامەکان
قەرەباڵغ
پشت چراسوور
لەگەڵ تۆ بوون
تو وەرە...!
من بە سنە و سنە بە من بمانەدەوە
ماسی ڕووباریکی ئاسکین
نیمانە دەسەلاتێ
چاوسەری گرفتەکانی زەوین
ئەگەر ڕاست بێ هەلوەشانەوە و
مەرگی زەوین
یان تەنیا وەهم و خەمی بەشەرە
لێ‌گەڕێ
خەمی خۆ
با هەلوەشێ ئەم دنیا
بۆ ئاتەباین و
بۆ شەقاوەنە
ئەوەی ڕاستە دڵی منە
بە حورمەتی ئەم ڕاستیە
تو وەرە...!
پێش دوو هەزار و دوازدە وەرە...
***
«لە نووی دەسپێکە»
پەروانە مەڤسوودی
لە بان پەردەکەی مەیان ئازادی
بەرانبەر بە پەیکەرەکە
ئیوارەی ئەمڕۆ لە درەنگێکا
مێرمندالێکی سێزدە چوارە ساڵ
نان‌هێنەری ماڵ
لە بەختێ ڕەشی
قەبانی شکا
ڕۆژانە تێو خۆی
سەر لەسەڵ دەژێو
بە کۆل ئەگەڕا
ڕۆژی هاوشارەیم
هەر فرمێسکێکت چ گێژاوێکە
عەوباڵ نەستۆتن
دایکی کوڵۆل و
چەن خوشک و برا
بەلێنیان دابوون
ئەگەر ئیشت بوو
دوایی کە چوویتە و جێنیان بۆ بەینە و
هەر کامیان بە جێیا
هەنسەکەاتن
خۆ شەپولیان دا
ئەرزنگێنەوە و
هەر ها لە گوێما
تا هەتاهەتا
بەری نەمێنی ئەو دەولەمەندەی
بێ‌پرسین لە تو
(ئەگەر)
ڕابوارد
لە تەنیشتدا
بێ‌حاڵ ئاسووده
بە هەلکۆڕماوت
بە ئاو سک خاڵیت
لە بان ئەو پردە
ئەو ئاسنە سەردە
لە خەمی تودا!
هەتا ئاخی شەو
خێو و پێنووسم
هەر هەلقرچاین و
بە سەر کاغەزا فرمێسکمان تکا
گام چرا سوورمان
لەبەر چاو ئەکرت
وە ئەدا لێمان
چەن ئەدا ترازدی و
ئەمەی ئاوا شکا
گەر ڕەمەت زینە
ئەی مردن چۆنە؟
خەلکی سەرقاڵی مان و نەمانن
ڕۆژێکی زۆرسپانن
خاڵی گیرفانن
هانای بەگ نایێن
بەرەو تاسمان
باوەش ئاوەڵا
ئەی پەیکەرەکە
دڵان هەمووو بەردن
(تو)
دۆیەینێک کە
ئەو بنە مندالە و دەستفرۆشەکان
شارەکەم سنە و
هەمووی وڵاتان...
تا...
ئەی مەیووم؟!
ئەمە نە زینە
ئەم چ زینە
(لە نووی)
دەسپێکە
سەرەتایێکی و
نە هەزار هەین و
نە دەولەمەندێ
هەمووو لە ئەدیێک
بێ ئەبن بەشدار بن
بێ شا، بێ گدا
تو و خوداییت
بێ هەلبیچە ئەم تۆپە گردە
با کاکەشانت
لە زەوی چۆل بێت
تو و خوداییت
کەی ئەمە زینە
کە چرکە
چرکە
مردن
مردنە
لە هەزمەنی ئایەتانیی و
هەرچی نەبوونە
کەی ئەمە زینە
یەکێ سوارە و
هەزار پیادە
هەندێ دەیخۆن و
هەزار بە تاسە
ئەم ئاوەڵایە
ئەم ئاوەڵایە
سەرم زۆر کاسە
ئەم ئاوەڵایە
ئیتر... مەپرسە

چیرۆکی بیانی

وەستان لە پە ڕوودەدا

نووسەر: وینام ایی. باڵندل
وەرگێر: شەریفە سەڤیی

دادوەر کە لە شەوێکی بارانیدا لە ئوتۆمبیلەکەی دەخ